

Latinska vadnica

Slovnika cov	za	Latinska besila	Veje
drugi razred klasičnih			
Glagoli na -io		Max rusticus et anus urbanus	1
in			
šesti razred realnih gimnazij			
Depositiški	a-sprageliv	4. Pilius Minor de eruptione Vesuvii narrat	2
	kompozitivno in redno sprageliv	5. De Pericle	3
Sestavili			
Rudolf Južnič Francè Korbar			
Ernest Tomec			
10. Equus Tridens			
11. Senex et puera			
12. Possum, quis volo			
13. Legere quare ludere mariti			
14. De C. Julio Cesare			
15. Horatius et garrulus			
16. Camar et Arrioristas			
17. Abui, evasit, erupit.			
18. Illuxit de Polyphemo narrat			
19. Tempus anni			
20. Possum, quis volo			
21. Legere quare ludere mariti			
22. De C. Julio Cesare			
23. Horatius et garrulus			
24. Camar et Arrioristas			
25. Abui, evasit, erupit.			
26. Illuxit de Polyphemo narrat			
27. Tempus anni			

Odobril Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino
z odlokom IV. C. S. No 2158 z dne 31. avgusta 1942/XX
za šolska leta 1942/43, 1943/44 in 1944/45.

Cena vezani knjigi din 48.—

Ljubljana 1937

Za Založila Ljudska knjigarna v Ljubljani

168416

Latinska vadbica

drugi razred klasičnih
in
šesti razred gimnazij
168416

Sestavljeni
Rudolf Južnič, France Korbar
Ernest Tomac

Obliko Ministrstvo prosvete dne 16. avgusta 1937.
Š. n. št. 17017

Cena v zbirni knjižnici 48.--

F 20168/1959

Ljubljana 1937

Založila: Slovenska knjižarna d. d. l. o. d.

Vse pravice si pridržujejo sestavljavci.

Pregled snovi

Slovniška snov	Latinska berila	Vaje	
Glagoli :			
Glagoli na -io	1. Mus rusticus et mus urbanus	1	
Deponentniki	e-spregatve	2. Lupus et equus	2
	i-spregatve	3. De iniusto proconsule	3
	a-spregatve	4. Plinius Minor de eruptione Vesuvii narrat	4
	konsonantne in mešane spregatve	5. De Pericle	5
Poldeponentniki		6	
Tvorba perfekta	z reduplikacijo na -s-i	7. De pugna	7
	na -v-i in -u-i	8. De leone Nemeaeo	8
	s podaljšanim debelnim vokalom	9. Alexander Magnus milites ad pugnam adhortatur	9
	z nespremenjenim glagolskim deblom	10. Equus Troianus	10
	verba incohativa	11. Senex et mors	11
		12. Viam virtutis ingredi, mi fili!	12
Nepravilni in nepopolni glagoli	edere = esse	13. Stomachus latrat	13
	velle	14. Possum, quia volo	14
	nolle, malle	15. Legere quam ludere mavult	15
	ferre	16. Mala aequo animo ferantur!	16
	composita glagola ferre	17. De pio Aenēa	17
	ire	18. Horatius et garrulus	18
	composita glagola ire	19. De C. Iulio Caesare	19
	fieri	20. Caesar et Ariovistus	20
	queo, quaeso, aio	21. Abiit, evasit, erupit	21
	memini itd.	22. Ulixes de Polyphemo narrat	22
brezosebni glagoli	23. De quattuor temporibus anni	23	
	24. Matrem negavit	24	
Supin		24	
	25. Hercules Cerberum ab inferis trahit	24	

Slovniška snov		Latinska berila	Vaje
Skladnja:			
Aktivna in pasivna opisna sprega Gerundij in gerundiv		26. Helvetii e finibus suis exeunt 27. De morte Plinii Maioris	25 26
Raba časov Imperativ Infinitiv		28. Sviatopolci testamentum 29. Singulae sententiae 30. Singulae sententiae	27 28
Accusativus cum infinitivo	kot v slovenščini: v. dicendi in sentiendi iubeo; volo notum est etc.	31. Equus et aper 32. Romulus et Remus 33. De Nerviorum moribus 34. Epistula	29
Nominativus cum infinitivo		35. Secessio in Montem sacrum	30
Participium coniunctum		36. T. Pullo et L. Vorenus 37. Mira constantia	31
Ablativus absolutus		38. Novioduni oppugnatio 39. Helvetiorum clades 40. De L. Cornelio Sulla	32
Stavki	časovni namerni posledični	41. Hannibal ante portas 42. Fratres Iosephi in Aegypto 43. Themistocles et Xerxes 44. De Aristidis probitate	33 34 35 36
	nezavisni vprašalni	45. De imperio Romano 46. Narratiuncula	
	zavisni vprašalni — sosledica časov	47. De pugna apud Thermopylas commissa	37
	vzročni	48. De Fabricio	38
	pogojni dopustni	49. Viatores et quercus 50. Quomodo Remus a Romulo interfectus sit	39 40
	primerjalni	51. Lupus et agnus	41
Raba naklonov		52. Lapis terminalis	42
Sklad mestnih imen		53. De Vergilio poeta 54. Ruri bene vivitur	43 44

Slovniška snov		Latinska berila	Vaje
Imena (in prislov):			
Stopnjevanje pridevnikov		55. Quid Cicero de L. Sergio Catilina iudicet	45
		56. De Italia antiqua	46
		57. Singulae sententiae	
Prislov		58. Servus profugus	47
Zaimki	soodnosni	59. Miles gloriosus	48
	iste	60. Alexander et Apelles	
	quis, quisquam, ullus	61. De Dionysio Maiore	49
	(unus)quisque	62. Singulae sententiae	50
	neuter, uterque ambo	63. Viatores et ursus	51
	quivis, quilibet, quisquis, quicumque	64. Singulae sententiae	52
Števniki	glavni in vrstilni	65. Quot annos natus es?	
	delilni	66. De legione Romana	53
	množilni	67. Multiplicatio	
Defectiva et abundantia		68. De virtute Romana	54
Dodatek:			
Glagol ire		5	
Accusativus cum infinitivo		24	
Participium coniunctum		1, 7, 10, 40	
Ablativus absolutus		3, 27, 28, 38	
Stavki: časovni		11, 16, 34, 35	
namerni		6, 8, 26, 39	
posledični		29, 31	
zavisni vprašalni		2, 4, 9, 13, 15, 17, 20, 21, 23, 33, 42, 43	
vzročni		14, 22, 32	
pogojni		12, 19, 36, 37, 41	
dopustni		25, 30	
Soodnosni zaimki		18	
Podobe je narisal akad. slikar R. Šubic			

Glagoli mešane spregatve (io).

1. *Mus rusticus et mus urbanus.*

a

Mus rusticus murem urbanum in paupere cavo hospitaliter accipit. Optimas fruges, quas ager parit, apponit. »Cape cibos — inquit — optimi sunt.« Sed hospes urbanus cibos modestos vix attingit et despiciens dicit: »Misere vivis. Si sapis, veni mecum in urbem; ibi melius vivitur.« Talibus dictis murem rusticum secum in urbem rapit.

b

Propositum perficiunt, in urbem veniunt. In conclavi magnifico vestes purpureae super lectos eburneos candent. Cibi de cena hesterni supersunt. Mures benigne se tractant. Mus rusticus contentus est. »Hic bene vivitur — inquit — optimi cibi conficiuntur.« At subito domus canibus personat, porta strepit. Mures lectis excutiuntur, periculum effugere cupientes trepidant, fugiunt, currunt.

Mures metu semianimes e conclavi effugerunt. Tum mus rusticus: »Valeas — inquit — magis mihi placet pauper cavus meus, tutus ab insidiis, quam divitiae tuae. Male fecisti, quod me in urbem rapuisti. Si sapiissem, me non decepisses.«

Quidquid agis, prudenter agas et respice finem!

Deponentniki e-spregatve.

2. *Lupus et equus.*

Lupus senectute confectus fame laborabat. Ut equum aegrotum dolo caperet, medicum se professus est eique operam suam pollicitus est: »Salve, amice! Aegrotus mihi videris. Ego tibi medebor, nam medicus sum.«

Ad quae equus simulans: »Medicis, qui de valetudine prospera optime merentur, semper gratias egi. Gaudeo, quod medicus es, nam ex pede laboro. Intuere pedem eique medere!«

Lupus accessit, ut pedem intueretur. At equus caput eius unguā adeo percussit, ut lupus semianimis conciderit. Cum se recepisset: »Non vereor — inquit — confiteri: Fraudis poenam luo, quam meritus sum.«

Deponentniki i-spregatve.

3. *De iniusto proconsule.*

Nolite, iudices, reo credere! Multa enim, ut vos falleret, mentitus est. Mihi autem incolae Africae, quam ille provinciam sortitus erat, multa de eius avaritia narraverunt. Iusta vectigalia non recusabant, sed ille proconsul nimis eos vexabat. Primo quidem illi avaritiam eius blandiendo et largiendo explere temptabant. Omnia experti sunt, sed frustra. Praedam, quā potitus erat,

cum amicis **partitus est**. Nunc omnia **molitur**, ut e periculo evadat. Si vos, iudices, mendaciis eius **assensi eritis**, seditio in Africa **orietur**. Timeo, ne Africani cives nostros **adoriantur** multosque interficiant. Itaque hortor vos, ut reum condemnetis.

Magnos homines virtute metimur.

Deponentniki a-spregatve.

4. *Plinius Minor de eruptione Vesuvii narrat.*

Crebris tremoribus tecta nutabant, flammae relucebant, cinis et lapides incidentes illas regiones **populabantur**, nubes atra de monte descendebat. Ingens periculum ibi **morantibus minabatur**. Omnes fugiebant. Si diutius **cunctati** essent, cinere et lapidibus obruti essent. Fugientes caelum **contemplabantur** deos **precantes**. Feminae clamabant, liberi vagiebant, viri **consolabantur**. Multi incerti, quid facerent, alios **imitabantur**, nonnulli fugere **conantes comitantium** turbā obruti sunt.

Plinius, qui cum matre fugiebat, merito **gloriar**i poterat, quod in tantis periculis animo non defecisset.

Luctare cum officio, quod semel recepisti. (Seneca.)

Deponentniki konsonantne in mešane spregatve.

5. *De Pericle.*

a

Nemo pari auctoritate **fruebatur** apud Athenienses ac Pericles; diu rei publicae praecerat, per quindecim annos imperatoris munere **fungebatur**. Mira erat eius constantia, probitas, animi tranquillitas, mira eloquentia. In foro **loquentem** cives cum Iove Olympico Tonante comparabant.

Iniurias contumeliasque mire **pati** sciebat. Aliquando sero vespere domum **revertebatur**. Homo quidam molestus eum **sequi** coepit maximisque contumeliis onerans usque ad domum comitabatur. Sed Pericles neque respondit neque **irasebatur**.

Cum ad domum pervenissent, servum vocavit eique dixit: »Sume faces, **sequere** hunc civem nostrum eumque ad domum comitare!« Sic Pericles iniurias contumeliasque **oblivisci**, non **ulcisci** solebat.

b

Pericles quam maxime pro rei publicae gloriā semper **nitebatur** eiusque temporibus Athenae summam gloriam potentiamque **sunt adeptae**. Paulo ante mortem Periclis gravissimum bellum exarsit cum Lacedaemoniis. Tum paulatim res publica Atheniensium **labi** coepit. Lacedaemonii vicos villasque **aggressi sunt** et agros vineasque populabantur, in urbe vero ipsā terribilis pestis **orta est**. Permultos cives rapuit, postremo et ipse Pericles hunc morbum **nactus est**. **Morientis** lectum amici circumstabant; quamquam nondum **erat mortuus**, mortuum eum existimabant. **Querebantur** mortem eius et magnorum talis viri de re publicā meritorum **reminiscebantur**. Repente Pericles exclamavit: »Quod pulcherrimum est mihi que carissimum, **obliti estis**: nemo umquam civium propter me lugubria induit.«

Male parta male dilabuntur. — Nitimur in vetitum semper cupimusque negata. (Ovidius.)

Poldeponentniki.

6. *Grati cives.*

Ave, rex Liberator! Adsumus, ut gratias tibi agamus. Tu hostes devicisti et in fines suos **reverti** coëgisti. Quantopere **gavisi sumus**, quod cum exercitu victore in caput liberatae patriae nostrae **revertisti!** Tuo praesidio **confisi** agros colimus, ut **soliti eramus**, domos deletas aedificamus. Quantopere tempora sunt mutata! Antea miserrimam vitam agebamus: hostes, qui terram nostram occupaverant, nos vexabant, agros nostros populari **solebant**. Crudelissima scelera committere **ausi sunt**. Multi cives hostibus **diffisi** in montes confugerant. Nunc maximo cum gaudio domum **reverterunt**. Maximas tibi gratias agimus, quod patriam turpissimā servitute liberavisti, ut in pace vivere possimus. Quantopere libertate **gaudemus!** Maxima beneficia tua erga nos memoriā tenebimus, semper tibi grati erimus.

Non nobis solum nati sumus. (Cicero.)

Perfekt z reduplikacijo.

7. De pugna.

Cum dux signum pugnae dedisset, tubae cornuaque »tara-tantara« horribili sonitu cecinerunt. Acies in planitie ante oppidum con(cu)currerunt. Hostes magnum clamorem sustulerunt, ut nos perterrerent. Sed spes eos **fefellit** neque nos **pepulerunt**. Fortiter pugnantes in medios hostes irruimus ac multos **cecīdimus**. **Ceciderunt** duo milia hostium, reliqui fugae se **dederunt** et in silvam **abdiderunt**. Nos persequentes multos cepimus. Iis, qui se **dederant**, **pepereimus**.

Exercitus noster ad oppidum accessit. Tum oppidani pacem petiverunt. Dux noster, cum obsides, quos **poposcerat**, **dedissent**, pacem cum iis **pepiguit**.

Perfekt na -s-i.

8. De leone Nemeaeo.

In saltibus Nemēae leo terribilis saeviebat. Rex Eurystheus, incertus, quid faceret, legatos Delphos **misit**. Cum responsum Apollinis novisset, Herculem ad se venire **iussit** eique imperavit, ut leonem opprimeret. Hercules sagittas et ingentem clavam **sumpsit**. In silva immanem bestiam **conspexit**. Sagittas e pharetra **prompsit** et in leonem **emisit**. Sed leo omnes **decussit** et proruit, ut in Herculem

invaderet. Qui non **decessit**, sed eodem loco **permansit**. Clavam corripuit et in leonem **demisit**. Leo perterritus in speluncam confūgit, cui duo ora erant. Hercules alterum os congestis saxis **clausit** et mortem contemnens in speluncam intravit. Feram clavā **percussit** et pellem ei **detraxit**, quam in urbe regi monstravit. Postea Hercules undecim aliis laboribus gloriam suam **auxit**.

Perfekt na -v-i, -u-i.

9. Alexander Magnus milites ad pugnam adhortatur.

Alexander Magnus aliquando milites, cum in Persas impetum facere cunctarentur, his fere verbis admonuit: »Ne timueritis hostem, quem maiores nostri toties **superaverunt**. Ulciscamur veteres iniurias! Quot urbes nostras florentes Persae **deleverunt**, quot templa deorum **diripuerunt!**

Maiores nostri non desperantes cum acerbissimo hoste **pugnaverunt** eumque **superaverunt**. Imitemur, eos, qui mortem servituti anteponebant! Et vobis, milites, hic vincendum aut moriendum est.«

Milites, cum verba ducis **audivissent**, irā incensi hostem acerrime aggressi sunt. Brevi multos **prostraverunt**, reliquos aut ceperunt aut **fugaverunt**. In captivos dux magna cum clementia **consultuit**.

In virtute posita est vera felicitas. (Seneca.)

Perfekt s podaljšanim debelnim vokalom.

10. Equus Troianus.

Graeci, cum decimum iam annum Troiam sine ulla spe victoriae obsidērent, ad dolum **confugerunt**. Ingentem equum ligneum **fecerunt** eoque duces electos **collegerunt**. In equo inscripserunt: „**Danai Minervae dono dant.**“ Id monstrum ad moenia urbis **admoverunt**. Haec res Troianos valde perterruit. Deinde Graeci ad insulam Tenedum **navigaverunt**.

Troiani, ubi id **viderunt**, muros **reliquerunt** et ad equum **convenerunt**. Sinonius Graeci dolis **decepti** equum in arcem traxerunt. Cassandra quidem filia monebat Priamum: »Ne id **feceris**, nam hostes in equo insunt!« Sed pater verbis eius non credidit.

Duces latentes, cum Troiani noctu ludis atque vino lassi obdormivissent, ex equo desiluerunt, custodes portarum **interfece-
cerunt**, cum sociis de Tenedo advocatis urbem Troiam ceperunt.

Perfekt z nespremenjenim glagolskim deblom.

11. Senex et mors.

Senex quidam ramos aridos, quos in silva ex arboribus **avellerat**, in fascem magnum colligavit et domum revertebatur. Cum onere et viā defatigatus in campum **descendisset**, in via **corruit**. Miserrimam fortunam suam deliberans senectutem inopiamque suam **reprehendit**. Deinde mortem invocare **constituit**, ut se omnibus malis senectutis liberaret. Manus ad caelum **pandit** et: »Veni — inquit — mors, libera me malis!«

Mors apparuit eumque interrogavit, quid optaret. Senex, simulatque eam **animadvertit**, perterritus **respondit**: »Nihil opto; oro tantum, ut hunc fascem umeris meis imponas.«

Verba incohativa.

12. Viam virtutis ingredi, mi fili!

Eheu, qualia de te accepi! In urbem te miseram, ut **disceres**, tu vero, qui nondum **adolevisti**, in urbe dissolute vivere **consuevisti**. Non **discis**, sed voluptates tantum **concupiscis** neque patris tui, qui **consenuit**, curam habes. Memoria matris, cuius ossa in sepulcro quiescunt, **evanuit**.

Filius verbis patris permotus **erubuit**. Ita respondit: »Pecavi, pater, **ignosce!** Tamen mala consuetudo non **inveteravit** neque matris optimae oblitus sum. Studiose litteris me dedam, ut mecum contentus esse possis.« Tum pater: »Credo tibi — inquit — et **ignosco**, dum secernas te a malis sociis, qui mores tuos corrumpunt. Exue malos mores, viam virtutis ingredi, vitam novam incipe!«

Felix, qui potuit rerum cognoscere causas. (Vergilius.) — Disce gaudere! (Seneca.)

Nepřavilni in nepolni glagoli.

Edere = ēsse.

13. Stomachus latrat.

P(aullus): Cur non **ēs**, Marce? Nunc es tempus **edendi**. — M(arcus): Stomachus valde quidem latrat, sed non habeo, quod **edam**. **Essem**, si haberem; **comessem** vel panarium panis. — P.: Non es quidem talis lupo, tamen **ēsse** oportet. En frustum panis, sume et **ede** (= **ēs**)! — M.: Gratias tibi ago. Homo esuriens contentus est, si **ēst**, et miser, si stomachum latrantem lenire non potest.

Ēsse oportet, ut vivas, non vivere, ut edas.

Velle.

14. Possum, quia volo.

Semper potes, si **vis**. Tamen curare debes, ne **velis**, quod perficere non potes. Si pauper dices: »**Vellem** rex essem,« ridebunt

omnes et dicent: »Quid tibi vis, insane?« Animalia illuserunt asinum, qui rex esse voluerat. Sapiens igitur id tantum voles, quod supra vires tuas non erit.

Quae volumus, libenter credimus. — In magnis et voluisse sat(is) est. — Nihil difficile volenti.

Nolle, malle.

15. Legere quam ludere mavult.

Lucius: Veni mecum, ludemus in campo! — Marcus: **Nolo**. — L.: Cur non vis? — M.: **Malo** legere quam ludere. — L.: Si domi manere **mavis**, mane! **Nolim** te cogere. Vale!

Lucius solus in campum vēnit, in quo socii pilā ludebant. Interrogaverunt eum: »Cur Marcus venire **noluit**?« Lucius respondit: »**Maluit** domi manere quam ludere.« Tum unus ex sociis: »Paenitebit eum — inquit — **noluisse**, nam ludus periucundus est. Ludamus!«

Idem velle et idem nolle, ea demum firma amicitia est. — Corporis exigui vires contemnere noli!

Ferre.

16. Mala aequo animo ferantur.

Fer(to)te mala, quemadmodum ferri possunt. Aequo animo facillime feruntur. Aequo animo calamitates ferentes facilius feretis. Mala, si aegre fertis, augetis; si patienter fertis, minuitis. Multi homines non desperavissent, si aequo animo mala tulissent.

Composita glagola ferre.

17. De pio Aenēa.

Cum Aenēa nemo pietate conferri potuit. Cum Troia capta esset, non extulit aurum et argentum, sed patrem et filium servavit. Cum sociis in unum locum se contulit et desperantes ita hortatus est: »Multa mala pertulimus. Multos, qui cari nobis erant,

fero. — Quod differtur, non auferitur. — Occasio aegre offertur, facile amittitur. — Deus dedit, Deus abstulit.

Perfer et obdura: multo graviora tulisti. (Ovidius.) — Relata re-

Ire.

18. Horatius et garrulus.

Horatius viā Sacrā ibat meditans. Tum garrulus quidam nomine tantum notus obviam ei venit et: »Salve, amice — inquit — quō is? Tecum **ibo**.« Horatius homini molesto respondit: »**Eo** trans Tiberim. Ne **ieris** mecum! Multas horas perdes, si **ibis**.« — »Nil interest. Non habeo, quod agam. **Eamus!**« In itinere garrulus quilibet garriebat. Denique substitit et: »Res mea — inquit — agitur in iudicio. Quid agam?« — »**I**, bone, in iudicium, quo lex **ire** te iubet!« — »**Non ibo**. Misere discedere quaeris.« Poëta miser aures demisit ut iniquae mentis asellus. Tandem adversarius accurrit clamans: »In iudicium **ibis!**« Arripuit eum, poëtam servavit.

Ite, missa est! — Sic itur ad astra. (Vergilius.) — Si cum eo eo eo, eo eo eo libentius, si eo tecum eo. — Euntes docete omnes gentes!

Composita glagola ire.

19. De C. Iulio Caesare.

a

Caesar Galliam sub dicionem populi Romani redegit. — Primum Helvetios subegit. Cum enim Helvetii e finibus suis exiis-

sent, ut in Gallia novas sedes quaerent, ex urbe in Galliam abiit eosque vicit. Multa milia Helvetiorum perierunt, reliquos domum redire coëgit. Deinde Germanos, qui in Galliam venerant, vicit et Rhenum transiit, ut cum Germanis in eorum finibus pugnaret. Victor in Galliam rediit et multas Gallorum gentes subegit. Deinde naves paravit, ut Britanniam adiret. Britannos vicit quidem, sed multae naves tempestate interierunt. Cum in Galliam rediisset, reliquos Gallos subegit.

D

Deinde bella civilia gessit. Cum bella confecisset, quinque triumphavit et dictator perpetuus dictus est. In pace quoque de patria optime meritus erat. Tamen coniuratio contra eum facta est. Idibus Martiis, anno a. Chr. n. quadragésimo quarto, diem supremum obiit. Cum curiam Pompēi introiisset, coniurati eum circumsteterunt et necaverunt.

Sic transit gloria mundi. — Caelum et terra peribunt, verba mea non peribunt. — Ibis, redibis non morieris in bello.

Fieri.

20. Caesar et Ariovistus.

Ariovistus, rex Germanorum, Haeduos, socios populi Romani, stipendiarios fecerat eosque opprimebat. Caesar, ne id fieret, legatos ad regem misit. Rex respondit: »Haeduos armis vici, itaque omnia ad voluntatem meam fiunt. Si stipendium pendent, iniurias iis non inferam; quod si non fiet, bello eos persequar. Non timeo Caesarem. Germanos, nullius imperio assuefactos, nulla vis umquam labefecit.« Cum Caesari voluntas regis patefacta esset, Germanis bellum intulit eosque vicit.

Fiat voluntas tua! — Dixit Deus: »Fiat lux!« et facta est lux. — Fiet unum ovile et unus pastor. — Cotidie melior fi! — Poëta nascitur, orator fit.

Queo, quaeso, aio . . .

21. Abiit, evasit, erupit.

Marcus: Salve, Luci! — Lucius: Et tu salve! Quid cupis? — M.: Antonium quaero, sed nusquam reperire queo. Ubi est? Dic,

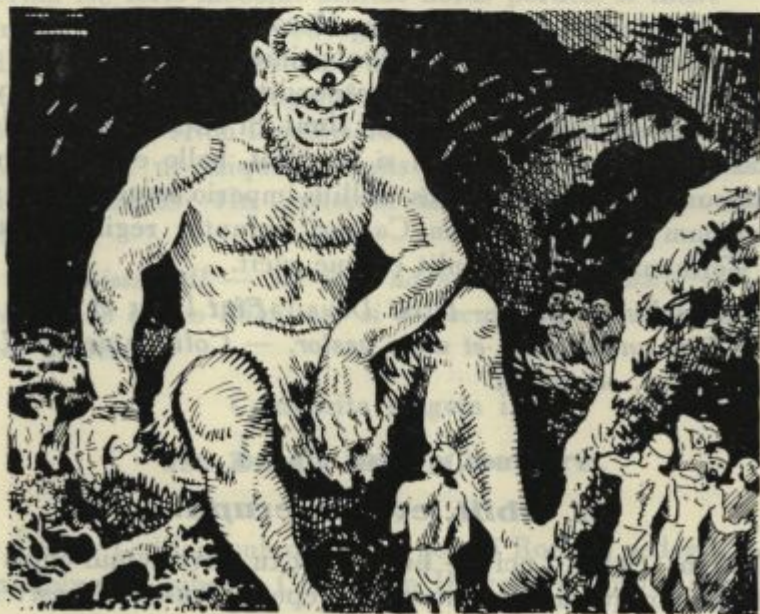
quaeso, si scis! — L.: Reperire nequis, quia in oppido non est. — M.: Quid ais? Narra! — L.: Libenter. Audi! Mane ostium pulsabat clamans: ‚Heus tu, aperi!’ Iacebam, itaque: ‚Apage — inquam — iaceo.’ Sed is: ‚Eia — inquit — age surge et aperi!’ Aperui. Quid est? inquam. — M.: Ave, anima pia — inquit iocans, ut eius est mos. Nihil est. Venio, ut valere te iubeam, nam in montes eo. Clara tempestas est ibi, ut aiunt. Vale! — L.: Et tu vale et salvus redi! — Plura dicere nequibam, nam abiit, evasit, erupit.

Ave, Maria! — Ave, Caesar, morituri te salutant! — Ave, ave, aveo esse avis!

Memini, odi, coepi (incipio).

22. Ulixes de Polyphemo narrat.

Etsi animus meminisse horret, narrare incipiam. Cum nonnullis sociis ad insulam Polyphemi navigavi. Haud procul a mari spelunca erat, in qua habitabat. Monstrum horribile erat; unus oculus in media fronte ei erat. Deos contemnebat, homines oderat. In antro eum non invenimus, sub vesperum venit. Primum oves mulgere coepit. Deinde ignem fecit et nos aspexit. Socii merito

tremere **coeperunt**. Cena ab eo parari **coepta** non est, sed duos socios necavit et devoravit. Semper **meminero** noctis illius, semper **odero** monstrum illud. Postridie mane et vespere idem fecit. Cum autem somno gravis iacēret, eum occaecavimus, deinde mane dolo usi ex antro evasimus.

Dimidium facti, qui bene coepit, habet. Incipe! — Memento mori! — Oderint, dum metuant. — Oderunt peccare boni virtutis amore.

Brezosebni glagoli.

23. De quattuor temporibus anni.

Ver amoenissimum tempus anni est. Sol fulget, flores florent, aves cantant. Aestas calida est, tamen saepe **pluit, tonat, fulgurat** (= fulminat), nonnumquam etiam **grandinat**. Aestas tempus messis est. Autumnus fructus fert. Hiems frigida est. Saepe **ninguit**. Mox **advesperascit**, sero **illucescit**.

24. Matrem negavit.

Mater quaedam in oppidum vēnit et filium ante scholam exspectabat. Id filium non **fugit**. Conscientia eum monebat: »Cur **puudet** te matris? Vade et saluta eam! **Iuvabit** eam te videre. Non **licet** neque **decet** te eam negare.« Pudor falsus autem dicebat: »Condiscipuli ridebunt et illudent te.« Quamquam **miserebat** eum matris, abiit. Postea saepe eum huius facinoris **piguit** et **paenituit**.

Facere oportet, quod licet, non, quod libet. — Parvum parva decent.

Supin.

25. Hercules Cerberum ab inferis trañit.

Eurystheus, rex Mycenarum, Herculem — mirabile est **auditu** — ad inferos misit Cerberum custodem **raptum**. Cerberus ingens ca-

nis erat. Tria ei capita erant, cauda draconis, tres fauces. Turpis erat visu, terribilis aspectu. Colla eius — horribile est dictu — colubris horrebant.

Cum Hercules ab inferis revertisset et — incredibile est dictu — Cerberum vinctum ad regem per forum traheret, magna turba hominum convēnit spectatum, admiratum, gratulatum. Ille enim labor omnium, quos Eurystheus Herculi imposuerat, difficillimus factu erat.

Nil dictu foedum visuque haec limina tangat!

a) Aktivna in b) pasivna opisna sprega.

26. Helvetii e finibus suis exeunt.

a

Helvetii e finibus suis exituri die constitutā ad ripam Rhodani convenerunt, quem transituri erant. Quia per provinciam Romanam iter facturi erant, ad Caesarem legatos miserunt, ut iter facere sibi permetteret! Sed Caesar legatis respondit: »Non possum iter per provinciam vobis dare. Si vim facturi estis, armis prohibebo.« Helvetii, cum nihilo minus flumen transituri essent, a Caesare prohibiti sunt.

b

Helvetiis aliquod consilium capiendum erat. Quia iter per provinciam Romanam iis faciendum non erat, relinquebatur via per fines Sequanorum. Itaque legatos ad Dumnorigem Haeduum, amicum suum, miserunt, qui auctoritate apud Sequanos plurimum valebat, et per eum impetraverunt, ut per fines Sequanorum iter facere sibi liceret.

Deliberandum est diu, quod statuendum est semel. — Superanda fortuna ferendo est.

a) Gerundij in b) gerundiv.

27. De morte Plinii Maioris.

a

Plinius Maior **studendi** cupidus plurimum tempus in **legendo** et **scribendo** consumebat. Anno a. Chr. n. undeoctogesimo Miseni classi praeerat. Cum e Vesuvio nubes oreretur, **videndi** causā in altiozem locum escendit, deinde avidus propius **noscendi** illud **miraculum** imperavit, ut navis aptaretur. Mare ad **navigandum** idoneum erat.

b

Domo egredienti hic nuntius allatus est: »Multi homines sub Vesuvio in periculo versantur.« Tum Plinius **ad homines servandos** plures **naves aptandas** curavit. Potestas **vitae servandae** nisi per **naves** non erat. Plinius **auxilii ferendi** gratiā properabat. Sub Vesuvio omnia cinere et lapidibus oppleta erant. Tum Plinius cum amicis in orā **de hominibus servandis** deliberans ipse mortuus est. Quia enim propter crassam caliginem spiritus obstructus erat, subito concidit et animam efflavit.

Nihil agendo homines male agere discunt.

Raba časov.

28. Svatopolci testamentum.

a

Moravia regnum validum erat. Rex Svatopolcus sapienter **regnabat**. Imperare, non oboedire **consueverat**. Noverant eum vicini et **timebant**. Sed rex, qui multos hostes **vicerat**, in gravem morbum incidit. Filios **vocavit**.

b

Filii circum lectum **stabant** et **flebant**. Pater eos ad concordiam **excitabat** (skušal...): »Non **consuevi** iacēre, sed cum hostibus **pugnare**. At aetas mea **praeteriit**. Brevi de vitā **decedam**. Vos **succedetis**. Proinde audite suprema mandata mea! Multi hostes nos **oderunt**. Cum **excessero**, **venient**, ut vos vincant. Dum **concordes eritis**, nemo vos **superabit**. Concordiā parvae res **cres-**

cunt, discordiā maximae dilabuntur. Saepe concordia regna servavit, discordia labefecit. Si discordes eritis, hostes facile vos vincent. Quare obtestor vos, ut concordēs sitis. « Fīlīi flere, lamentari, polliceri. Pater diu locutus est, tandem animam efflavit.

c

Cum autem pater mortuus esset, filii obliti sunt, quod ei polliciti erant. Discordia inter eos exorta est, arma ceperunt. Exercitus parantur, milites congregantur, cornibus Moravia personat. Quo ruitis, insani? Quod erit praemium? Hostes venient et vincent, posterī autem extraneis servient.

Diligēs Dominum, Deum tuum, ex toto corde et ex tota anima tua! — Non occīdes!

Imperativ.

29. Singulae sententiae.

I. — a) Festina lente! — Ora et labora! — Divide et impera! Dico huic: »Vade!« et vadit, et alii: »Veni!« et venit, et servo meo: »Fac hoc!« et facit. — Vade, fac et tu similiter! — Sinite parvulos ad me venire!

b) Ignoscito saepe alteri, numquam tibi! — Apud iudices vera loquitor! — Pueri parentibus oboediunt! — Regio imperio duo sunt iique consules appellantur!

II. — a) Ne (iudicet) sutor supra crepidam! — Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris! — Tu ne quaesieris, quem tibi finem dii dederint!

b) Noli turbare circulos meos! — Nolite cum fratribus pugnare!

c) Hominem mortuum in urbe ne sepelito neve urito!

*Semper dic verum, vacuam duc crimine vitam,
fer patienter onus, fac sapienter opus!*

Infinitiv.

30. Singulae sententiae.

1. Imperare sibi maximum est imperium.

2. Accipere quam facere praestat iniuriam.

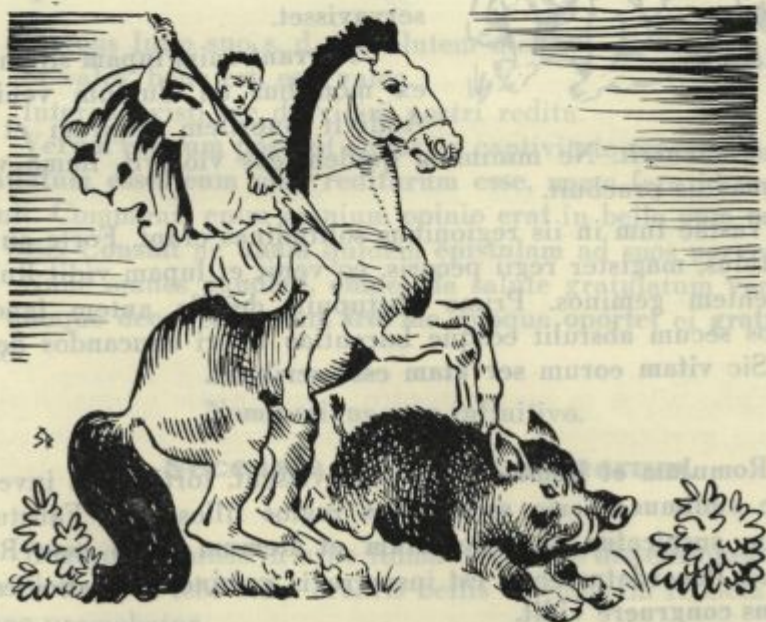
3. Homini necesse est **mori**.
4. Maius dedecus est **parta amittere** quam omnino non paravisse.
5. **Valere malumus** quam divites esse.
6. Quid cunctaris **surgere**?
7. Volo et esse et **haberi gratus**.
8. **Vincere scis**, Hannibal, **victoriā uti nescis**.

Accusativus cum infinitivo.

31. Equus et aper.

Equus, cui aper aquam turbaverat, auxilium hominis petiit eumque dorso ferens ad hostem rediit. Postquam eques aprum interfecit, sic locutus est: »Auxilium tibi tuli nec me paenitet. Cognovi utilitatem tuam.« Atque ita **coëgit equum** invitum frenos pati.

Tum equus maestus exclamavit: »Cur non sivi aprum facere, quod voluit? Dum parvæ rei vindictam quaero demens, servitutem repperi.«

32. Romulus et Remus.

a

Apud multas antiquas nationes saepe factum est, ut liberi modo nati exponerentur. Ipsum **Romulum**, urbis Romae conditorem, **expositum esse dicunt**.

Amulius enim fratrem suum Numitorem, regem Albae Longae, regno expulit et ipse regnavit. **Tradunt eum** deinde scelus sceleri **addidisse**: Numitoris filios, ne patrem ulciscerentur, necavit; geminos filios Reae Silviae, Numitoris filiae, in Tiberi exposuit. Neque tamen perierunt: accidit enim, quod rex crudelis minime exspectaverat.

b

Servi regii enim pueros parvulos alveo impositos ad Tiberim portaverunt atque alveum cum geminis in fluvio exposuerunt. **Alveum** mox in sicco **haesisse ferunt**. Ibi pueri fame periissent vel a bestiis dilacerati essent, nisi — incredibile auditu — lupa eos servavisset.

Narrant enim lupam sitientem ex montibus ad fluvium **venisse**. **Audivit** puerilem vagitum et ad

pueros cucurrit. Ne minimum quidem eos violavit, immo vero **mammis** iis praebuit.

Vastae tum in iis regionibus solitudines erant. Forte autem Faustulus, magister regii pecoris, eo venit et lupam vidit linguā lambentem geminos. Primo obstupuit, deinde autem ignotos pueros secum abstulit eosque Larentiae uxori educandos dedit.

Sic **vitam** eorum servatam esse scribunt.

c

Romulum et Remum, cum adolevissent, fortissimos iuvenes fuisse audimus. Nemo sciebat eos regios filios esse. Faustulus tantum suspicatus erat **Romulum et Remum** filios esse Reae Silviae. **Recordatus** enim est iussu regis **geminos expositos esse**; **tempus congruere vidit**.

Forte et Numitor comperit Romulum et Remum geminos esse moxque intellexit eos nepotes suos esse. Cognovit enim aetatem eorum optime congruere. Tum omnes coniurationem contra Amulium fecerunt. Numitor iterum rex factus est.

Romulum vero et Remum in iis locis, ubi expositi et educati erant, novam urbem condidisse tradunt.

Omnem crede diem tibi diluxisse supremum. (Horatius.)

33. De Nerviorum moribus.

Gallorum omnium fortissimi erant Belgae, Belgarum maxime feri Nervii. Rari homines ad eos aditum habebant. Mercatores Romanos ad se commeare vetabant, venientes e finibus suis exire iubebant. Vinum importari non sinebant neque omnino patiebantur res ad luxuriam pertinentes ad se venire.

Malebant enim cives suos has res ignorare quam iis corrumpi. Corpora animosque iuventutis molliri et relanguescere nolebant, quia nihil magis cupiebant quam gentem suam virtute et belli gloriā excellere.

34. Epistula.

Marcus Iulio suo s. d. (= salutem dicit).

Si vales, bene est, ego valeo.

Interrogavisti me de vicini nostri reditu.

Verum est eum post tot annos ex captivitate revertisse. Cum nuntiatum esset eum mox rediturum esse, nemo fere id credere voluit. Communis enim omnium opinio erat in bello eum mortuum esse. Constat ne unam quidem epistulam ad suos pervenisse.

Nunc omnes gaudent, omnes de salute gratulatum veniunt. Me quoque decet salutatum ire, me quoque oportet ei gratulari. Vale!

Nominativus cum infinitivo.

35. Secessio in Montem sacrum.

a

Regibus expulsis in urbe Romana intestinae dissensiones ortae esse dicuntur. Plebs enim crebris bellis ad inopiam redacta aere alieno premebatur.

Crescebat in dies discordia Romae, foris vero bellum cum Aequis instare videbatur. Tunc plebs in Montem sacrum secessisse fertur. Ibi sine ullo duce castra vallo fossaque communivisse dicitur. In castris plebs per aliquot dies quiescens sese tenuisse traditur.

b

Pavor ingens in urbe fuisse scribitur. Timebat ab suis relicta plebs violentiam patrum, timebant patres residem in urbe plebem. Quid si externum aliquod bellum existet? Nulla nisi in concordia civium spes reliqua esse intellegebatur.

Patres quidem castra plebis adire vetabantur, tamen aliquid fieri oportuit. Iussus est igitur ire ad plebem Menenius Agrippa, vir facundus et plebi carus. Is intromissus in castra fabulam de seditione membrorum corporis humani narrasse fertur plebisque mentes flexisse.

Participium coniunctum.

36. T. Pullo et L. Vorenius.

a

Erant in secunda legione fortissimi viri, centuriones, qui iam primis ordinibus appropinquabant, T. Pullo et L. Vorenius. Hi perpetuas inter se controversias habebant, quinam anteferreretur, omnibusque annis de loco vehementissime contendebant.

Pullo, cum aliquando acerrime ad munitiones pugnaretur, in confertissimam hostium partem irrupit clamans: »Quid dubitas, Vorene? Hic dies de controversiis nostris iudicabit!« Ne Vorenius quidem sese vallo continet.

b

Pullo pilum in hostes immittit atque unum ex multitudine hostium procurrentem traicit. Gallus corruit; iacentem scutis protegunt hostes, in Pullonem universi tela coniciunt; gladium educere conantem hostes circumstant.

Succurrit inimicus illi Vorenius laboranti. Ad eum auxilium ferentem se confestim omnis multitudo hostium convertit. Vorenius gladio unum interficit, reliquos cupidius insequens concidit.

Voreno rursus in maximo periculo versanti subsidium fert Pullo atque ambo incolumes summa cum laude sese intra munitiones recipiunt.

Sic alter alteri inimicus auxilio salutique fuit neque eorum controversia diiudicari potuit.

Pessimum inimicorum genus laudantes.

37. *Mira constancia.*

Caesar oppidum Avaricum oppugnare decrevit: aggerem iacere, vineas agere, turres duas exstruere coepit. Galli omnibus modis opera Romanorum impediabant. Tamen diebus XXV milites aggerem latum pedes CCCXXX, altum pedes LXXX exstruxerunt.

Cum agger murum hostium paene contingeret, hostes eruptionem ex oppido fecerunt et aggerem incenderunt. In omnibus locis acerrime pugnabatur.

Tum factum memoriā dignum accidit:

Stabat quidam ante portam oppidi Gallus et picis glebas, per manus traditas, in ardentem aggerem proiciebat; scorpione traiectus concidit. Hunc iacentem ex proximis unus transgressus eodem munere fungebatur.

Huic quoque eādem ratione exanimato successit tertius et tertio quartus. Nec prius ille a propugnatoribus relictus est locus, quam finis pugnandi est factus.

*Iniquum est collapsis manum non porrigere. (Seneca.) —
Iucundi acti labores. (Cicero.)*

Ablativus absolutus.

38. *Novioduni oppugnatio.*

Caesar in fines Suessionum exercitum duxit. Ibi Noviodunum, oppidum Gallorum, oppugnare coepit. Castris munitis vineas agere quaeque ad oppugnandum usui erant comparare coepit.

Proxima nocte magna multitudo hostium in oppidum convēnit. Celeriter vineis ad oppidum actis, aggere iacto, turribus constitutis hostes valde perterriti sunt magnitudine operum; nam neque viderant ante Galli talia neque audierant. Celeritate

Romanorum permoti legatos de deditione ad Caesarem mittunt et **petentibus Remis**, Suessionum sociis, impetrant.

Caesar **obsidibus acceptis** in deditionem Suessiones accipit.

39. *Helvetiorum clades.*

a

Caesar contra Helvetios bellum gerens quondam in itinere copias suas in proximum collem subduxit, ne ab hostibus insequentibus circumiretur.

Helvetii **impedimentis** in unum **collatis** primum in equitatum Romanum impetum fecerunt. **Reiecto equitatu Romano** et **phalange facta** appropinquaverunt. Caesar primum **suo**, deinde omnium ex conspectu **remotis equis**, ut **aequato omnium periculo** spem fugae tolleret, cohortatus suos proelium commisit. Milites e loco superiore **pilis missis** facile hostium phalangem perfregerunt. **Phalange disiectā gladiis destrectis** in Helvetios impetum fecerunt.

b

Helvetii non poterant satis commode pugnare. Pluribus enim eorum **scutis** uno ictu pilorum **transfixis** et **colligatis** sinistra impedita erat. Multi praeoptabant **scutis emissis** nudo corpore pugnare. Tandem vulneribus defessi in alterum montem se recipere coeperunt.

Nostris succedentibus novae Helvetiorum copiae, Boii et Tulingi, apparuerunt exercitumque nostrum circumvenire coeperunt.

Id conspicati Helvetii, qui in montem se receperant, proelium redintegraverunt. Prima et secunda acies Romanorum victis resistebat, tertia venientes sustinebat. Ita ancipiti proelio diu atque acriter pugnatum est. Helvetii **rebus infectis** nocte abierunt. Post aliquot dies de deditione ad Caesarem legatos miserunt.

40. *De L. Cornelio Sulla.*

Romani bellum Iugurthinum, quod **P. Scipione Nasicā**, **L. Calpurnio Bestiā** consulibus gerere coeperant, **C. Mario** consule et **L. Cornelio Sullā** quaestore confecerunt. Sulla deinde pluribus bellis interfuit et de re publica optime meritus est.

Caesare puero praetor erat. Deinde consul creatus contra Mithridatem gessit bellum, quod postea **Pompēio imperatore** confectum est. Sed cum imperium ei abrogatum et **senatu invito** ad Marium translatum esset, in Italiam revertit, Marium vicit, multos adversarios occīdi iussit. Dictator dictus **plebe invitā** tribuniciam potestatem minuit. **Sullā vivo** senatūs auctoritas plurimum valebat. Sulla dictaturā depositā in Campania mortuus est.

Časovni stavki.

41. Hannibal ante portas.

a

Saguntini, quorum oppidum Hannibal oppugnabat, legatos Romam miserunt auxilium petitum. Sed, **dum** Romae **consultant**, Hannibal oppidum cepit et delevit. Deinde Pyrenaeum transiit et Alpes, adhuc in eā parte invias, sibi patefecit. **Dum** autem Alpes **transgrediebatur**, omnibus modis a montanis impediabatur; praeterea exercitus asperitate locorum et saevitiā hiemis laborabat. Sed Hannibal in tantis difficultatibus non quievit, **donec** (**quoad**) Alpes **superavit**. In Italia multi Ligures et Galli ei se iunxerunt et, **quoad** in Italia superiore **fuit**, fidi permanserunt.

b

Hannibal in iugis Alpium sic secum cogitaverat: »Non **prius** (= **ante**) pugnare desinam, **quam** Romanos **devicero** et Italiam **subegero**.« In Italia Romanos multis proeliis superavit. P. Cornelius Scipio consul, **priusquam** (= **antequam**) apud Ticinum exercitum in aciem **eduxit**, milites hortatus est, ut fortiter pugnarent. **Post(ea)quam** Hannibal idem fecit, proelium commissum est. Romani victi sunt. Aquod Trebiam quoque male pugnauerunt.

c

Cum Hannibal in Italiam **venit**, ibi Galli et Ligures habitabant, ut supra dictum est. **Hannibal**, **cum** eorum auxilio Romanos in Italia superiore **vicisset**, in Etruriam venit et suos in collibus circa lacum Trasumenum disposuit. Flaminius consul, **ubi** (**ut**) in campum **venit**, paucos hostes conspexit. Hannibal, **simulatque** hostes lacu et collibus clausos **vidit**, signum pugnae dedit. Consul Romanus aciem instruebat, **cum** hostes undique

decueurrerunt. Itaque Romani ingentem cladem acceperunt. Cum nuntius illius cladis in urbem perlatus esset et hostes appropinquarent, in omnibus viis clamatum est: »Hannibal ante portas!«

Donec homines erunt, vitia erunt. — Dum feles dormit, mus gaudet. — Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt. (Horatius.)

Namerni stavki.

42. Fratres Iosēphi in Aegypto.

a

Quia fames erat in terrā, Iacōbus dixit filiis suis: »Descendite in Aegyptum, ut ematis frumentum, ne fame moriamur!« Descenderunt igitur fratres Iosēphi, ut emerent frumentum, ne esurirent neve fame morentur.

b

Bonus pater familias semper curat, ut frumentum habeat. Semper cavet, ne familia pane careat. Si fames est in terrā, praecipit servis vel filiis, ut frumentum emant. In alienas terras eos mittens suadet, ut pericula in itinere fugiant, et monet, ne diu morentur. Sic etiam Iacōbus filiis imperaverat, ut in Aegypto frumentum emerent.

c

Pater recusaverat, ne Benjamin, minimus natu filius, cum fratribus descenderet, nam maxime amabat eum eique timebat. Cum fratres in Aegyptum venissent, nemo eos impediabat, ne (quominus) ad Iosēphum venirent. Mutata facies Iosēphi eos prohibebat, ne (quominus) eum agnoscerent. Sed Iosēphus eos agnovit et interrogavit: »Unde venistis?«

d

Fratres responderunt: »Ex terra Chanaan venimus, ut emamus frumentum.« Iosēphus autem dixit: »Exploratores estis.« Fratres timentes, ut (= ne non) frumentum sibi daret, innocentiam suam affirmabant. Iosēphus frumentum iis dedit, sed postulavit, ut unum fratrem obsidem apud se relinquerent. Obside dato dixit: »Revertimini, sed cavete, ne sine fratre minimo natu revertamini!« Fratres domum reverterunt et patri omnia narraverunt.

At Iacōbus metuens, ne Benjamin quidquam mali pateretur, recusabat, ne eum mitteret. Timebat enim, ut reverteretur. Denique autem timens, ne omnes fame morentur, cum fratribus eum misit.

Maior sum et ad maiora genitus, quam ut servus sim mei corporis. (Seneca.)

Posledični stavki.

43. Themistocles et Xerxes.

a

Xerxes Thermopylis expugnatis ad Athenas accessit easque incendio delevit. Hoc incendio ita perterriti sunt classarii, ut apud Salaminem manere non auderent et domos suas discedere vellent. Themistocles vero noctu fidelissimum servum ad regem misit nuntiaturum: »Adversarii tui in fugā sunt. Qui si discesserint, difficilius bellum conficies. Si statim eos aggredieris, brevi universos vinces.«

b

Sic Themistocles effecit, ut Graeci inviti ad certandum cogentur. Barbarus nihil doli subesse credens postridie adeo angusto mari cum Graecis confligit, ut eius multitudo navium explicari non posset. Sic evēnit, ut Xerxes magis consilio Themistoclis quam armis Graeciae vinceretur.

Tantas tamen rex habebat reliquias copiarum, ut etiam tum opprimere posset Graecos. Sed Themistocles ei nuntiavit id agi, ut pons, quem in Hellesponto fecerat, dissolveretur. Quod Xerxem tanto metu affecit, ut quam celerrime in Asiam reverteretur.

44. De Aristidis probitate.

Aristides adeo excellebat abstinentiā, ut cognomine Iustus sit appellatus. Eius iustitiā factum est, ut omnes fere civitates Graeciae ad Atheniensium societatem se applicarent et adversus barbaros hos sibi duces deligerent. Ad classes aedificandas exercitusque comparandos quotannis quadringena et sexagena talenta conferebantur in commune aerarium, quod Aristides administrabat.

Quamquam tantis rebus praeerat, ut facile dives fieri posset, tamen in tantā paupertate decessit, ut vix reliquerit, unde efferretur. Quo factum est, ut filiae eius publice alerentur et dotibus de communi aerario datis collocarentur.

Aristides tam praeclarae nobis dedit exemplum abstinētiaē, ut vere dignus sit nomine Iusti.

Nezavisni vprašalni stavki.

45. De imperio Romano.

a) Enostavna vprašanja.

Magister: Quis Romam condidit? — Discipulus: Romulus. — M.: Quando Roma condita est? — D.: Anno a. Chr. n. septingentesimo quinquagesimo tertio. — M.: Quot fuerunt reges Romani? Potesne dicere? — D.: Septem. — M.: Nonne deinde consules rei publicae praefuerunt? — D.: Sane. — M.: Nonne Romani temporibus rei publicae totum fere orbem terrarum subegerunt? — D.: Subegerunt. — M.: Nonne Romanis salus rei publicae suprema lex erat? — D.: Erat. — M.: Num mores Romanorum boni permanserunt? — D.: Non permanserunt. — M.: Num moribus corruptis res publica salva esse poterat? — D.: Non poterat. — M.: Nonne mali mores rem publicam pessumdederunt? — D.: Sane.

b) Razstavna vprašanja.

M.: Romani cum Carthagine et Numantia bella gesserunt. Utra urbs periculosior fuit? — D.: Carthago. — M.: Utrum bellum Punicum periculosius fuit, primum an secundum? — D.: Secundum. — M.: Utrum Romani an Carthaginenses vicerunt? — D.: Romani. — M.: Fuitne secundo bello Punico belli fortuna semper prospera Romanis an varia? — D.: Varia fuit. — M.: Disciplinā an virtute Romani vicerunt? — D.: Disciplinā et virtute, sed magis disciplinā. — M.: Utrum Romani Carthaginem deleverunt annon? — D.: Deleverunt et solo aequaverunt.

46. Narratiuncula.

Gemini fratres simillimi erant. Alter eorum mortuus est. Homo ineptus alteri obviam veniens interrogavit: Tunc mortuus es an frater?«

Zavisni vprašalni stavki. — Sosledica časov.

47. De pugna apud Thermopylas commissa.

I. a) Xerxes regi Demarato, qui a Lacedaemoniis pulsus apud exercitum Persarum morabatur, dixit: »Dic mihi, quales **sint** Lacedaemonii! Scire velim, **num** tam fortiter **pugnent**, ut fama est. Nescio, **utrum** numero plus **valeant an** virtute.«

b) Demaratus regi Persarum exposuit, **quantopere** Lacedaemonii mortem **contemnerent**. Persae mirabantur, **cur** Lacedaemonii pro libertate mori **non dubitarent**. Nesciebant enim, **quam** dulcis esset libertas.

II. a) Leonidas, rex Lacedaemoniorum, ante pugnam milites ita fere hortatus est: »Scitis, **cur** Persae bellum **paraverint**, **cur** venerint, **cur** tantas copias **adduxerint**. Notum vobis est, **quam** fortiter maiores nostri semper se **gesserint**, **quam** libenter pro patria **mortui sint**. Proinde imitamini eos et defendite libertatem Graeciae, quae in periculo est!«

b) Xerxes, cui Demaratus dixerat, **quotiens** Lacedaemonii parva manu magnas hostium copias **vicissent** et **fugavissent**, fortissimos milites in proelium misit. Sed Lacedaemonii recordantes, **quotiens** maiores hostes **superavissent**, fortiter pugnantes plurimos ceciderunt, tandem ab Ephialte proditi ad unum omnes ibi ceciderunt.

III. Post pugnam Xerxes Demaratum rogavit, **num** Graeci bellare **perseveraturi** essent. Demaratus respondit: »Nescio, **utrum** Graeci **pugnaturi sint** necne, sed **dubium non est** (**non dubito**), **quin** Lacedaemonii **pugnaturi sint**.« Tamen Xerxes id credere non poterat neque dubitabat, **quin** eos **superaturus** esset.

Non refert, quam multos, sed quam bonos libros habeas.
(Seneca.)

Vzročni stavki.

48. De Fabricio.

Fabricius consul bellum cum rege Pyrrho gerebat. Perfuga quidam furtim ad eum perfugit, **quod** propter cruciatus diutius in exercitu Pyrrhi vivere **potuisset**. Deinde consuli id proposuit: »Si praemium accepero, regem veneno necabo. Id facile

factu erit, **quoniam** filius meus pocula regi in convivio ministrat. Fabricius, **quia** scelere vincere turpe ducebat, perfugam vinctum ad Pyrrhum duci iussit. Pyrrhus valde gavisus est, **quod** Fabricius tam probe egerat. Scriptores narrant eum exclamavisse: »Prius sol a cursu suo avertetur quam Fabricius ab honestate.« Deinde rex consuli gratias litteris egit, **quod** vitam ei servaverat. **Quod** probitate Fabricio cedere volebat, omnes captivos Romanis reddidit.

Laetus moriar, quia vidi faciem tuam. — Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.

Pogojni stavki.

49. *Diafores et quercus.*

Duo viatores magnam quercum conspexerunt. »Quid dicas (dixeris) — inquit primus — si sub hac arbore paululum requiescamus (requieverimus)? Fessi sumus.« Socius adnuit, procubuerunt. Contemplabantur pulcherrimam arborem. Alter ingentem truncum, latos ramos, densas frondes admirabatur, vituperabat vero glandes, quod tam parvae essent. »Si ego — inquit — mundum creavissem, tam magnifica arbor tam parvulas glandes non haberet. Non ego sinerem humilem cucurbitam tam grandes fructus gignere. Si palma illa tantas nuces gignit, cur quercus tam exiguum fructum habet? Si ego de his rebus decernerem, quercus non minores fructus gigneret quam cucurbita.«

Vix ea elocutus est, cum de alto ramo parva glans cadit eiusque nasum offendit; sanguis e naso manare coepit. Tum socius: »Quid — inquit — fieret, si in caput tuum ista tua cucurbita cecidisset?«

Si tacuisses, philosophus mansisses.

Dopustni stavki.

50. *Quomodo Remus a Romulo interfectus sit.*

Inter Romulum et Remum, quamquam fratres erant, discordia exorta est, uter novae urbi nomen daret et regnaret. Itaque Remus Aventinum occupavit, ut auspicaretur, Romulus Palatinum. **Etiamsi** (= etsi) Remo priori augurium venit, sex

vultures, **tamen** Romulus, qui duodecim vultures vidit, regno potitus est. Remus iratus humilia moenia ludibrio fratris transiit. Romulus, **cum** alio modo id ulcisci posset, Remum gladio tranfixit increpans: »Sic pereat, quicumque moenia Romae transiuerit!«

Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas. (Ovidius.) — Quamvis fertilis sit ager, sine cultura fructuosus esse non potest.

Primerjalni stavki.

51. *Lupus et agnus.*

Oves in saeptis pascebantur. Canes dormiebant, pastores sub arbore fistulā caneabant. Lupus appropinquavit, **velut** si pascendi causā **venisset**. Agnus imperitus propius accessit eumque interrogavit: »Cur venisti? Estne verum te carne animalium vesci?« Lupus respondit: »**Idem** amor herbae est mihi **ac** tibi. Maledicunt quidem mihi, **quasi** carne animalium **vescar**, sed ego **nihil** aliud amo **nisi** herbam teneram et aquam puram. Veni mecum in pratum, unā pascemur!« Agnus, qui nesciebat lupum **aliud** dicere **ac** sentire, exiit, sed lupus eum statim laceravit et devoravit.

Multi homines ita vivunt, velut si ad nullam rem nisi ad voluptates nati sint.

Raba naklonov.

52. *Lapis terminalis.*

a

Martinus in mercatu duos boves vendiderat et diu ibi moratus erat. Tum ita secum cogitabat: »Noctu per silvam domum reverti tutum non est, ut aiunt. Quid **agam**? Dixerit quispiam: Martinus timet. Sed hoc verum non est. Ego **ut timeam**? Ne in pugna quidem mortem timui.« Domum reverti coepit. Quid **faceret** aliud?

D

Venit ad silvam suam. Tum ita secum: »**Utinam** mox domum veniam! **Utinam** (= vellem) iam domi essem!« Ex tenebris vocem audivit: »Heu, quo ponam?« — »Quis es? Quo ponas, rogas? Eo nempe, unde sumpsisti!« — »Sumpsit inter silvam tuam et meam lapidem hunc nefastum atque transtuli in partem tuam. Nunc patior. Revenio et lapidem hunc porto iam centum annos. Heu, quam urit, premit!« Subito fulguravit. Martinus hominem aspexit, qui umeris lapidem portans graviter spiritum ducebat. »**Peream**, si non est Vitus vicinus. **Utinam** (= vellem) domi mansissem!« Qui videret, idem diceret. Martinus vix mentis suae compos domum venit. Postridie primo mane nuntius ei affertur: »Vitus heri vespere mortuus est.«

Fiat iustitia, pereat mundus! — Audiatur et altera pars!
— *Videant consules, ne quid detrimenti capiat res publica!*

Sklad mestnih imen.

53. De Vergilio poëta.

Vergilius poëta Andibus natus Cremonae et Mediolani litteris studebat. Deinde Romam venit. Romae et Neapoli vivens praeclara carmina composuit. Notum est eum Romā Athenas profectum esse. Athenis in morbum incidit. Cum imperatore Augusto Athenis Brundisium revertit ibique mortuus est. Cineres eius Neapolim translati ibique ad viam Puteolos ferentem sepulti sunt.

Clarissimum carmen Vergilii Aenēis est. Aenēam Troiā Carthaginem venisse narrat, Carthagine in Siciliam, ex Sicilia in Italiam.

54. Ruri bene vivitur.

Marcus Lucio suo s. d. (= salutem dicit).

Cepi non mediocrem voluptatem litteras tuas legens. Quae-
ris, quomodo ruri vivam. Ex quo domo rus veni, vitam dulcem ago. Non iaceo tam diu ut domi. Cum illucescit, iam in silva ambulo. Si calidum est, ad flumen vado. Humi in sole iaceo. O dulce

otium! **Rure domum** reverti non venit mihi in mentem. Tu autem ad mare elegantius. **Terrā marīque** vivis. Vale!

Ruri Kalendis Iuliis.

Ruri viventem ego, tu dicis in urbe beatum.

Stopnjevanje pridevnikov.

55. **Quid Cicero de L. Sergio Catilina iudicet.**

a

Nemo **luxoriosior**, nemo **nequior**, nemo **maleficientior** erat Catilinā. Qui cum liberrime vixisset et **maximam** rem familiarem dissipavisset, magnam turbam perditorum hominum collegit, ut opes civium diriperet. Tanta erat cupiditas divitiarum, ut ne a **frugalissimis** quidem civibus manus **maxime nefarias** abstineret. Non solum domos **di(vi)tissimorum** ac **nobilissimorum** civium, sed etiam **veterrima** et **magnificentissima** templa incendio delere conatus est. Nullum deum, ne Iovem quidem **Optimum Maximum** veritus est.

b

Socii Catilinae multa scelera commiserunt, sed nullus **plura** quam ipse. Cum **plurima** et **taeterrima** scelera commisisset, homo ille **nequissimus** et **pessimus** maiora concupivit: consulatum peti(v)it. Cum non esset adeptus, **periculosissimam** coniurationem fecit, quam Cicero consul patefecit. Tum Catilina cum **plurimis** sociis ex urbe in Etruriam effūgit ad exercitum, quem ibi paraverat. In **acerrimo** proelio ad Pistorium commisso pro **pessima** re pugnans cecidit.

Cicero, qui vigilantīā suā rem publicam **maximā** clade liberaverat, pater patriae appellatus est.

Ad altiora quaedam et magnificentiora nati sumus.
(Cicero.)

56. **De Italia antiqua.**

Italia antiqua divisa erat in Italiam **superiorem**, mediam, **inferiorem**. In Italia **superiore** Galli, Alpes transgressi, consederant; inde haec pars Italiae appellata est Gallia **citerior**. Galliam, quae trans Alpes sita erat, Romani Galliam **ulteriorem** appella-

bant. Per Galliam citeriorem Padus fluvius ab imis Alpium radicibus ortus in **intimum** Hadriatici maris sinum influit.

Per totam Italiam mediam et **inferiorem** Appenninus mons usque ad **extremos** Italiae inferioris fines pertinet. Ab eo alii **summi** montes in **interiores** partes terrae porriguntur.

Italia inferior, quam **prioribus** temporibus Graeci occupaverant, Graecia Magna appellabatur.

57. *Singulae sententiae.*

Summum ius **summa** saepe iniuria. — Salus rei publicae **suprema** lex esto! — Spes est **ultimum** rerum adversarum solacium. — Servitus **postremum** omnium malorum. — Iustitia etiam adversus **infimos** servanda est. — Gloria, quo **maior** est, eo **propior** est invidiae. — Quod est **optimum**, id Deo **proximum**.

Prislov.

58. *Servus profugus.*

Aesopus occurrit servo, quem e vicinia **bene** noverat. Interrogavit eum, quo tam confusus properaret. At servus Aesopo: »Clare tibi — inquit — dicam, pater, quia **tuto** apud te de aspera natura domini mei queri possum. **Diligenter** terram fodiebam in agro, sero cubitum ibam. Semper quam **accuratissime** omnibus officiis fungebar: canus servo, libertatem emerui. Nihilominus dominus me excruciat et

saepissime et acerbissime vexat. Nemo umquam **saepius** et **vehementius** immerito caesus est. Hanc miserrimam fortunam meam **secreto** deplorabam. Quia esuriens saevitiam domini non iam **diutius** pati possum, a domino saevo abire destinavi.«

Deinde Aesopus: »Cum mali — inquit — nihil feceris, haec experiris incommoda. Quid si peccaveris? Quae te passurum esse putas?«

His Aesopi verbis servus a fuga deterritus est.

Soodnosni zaimki.

59. Miles gloriosus.

Miles quidam veteranus sic gloriabatur: »Nullus miles **tan-**tos labores pertulit, **quantos** ego; nullus **tot** proeliis interfuit, **quot** ego pugnavi. Nemo umquam in **tantis** periculis versatus est, **quanta** ego subii. Multas bestias feras oppressi, sed nusquam **tales** vidi, **quales** in Africa. Cum quondam ibi cum tribus sociis ambularem, viginti leones in nos irruerunt. Socii fugae se dederunt, ego autem impavidus maximum leonem manibus strangulavi. Inde reliqui perterriti in silvam aufugerunt.«

Qualis rex, talis grex. — Quot capita, tot sententiae.

Iste.

60. Alexander et Apelles.

Alexander imaginem suam, quam Apelles, pictor maximus eius aetatis, pinxerat, contemplatus est, sed minus laudavit, quam illa merebatur. Cum autem equus picto equo adhinniret, quasi verus esset, Apelles: »O rex — inquit — equus iste pingendi peritior quam tu esse videtur.«

Quis, quisquam (ullus).

61. De Dionysio Maiore.

Dionysius Maior, crudelissimus tyrannus Syracusarum, neque diligebat **quemquam** neque ab **ullo** homine diligebatur. Homo sine fide erat neque curabat, quid **quis** de se sentiret. Neque ius iurandum observabat neque **quidquam** sacrum habebat. Si **cui** **quid** pollicitus erat, non praestitit. Propterea cives eum timebant neque **quisquam** ei confidebat. Plurimas iniurias civibus intulit neque **cuiquam** de iis satisfacit. Quod tyrannus non ignorans perpetuo trepidabat metuens, ne **quis** se interficeret. Ne tonsorem quidem ad se admittebat, filiae barbam et capillum totondisse dicuntur.

Num **quis** umquam miserior fuit? Num **ullius** hominis vita magis anxia erat? Damocles adsentator negavit quidem umquam beatiorem **quemquam** fuisse Dionysio, sed mox cognovit se erravisse.

*Quod **quis** crebro videt, non miratur.*

Quis-que, unus-quisque.

62. Singulae sententiae.

1. Suae **quisque** fortunae faber.
Trahit sua **quemque** voluptas.
Suum **cuique**!
2. Quo **quisque** est doctior, eo sit modestior!
3. Optimum **quidque** rarissimum est.
4. Quinto **quoque** anno Olympia celebrabantur.
5. Deus **unicuique** nostrum cotidie magna beneficia tribuit.

Ne-uter, uter-que, ambo.

63. Diatores et ursus.

Duo amici per silvam desertam iter faciebant, **uterque** magnā sarcinā onustus. Quamquam **neuter** arma habuit, tamen **ambo** laeti et impavidi erant. Repente immanem ursum conspexerunt.

Ambo obstupuerunt, tum aliud **uterque** cepit consilium: alter in arborem escendit, alter concidit et mortuum se esse simulavit: dicunt enim **ursum** mortuos non attingere.

Ursus advēnit, iacentem odorabatur, nasum auribus eius admovit. Iacens neque spirare neque se movere ausus est.

Cum ursus lente abiisset, amicus de arbore descendit sociumque interrogavit, quid ei ursus in aurem dixisset. Ille respondit: »Ursus mihi vetus illud proverbium dixit: Amicus certus in re incerta cernitur.«

*Donec eris felix, multos numerabis amicos;
tempora si fuerint nubila, solus eris.*

Qui-vis, qui-libet, quis-quis, qui-cumque.

64. Singulae sententiae.

1. Verus amicus **quasvis** calamitates, **quodvis** malum pro amico patietur.
2. Pollicitis **quilibet** dives esse potest.
3. Fessis **quodlibet** solum cubile est.
4. **Quisquis** es, aliquando pulvis et umbra eris.
5. **Quidquid** ortum est, aliquando interibit.
6. Mortem effugere non possumus, nam **quamcumque** viam ingredimur, sequitur mors ut umbra.
7. **Quodcumque** vides, Deus creavit.
8. **Quaecumque** dicis, vera sint!
9. Fer dolores, **quocumque (quoquo)** modo potes!

Števniki.

Glavni in vrstilni števniki.

65. Quot annos natus es?

a) Hodie Kalendae Maiiae anni p. Chr. n. **millesimi nongentesimi duodequadragesimi** sunt. — Ut scias aetatem cuiuslibet hominis, dic ei: »Scribe numerum mensis, quo natus es! Multiplica numerum per **II**! Iunge **V**! Multiplica hunc numerum per **L**!

lunge aetatem tuam et numerum CXV! Detrahe CCCLXV! Qui numerus procreatur? Duae notae numeri, quae a dextra sunt, aetatem tuam indicant; numerus, qui relinquitur, mensem indicat, quo natus es.

b) Quota hora est? Hora septima est. Ab hora octava usque ad horam duodecimam in schola sum. Deinde domum redeo. Post meridiem ab hora decima quarta rursus in schola sum ibique usque ad horam decimam sextam maneo.

c) In pugna apud Cannas Romanorum XLV milia quingenti pedites, II milia septingenti equites ceciderunt. Iunge numerum numero! Quot Romani ceciderunt?

Delilni števniki.

66. De legione Romana.

Rei publicae temporibus initio in singulis legionibus quaterna milia duceni pedites et treceni equites erant. Temporibus imperatoris Augusti singulae legiones sena milia centenos pedites et septingenos vicanos senos equites numerabant.

Legio maxima pars exercitus erat. Peditatus legionis dividebatur in denas cohortes, cohors in ternos manipulos, manipulus in binas centurias. Singulis legionibus

plerumque imperabant legati, singulis manipulis bini centuriones praecerant.

Množilni števniki.

67. Multiplicatio.

Semel bina sunt II. Ter terna sunt IX. Semel et vicies quina sunt CV. Centies terna sunt CCC. Centies centena sunt decem milia. Milies singula milia sunt decies centena milia.

Bis dat, qui cito dat.

Defectiva et abundantia.

68. De virtute Romana.

Urbem Romam magis virtus civium defendebat quam **moenia**. Romani saepe **arma** ceperunt, ut **vim vi** propulsarent. Cum hostibus pugnantes **auxilium** a sociis petebant, qui **auxilia** mittebant. Quando **viribus** non aequis pugnabant, animus **vires** dabat. Saepe exiguā manu magnas **copias** prostraverunt, **loca** munita ceperunt. Victores **spoliis aedem Iovis** ornabant. **Minas** et **insidias** non timebant, **indutias** et pacem condicionibus iniquis facere non solebant. Hannibal **opes** Italiae labefecit quidem, sed non contrivit, nam Romani omnia **impedimenta** virtute et constantiā vicerunt. Apud **superos** et apud **inferos** iis nihil maiori curae erat quam salus rei publicae. Multi **loci** scriptorum virtutem Romanam laudibus efferunt.

Parvi sunt foris arma, nisi est consilium domi. — Deus divisit lucem a tenebris.

Dodatek

Narratiunculae.

1. Aesopus ob¹ deformitatem² ab aliquo culpātus³: »Non forma⁴ — inquit — sed mens aspicienda est.«

¹ zaradi ² grda zunanjost ³ zmerjam ⁴ postava.

2. Pythagoras¹ roganti cuidam, quomodo oporteat se gerere erga² patriam ingratham³: »Ut erga matrem,« respondit.

¹ grški modrijan ² do ³ nehvaležne.

3. Chabrias solebat dicere terribiliorem esse cervorum¹ exercitum leone duce quam leonum agmen² ducente cervo.

¹ jelen ² četa.

4. Solon, cum interrogaretur, cur nullum supplicium¹ constituisset² in eum, qui parentem³ necasset⁴, respondit se id neminem facturum putasse⁵.

¹ (smrtna) kazen ² določil ³ roditelj ⁴ = necavisset ⁵ = pučavisse.

5. Filius ad patrem scripsit: »Carissime pater! Oro te, ut mihi permittas excursionem¹ facere. Breviter respondeas!« Pater rescripsit²: »I!«

¹ izlet ² odpišem.

6. Alexander Magnus Graecos Corinthum¹ invitaverat, ut de bello contra Persas deliberarent. Reliqui venerunt, Lacedaemonii domi manserunt. Alexander iratus iis nuntiavit: »Si Lacedaemonem² venero, Lacedaemonios parere³ docebo⁴.« Lacedaemonii responderunt: »Si.«

¹ v Korint ² v Šparto ³ pareo E, ui ubogam ⁴ doceo E, ui naučim.

7. Regi Antipatri a se iniustam quandam actionem¹ postulanti Phocion: »Non potes — inquit — Antipater, Phocionem et amicum habere et adulatorem².«

¹dejanje ²prilizovalec.

8. Bias¹ navigabat aliquando cum hominibus improbis². Cum vero tempestate exorta navis³ quateretur³ fluctibus³ atque isti invocarent deos: »Silete⁴ — inquit — ne illi vos hic navigare sentiant!⁴«

¹eden izmed 7 grških modrijanov ²izprijen ³ladjo so premetavali valovi ⁴tiho bodite!

9. Crates philosophus, cum vidisset adolescentem¹ in secessu² ambulantiem, interrogavit, quid illic³ solus faceret: »Mecum — inquit — loquor.« Cui Crates: »Cave — inquit — ne cum homine malo loquaris.«

¹mladenič ²v samoti ³tam.

10. Pericles praeturam¹ gesturus¹, chlaenam² sumens ita se ipsum solebat alloqui³: »Memento, Pericles, liberis te imperatorem Graecis atque Atheniensibus!⁴«

¹ko je imel prevzeti poveljstvo ²plašč ³nagovoriti.

11. E Lacedaemoniis unus, cum Persa hostis in colloquio¹ dixisset glorians: »Solem prae² multitudine sagittarum non videbitis,« — »In umbra igitur — inquit — pugnabimus.«

¹ pogovor ² zaradi.

12. Socrates mirantibus amicis, quod a¹ protervo¹ quodam¹ homine¹ calce² petitus² patienter tulisset: »Quid — inquit — si me asinus calcitrasset,³ num illum in iudicium vocavisset?«

¹ od nekega nesramneža ² s peto udarjen, obrcan ³ = calcitravisset = bi bil brenil.

13. Phocion¹ innocens damnatus, rogante quodam ex amicis, num quid filio suo Phoco mandari² vellet: »Maxime³ — inquit — iubeo eum huius in patrem iniuriae numquam meminisse.«

¹ atenski državnik ² da se naroči ³ seveda.

14. Duo milites proxime¹ regium tabernaculum² male de Antigono³ loquebantur. Rex omnia audierat, cum inter⁴ ipsum et milites nihil nisi velum⁵ interesset, quod ille leniter⁶ dimovit⁷ et: »Longius saltem⁸ — inquit — discedite⁹, ne rex vos audiat!«

¹ zelo blizu ² šator ³ kralj ⁴ med ⁵ zastor ⁶ počasi, lahno ⁷ razmaknil, odgrnil ⁸ vsaj ⁹ odidite!

15. Cum in regali¹ solio² sederet Croesus pretiosissimis³ vestibus⁴ indutus, Solonem interrogavit, num quid umquam vidisset pulchrius. »Gallos⁵ — inquit ille — et phasianos⁶ et pavones⁷, naturali⁸ enim nec imitabili⁹ colore¹⁰ et pulchritudine¹¹ fulgent¹².«

¹ kraljevski ² prestol ³ zelo dragocen ⁴ obleka ⁵ petelin ⁶ fazan ⁷ pav ⁸ naraven ⁹ posnemljiv ¹⁰ barva ¹¹ lepota ¹² bleste se.

16. Lacedaemone¹ cum tyrannus cenavisset² Dionysius, negavit se iure³ nigro, quod cenae caput⁴ erat, delectatum⁵. Tum is, qui illud coxerat⁶: »Minime⁷ mirum, condimenta⁸ enim defuerunt⁹.« — »Quae tandem¹⁰?« inquit ille. — »Labor in venatu¹¹, sudor¹², cursus ad Eurotam¹³, fames et sitis¹⁴. His enim rebus Lacedaemoniorum epulae¹⁵ condiuntur¹⁶.«

¹ v Šparti ² obedujem ³ ius, iuris n. juha ⁴ glavna jed ⁵ naslajam se, ugaja mi ⁶ skuhati ⁷ nikakor ne ⁸ zabela ⁹ manjkam ¹⁰ vendar, pa ¹¹ lov ¹² pot, znoj ¹³ največja reka v Lakoniji ¹⁴ žeja ¹⁵ jedi ¹⁶ (za)belim, začinim.

17. Iphicrates cum castra¹ in regione amica² et confoederata³ posuisset⁴ accurateque ea vallo et fossā communivisset, quaerenti, cuius(nam) metu hoc faceret, respondit: »Turpissima est vox imperatoris: non puta(ve)ram.«

¹ utaborim se ² prijateljski ³ zavezniški.

18. Cum ad Corinthum Lacedaemonii vicissent Athenienses eorumque socios, multitudine hostium occisorum auditā Agesilaus dixit: »O infelicem¹ Graeciam, quae tantum² hominum ipsa sibi interemit³, quantum⁴ satis erat ad universos vincendos barbaros.«

¹ nesrečen ² toliko ³ interimo K umorim ⁴ kolikor.

19. Allatus incerto auctore¹ erat de morte Alexandri nuntius. Ad Phocionem cum oratores provollassent² bellumque statim suscipiendum³(esse) putarent, Phocion exspectare⁴ iubebat remque bene explorare⁵. »Nam — dicebat — si hodie mortuus est Alexander, cras⁶ etiam ac postea erit mortuus.«

¹ povzročitelj, izvor ² priletim nad ³ začnem ⁴ počakam ⁵ preiščem ⁶ jutri.

20. Solon a rege Croeso interrogatus, num quemquam vidisset ipso beatiorem, Tellum nominavit Atheniensem, privatam¹

hominem¹, sed qui liberis relictis ac nepotibus bene educatis² feliciter obiisset³ diem³. Interrogatus deinde, quem post illum existimaret felicem, Cleobim et Bitonem, Argivos fratres, nominavit, qui cum summa pietatis⁴ laude defuncti⁵ essent. Indignatus⁶ rex: »Quo igitur loco me ponis?« — »Ego — inquit Solon — facile confiteor te regem opibus et imperio esse florentem, beatum te non appellaverim, priusquam feliciter hanc vitam absolveris⁷.«

¹ zasebnik ² vzgojim ³ umrem ⁴ otroška vdanost ⁵ umrem ⁶ ogorčen ⁷ končam.

21. Cum ex¹ Socrate quidam quaesivisset², nonne Archelaum, Perdiccae filium, qui tum divitissimus habebatur³, beatum putaret: »Haud scio — inquit — numquam enim cum eo collocutus sum⁴.« — »Num aliter⁵ scire non potes?« — »Nullo modo.« — »Tu igitur ne de Persarum quidem rege potes dicere, beatusne sit?« — »Num ego possum, cum ignorem, quam sit doctus⁶, quam vir bonus?« — »Quid? tu in eo sitam⁶ (esse) vitam beatam putas?« — »Ita prorsus⁷; existimo bonos beatos, improbos miseros.« — »Miser ergo Archelaus?« — »Certe, si iniustus.«

¹ vprašati ² imam za ³ pogovarjam se ⁴ drugače ⁵ izobražen ⁶ odvisen ⁷ prav tako.

22. Cum Athenis in theatrum¹ quidam senex venisset, in magna multitudine locus ei a suis civibus nusquam est datus. Cum autem ad Lacedaemonios accessisset, qui, legati cum essent, certo² loco sedebant, consurrexere³ omnes et senem illum sessum⁴ receperunt⁴. Quibus cuncti cum applausissent⁵, dixit ex iis quidam: »Athenienses sciunt, quae recta⁶ sint, nos vero facimus.«

¹ gledališče ² določen ³ vstanem ⁴ posadim ⁵ ploskam ⁶ prav.

23. Cum Thales interrogaretur, quid esset omnium vetustissimum¹: »Deus, quod numquam esse coepit. — Quid esset pulcherrimum, respondit: Mundus, est enim opus dei, quo nihil pulchrius. — Quid maximum: Locus², capit³ enim omnia. — Quid velocissimum⁴: Mens⁵, discurrit⁶ enim per omnia. — Quid robu-

stissimum⁷: Fatum⁸, superat enim omnia. — Quid sapientissimum: Tempus, invenit⁹ enim omnia.◀

¹ najstarejši ² prostor ³ obsega ⁴ najhitrejši ⁵ misel ⁶ preleti ⁷ najmočnejši ⁸ usoda ⁹ najde.

24. Gelo tyrannus Carthaginienses devicit. Inter¹ condiciones² pacis hanc quoque adscribere³ coëgit: ›Ipsos in⁴ posterum⁴ liberos numquam esse immolatuos⁵.‹

¹ med ² pogoj ³ pripišem ⁴ v bodoče ⁵ žrtvujem.

25. Alexander audiens sibi a quodam maledici: ›Regium est — inquit — male audire, cum bene facias.◀

26. Fabius Maximus.

Fabius Maximus noluit cum Hannibale proelio congredi¹, sed hostem sectabatur² per aspera³ et montuosa⁴ loca, ut copias eius attereret⁵, pecuniae⁶ et commeātus⁷ inōpes⁸. Irridebant multi eumque Hannibalis paedagōgum⁹ dictitabant¹⁰. At Fabius omnes irrisiones¹¹ contemnens sua sequebatur consilia et amicis dicebat: ›Qui maledicta¹² et irrisiones metuit, timidior est eo, qui hostem.◀

¹ v bitki se spopasti ² sledim ³ težaven ⁴ gorat ⁵ slabim ⁶ denar ⁷ živež ⁸ reven ⁹ suženj, ki je spremljal dečka v šolo, ›pestunja◀ ¹⁰ dajali ime ¹¹ zasmehovalje ¹² obrekovanje.

27. Philippus et anus.

Anus¹ quaedam inops² Philippum orabat, ut causam³ suam audiret. Respondente Philippo se non vacare⁴ exclamavit: ›Noli ergo⁵ regnare!◀ Quod ille admirans non illam solum, sed etiam alios statim audivit⁶.

¹ stara žena ² siromašen ³ pravda, zadeva ⁴ utegnem, čas imam ⁵ torej ⁶ zaslišim.

28. Epaminondas modestia.

Epaminondas post pugnam ad Leuctra¹ commissam postridie squalidus² et humilis in publicum³ processit⁴, alias⁵ uncto⁶ corpore et vultu sereno videri solitus. Interrogantibus amicis, num quid

adversi⁷ accidisset: »Nihil — inquit — sed heri⁸ sensi me altius quam rectum⁹ est elātum¹⁰ fuisse: itaque hodie immoderātum¹¹ illud gaudium¹² castīgo¹³.«

¹ Levktra ² neumit ³ v javnost, med ljudi ⁴ pridem ⁵ drugače, sicer ⁶ maziljen ⁷ neprijeten ⁸ včeraj ⁹ prav ¹⁰ ponosen ¹¹ nebrzdan ¹² veselje ¹³ krotim, kaznujem.

29. Scipio Maior.

Interrogavit Scipionem quidam, qua re fretus¹ auderet exercitum in Africam traicere². Monstravit³ ei trecentos viros, qui in armis exercebantur⁴, turrimque vicinam⁵ hocque addidit: »Nemo horum est, qui non sit deiecturus⁶ se de hac turri in mare me iubente.«

¹ v zaupanju na ² prepeljem ³ pokažem ⁴ urim se ⁵ sosednji ⁶ vržem doli.

30. Puer Macēdo.

Vetere Macedoniae¹ more regi Alexandro nobilissimi pueri sacrificanti² ministrabant³. E quibus unus cum turibulo⁴ ante ipsum stabat; in cuius brachium⁵ carbo⁶ ardens lapsus est. Quo etsi urebatur, tamen et dolorem⁷ silentio⁸ pressit⁹ et brachium immobile¹⁰ tenuit, ne sacrificium regis aut concusso¹¹ turibulo¹² impediret, aut edito¹³ gemitu¹⁴ regias aures infausta¹⁵ voce tangeret¹⁶. Rex, quo magis patientiā¹⁷ pueri delectatus est¹⁸, eo certius¹⁹ perseverantiae²⁰ experimentum²¹ sumere voluit. Consulto²² enim sacrificavit diutius neque hac re illum a proposito²³ rettulit²⁴.

¹ Macedonia ² žrtvujem ³ strežem ⁴ kadilnica ⁵ podlaket ⁶ ogel ⁷ bolečina ⁸ molk ⁹ zatrem, zadušim ¹⁰ nepremičen ¹¹ ako bi stresel kadilnico ¹² ako bi zastokal ¹³ neprimeren ¹⁴ žalim ¹⁵ potrpežljivost ¹⁶ veselim se ¹⁷ zanesljiveje ¹⁸ vztrajnost ¹⁹ poskus, dokaz ²⁰ nalašč ²¹ namera ²² odvrnem (od)

31. Diogēnes p̄hilosōphus.

a) Diogenes vir ingentis animi, sed non minore ostentatione¹ fuit. In dolio² se complicuit³ et in eo cubitavit⁴, domus non egens⁵; divitias proiecit⁶, onus existimans: simplicissima⁷ vita contentus fuit, effecitque, ut nihil ei posset eripi. Servus ei unicus⁸ aufūgit neque eum recuperare⁹ tanti¹⁰ putavit¹¹, cum potestas¹²

ostenderetur¹¹. »Turpe est — inquit — Manem¹² sine Diogene posse vivere, Diogenem sine Mane non posse.«

b) Idem, cum vidisset puerum cava¹ manu¹ bibentem² aquam, protinus³ exemptum⁴ e peracalicerem⁵ fregit⁶, cum hac obiurgatione⁷ sui : »Quam diu stultus⁸ ego sarcinas⁹ supervacuas¹⁰ habui!«

c) Idem Diogenes Alexandro roganti, ut diceret, si quid opus¹ esset¹, libere² respondit: »Nunc quidem paulum³ a sole abeas!« Offecerat⁴ videlicet⁵ apricanti⁶.

a) ¹ bahavost, prevzetnost ² sod ³ complico A, ui zvijem ⁴ ležim (večkrat) ⁵ potrebujem, pogrešam ⁶ proč vržem, ne maram za ⁷ kar najbolj preprost ⁸ edin ⁹ zopet dobiti ¹⁰ smatram za toliko vredno ¹¹ prilika se je ponudila ¹² ime sužnja.

b) ¹ z dlanjo, iz perišča ² pijem ³ takoj ⁴ eximo K, ěmi = vzamem iz ⁵ čaša ⁶ frango K = zlomim, razbijem ⁷ karanje ⁸ nespameten ⁹ breme, pratež ¹⁰ nepotreben, odveč.

c) ¹ potrebujem ² prostodušno ³ nekoliko, malo ⁴ na poti sem ⁵ namreč ⁶ apricor A sončim se.

32. Fidelitatis¹ exempla².

Plotius Plancus, vir nobilis, a triumviris³ proscriptus⁴, in agro Salernitano⁵ latebat. Venerunt, qui proscriptos insequabantur, servosque multum ac diu torserunt⁶, sed illi in maximis doloribus se nescire, ubi dominus esset, affirmabant. Non sustinuit deinde Plancus tam fideles servos ultra⁷ cruciari⁸; sed processit⁹ in medium¹⁰ iugulumque¹¹ gladii militum obiecit¹². Difficile est igitur diiudicatu, utrum dignior fuerit dominus, qui tales servos haberet, an servi laudabiliores¹³, qui dominum pessumdare¹⁴ noluerint.

¹ zvestoba ² zgled, primer ³ triumvir ⁴ izobčen ⁵ salernski (mesto v Kampaniji) ⁶ torqueo E = mučim ⁷ dalje ⁸ mučim ⁹ stopim ¹⁰ v sredo ¹¹ vrat, grlo ¹² pomolim nasproti, nastavim ¹³ hvalevreden ¹⁴ pogubim.

33. Sophocles.

Sophocles ad summam senectutem tragoedias¹ fecit. Cum propterea rem familiarem negligere² videretur, a filiis in iudicium vocatus est, ut iudices illum, quasi desipientem³ a re familiari removerent⁴. Tum senex dicitur eam fabulam⁵, quam proxime⁷ scripserat, Oedīpum⁷ Coloneū⁷, recitasse⁸ iudicibus, et quaesivisse, num illud carmen desipientis esse videretur. Carmine recitato⁸ a iudicio absolutus⁹ est⁹.

¹ žaloigra ² zanemarjam ³ blazen ⁴ odstranim, vzamem ⁵ drama ⁶ prav pred kratkim ⁷ Edip Kolonski ⁸ preberem ⁹ oprostim.

34. Alexander Magnus apud Milesios.

Milēti¹ conspicatus² multas statuas³ athletarum⁴, qui Olympia⁵ et Pythia⁶ vicerant: »Ubi — inquit — ista tum erant corpora, cum barbari urbem vestram oppugnarent?«

¹ Milet, mesto v Mali Aziji ² ko je zagledal ³ kip ⁴ atlet ⁵ v olimpijskih igrah ⁶ v pitijskih igrah (= v Delfih).

35. De Nasica et Ennio.

Nasīca¹, cum ad poetam Ennium² venisset eique ab ostio³ quaerenti Ennium ancilla⁴ dixisset domi non esse, sensit illam domini iussu dixisse et illum intus esse. Paucis post diebus, cum ad Nasīcam venisset Ennius et a ianua⁵ quaereret, exclāmat Nasīca se domi non esse. Tum Ennius: »Quid, ego non cognosco vocem — inquit — tuam?« Hic⁶ Nasīca: »Homo es impūdens⁷. Ego, cum te quaererem, ancillae tuae credidi te domi non esse; tu mihi non credis ipsi?«

¹ Publius Cornelius Nasīca, znan po svoji poštenosti ² rim. pesnik ³ vrata ⁴ dekla, sužnja ⁵ vrata ⁶ tedaj ⁷ nesramen.

36. De numeris.

(Boëtius, De institutione¹ arithmetica².)

1. Numerus aut par³ aut impar⁴ est. Numerus par est, si potest in aequales⁵ partes dividi ($6 = 3 + 3$), impar vero⁶, si dividi non potest in aequalia ($7 = 4 + 3$).

2. Numerus sex perfectus⁷ dicitur, nam si omnes partes in unam summam⁸ redigantur⁹, rursus¹⁰ VI procreatur¹¹: media pars senarii¹² est ternarius¹³, tertia pars est binarius¹⁴, sexta pars unitas¹⁵ est: $I + II + III = VI$.

¹ nauk ² aritmetičen ³ sodo število ⁴ liho ⁵ enak ⁶ pa ⁷ popoln ⁸ vsota ⁹ seštejem ¹⁰ zopet ¹¹ ustvari se, dobi se ¹² šestica ¹³ trojica ¹⁴ dvojica ¹⁵ enica.

37. Quadratum magicum.

(Magični kvadrat.)

2	9	4
7	5	3
6	1	8

Si numero iungis numerum per¹ longitudinem¹, per² latitudinem² aut per diagonalem³, summa⁴ semper eadem est.

¹ po dolžini ² po širini ³ diagonalna ⁴ vsota.

38. De geometria.

(Boëtius, De institutione arithmetica.)

Nota¹ nullam partem² habet.

Linča³ longitudinem⁴ habet. Fines lineae notae sunt.

Parallelae⁵ lineae⁵ sunt, quae in eadem planitie⁶ positae⁷ numquam inter⁸ se contingunt⁹.

Spatium¹⁰, quod aliquo fine aut aliquibus finibus continetur¹¹, figura¹² est.

Triangŭlus¹² (= trigŏnus¹³) tribus lineis comprehenditur¹¹ (continetur), quae latera¹⁴ appellantur. In triangulo tres anguli¹⁵ sunt. Hebes¹⁶ (obtŭsus¹⁶) angulus maior est recto¹⁷, acŭtus¹⁸ minor.

Tetragŏnus¹⁹ quattuor lateribus continetur, pentagŏnus²⁰ quinque, polygŏnus²¹ multis.

Circŭlus²² est figura, quae unā lineā circumductā²³ comprehenditur. Nota in medio²⁴ circuli centrum²⁵ est. — Diamĕtrus²⁶ circuli est recta²⁷ linea per centrum ducta²⁸ et ab utrāque parte in circumferentia²⁹ circuli terminata³⁰, quae in duas partes aequas³¹ circulum dividit.

¹ točka ² razsežnost ³ črta ⁴ dolžina ⁵ vzporednica ⁶ ravnina ⁷ položen
⁸ med ⁹ dotikati se ¹⁰ prostor ¹¹ omejujem ¹² lik ¹³ trikotnik ¹⁴ stranica
¹⁵ kot ¹⁶ top ¹⁷ pravi ¹⁸ oster ¹⁹ četverokotnik ²⁰ peterokotnik ²¹ mnogokotnik
²² krog ²³ okrogel ²⁴ v sredi ²⁵ središče ²⁶ premer ²⁷ raven ²⁸ potegnjen
²⁹ obod, krožnica ³⁰ končan, omejen, ki se končuje ³¹ enak.

39. De probitate Epaminondae.

Artaxerxes Diomedontem Cyzicēnum¹ Thebas misit, ut Epaminondam pecuniā² corrumpere². Cum Thebas venisset, quinque talentis³ Micŷthum, quem Epaminondas plurimum⁴ diligebat, corrupit, ut sibi auxilio⁵ esset⁵ aq̄d Epaminondam.

At Epaminondas Diomedonti: »Nihil — inquit — opus⁶ est⁶ pecuniā: nam si rex ea vult, quae Thebanis⁷ sunt utilia⁸, gratis⁹ sum facere paratus¹⁰; si autem contraria¹¹, non habet auri atque argenti satis. Sed egredere propere¹², ne alios corumpas, cum me non potueris. At tu, Micythe, argentum huic redde, aut, nisi id statim feceris, ego te tradam magistratui.«¹³

Hunc Diomēdon rogavit, ut tuto sibi exire suae efferre liceret. »Istud quidem — inquit — faciam, ne, si tibi sit pecunia adempta¹⁴, aliquis dicat id ad me ereptum¹⁵ pervenisse, quod donatum¹⁶ accipere nolui.«

Diomedonti praesidium dedit, ut tuto Athenas perveniret. Neque vero¹⁷ id satis habuit, sed etiam curavit, ut Diomedon in-violatus¹⁸ in navem¹⁹ conscenderet¹⁹.

¹ iz Cizika ² podkupim ³ talent ⁴ najbolj ⁵ pomagam ⁶ treba je ⁷ Tebanec ⁸ koristen ⁹ zastonj ¹⁰ pripravljen ¹¹ nasproten ¹² urno ¹³ oblast, gosposka ¹⁴ vzamem ¹⁵ ugrabim ¹⁶ podarjen ¹⁷ a, toda ¹⁸ nepoškodovan ¹⁹ vkr-cam se na ladjo.

40. De vulpe¹ et uva².

(Phaedrus.)

Fame coacta vulpes alta in vinea
 Uvam appetebat³ summis saliens⁴ viribus:
 Quam tangere⁵ ut⁶ non potuit, discedens ait:
 »Nondum matura est; nolo acerbam sumere.«

Qui, facere quae non possunt, verbis⁷ elevant⁸,
 Adscribere⁹ hoc debebunt exemplum sibi.

¹ lisica ² grozd ³ je skušala doseči ⁴ skačem ⁵ dotaknem se ⁶ ko ⁷ be-
 seda ⁸ v nič devljejo ⁹ pripišem.

41. De angina¹.(A. Cornelii Celsi De medicina².)

Hic morbus acūtus³ in faucibus⁴ esse consuevit. Interdum⁵
 neque rubor⁶ neque tumor⁷ ullus apparet, sed corpus aridum est,
 vix spiritus ducitur, membra⁸ solvuntur⁹. Interdum lingua¹⁰
 faucesque cum rubore intumescunt¹¹, facies¹² pallet¹³. Aeger¹⁴ non
 cibum devorare, non potionem¹⁵ potest, spiritus¹⁶ eius interclu-
 ditur¹⁷. Morbus curandus¹⁸ est. Si vires patiuntur, sanguis¹⁹ mitten-

dus¹⁹ est. Opus est fomentis²⁰ humidis²¹. Commōdum²² est hyssōpum²³ vel thymum²⁴ vel absinthum²⁵ vel furfūres²⁶ aut ficūs²⁷ aridas decoquere²⁸ eāque gargarizare²⁹. Si per haec³⁰ nihil proficitur³¹, ultimum³² est incidere³³ satis altis³⁴ plagis³⁵ sub ipsis maxillis³⁶ supra collum³⁷, ut per ea vulnera³⁸ morbus erumpat.

¹ angina ² zdravilstvo ³ hud ⁴ grlo, goltanec ⁵ včasih ⁶ rdečica ⁷ oteklina ⁸ ud ⁹ oslabijo ¹⁰ jezik ¹¹ otečem ¹² obraz ¹³ bledim, bled sem ¹⁴ bolnik ¹⁵ pijača ¹⁶ dihanje se zapre, dihati ne more ¹⁷ zdravim, lečim ¹⁸ kri ¹⁹ puščam ²⁰ obkladek ²¹ vlažen, moker ²² ugoden, koristen ²³ hisop ²⁴ materina dušica ²⁵ pelin ²⁶ otrobi ²⁷ ficus, us f. = smokev ²⁸ skuham ²⁹ grgram ³⁰ po teh sredstvih, s temi sredstvi ³¹ doseže se ³² skrajno sredstvo ³³ zarezati, operirati ³⁴ globok ³⁵ zareza ³⁶ maxilla, ae čeljust ³⁷ vrat ³⁸ rana.

42. *Taurus¹ et vitulus².*

(Phaedrus.)

Angusto in aditu taurus luctans³ cornibus
Cum vix intrare posset ad praesepia⁴,
Monstrabat⁵ vitulus, quo se pacto⁶ flecteret.⁷

»Tace, inquit, ante hoc novi, quam tu natus es.«

Qui doctiorem⁸ emendat, sibi dici putet.

¹ bik ² tele ³ trudim se ⁴ jasli ⁵ je kazal ⁶ način ⁷ pripognem ⁸ bolj skušen.

43. *Pastor et capella*¹.

(Phaedrus.)

Pastor capellae cornu baculo fregerat².

Rogare coepit, ne se domino proderet.

»Quamvis indigne³ laesa⁴, reticebo⁵ tamen;Sed res clamabit ipsa, quid deliqueris⁶.«¹ koza ² odbijem ³ nezasluženo ⁴ poškodovana ⁵ zamolčim ⁶ zakrivim.

Slovenske vaje

Besede v okroglih oklepajih se ne prevajajo. Številke na robu pomenijo latinske sestavke spredaj.

42. Taurus / vitulus

1

1. Če ste pametni, vas ti hudobni ljudje ne bodo pre-
motili (pas.). 2. Sprejmi darilo! 3. Ozirajte se vedno na
konec! 4. Od dobrih zaničevan biti ni prijetno. 5. Ko bi
bil deček pameten, ne bi izvršil te namere. 6. Ko bi bili
dečki storili, kar želimo, bi bili ušli nevarnostim.

2

2

1. Zdravnik, poglej našo rano in obljubi nam pomoč!
2. Slavno je pridobiti si veliko zaslug za domovino. 3. Ne
bojmo se izpovedati resnico! 4. Usmilil se vas bom in
ozdravil vašo rano. 5. Vedno si spolnil [*praesto*], kar si
obljubil.

3

3

1. Lisica se je levu zvito prilizovala in (mu) podarila
skoraj ves plen. 2. Mnogi niso vredni svetlobe in vendar
vzhaja sonce. 3. Epaminonda se ni lagal niti (v) šali
[*ioco*]. 4. Afrikanci so napadli rimske državljane. 5. V
Afriki je nastala vstaja. 6. Mnogi druge uče, česar sami
niso poskusili [*experior*]. 7. O da bi kmalu vzšlo sonce!
8. Kar ste začeli [*ordior*], morate [*debeo*] izvršiti. 9. Dio-
nizij iz Sirakuz [*Syracusānus*] je v vseh rečeh pritrdil
Platonu.

4

4

1. Radi se mudimo v mestu. 2. Posnemaj(te) dobre ljudi! 3. Če se boste bahali, vas bodo ljudje prezirali (pas.). 4. Mati je spremljala in tolažila bežeče otroke. 5. Ko bi se bili ljudje obotavljali, ne bi bili ušli nevarnosti.

5

5

1. Spominjaj se, moj sin, dobrot svojih staršev! 2. Zakaj si pozabil storiti, kar si obljubil? 3. Kralj Koder je bil pripravljen za blagor domovine smrt pretrpeti. 4. Poslušaj mnogo, govori malo! 5. Teci na pomoč dečku, ki je zdrknil v vodo! 6. Sledimo zglede dobrih mož in pozabimo krivice! 7. Dasi je trpel velike bolečine, ni tožil. 8. Pozdravljen, Cezar, pozdravljajo te, ki bodo umrli [*morituri*]. 9. Našo vojsko, ki se je vračala domov, so sovražniki napadli. 10. Ne jezite se in ne maščujte se, kajti če se boste maščevali, se bodo maščevali tudi vaši nasprotniki. 11. Ko se je Aleksander vračal iz Indije, so mnogi vojaki na poti od žeje umrli.

6

6

1. Spomladi se vrnejo (čas!) mnoge ptice v naše pokrajine. 2. Sovražniki so se drznili izropati vse hiše v mestu. 3. Vedno smo zaupali naši hrabri vojski. 4. Kdo (izmed) nas ne zaupa materi? 5. Prijatelji, vrnite se v domovino! 6. Ko se je vračal kralj v mesto, so okrasili meščani svoje hiše s cveticami. 7. Noben človek se ni vedno veselil in se ne bo veselil. 8. Dečki se navadno [*soleo*] igrajo vsak dan na vrtu. 9. Očetovim besedam boš vedno zaupal.

7

7

1. Kar si mi dal, sem vrnil. 2. Zakaj nisi zapel veselih pesmi? 3. Ker si me videl, si veroval; blaženi, ki niso videli, pa [*et*] so verovali! 4. Velika množica ljudi je pritekla na trg. 5. Prizanesimo ljudem, ki so nam škodovali! 6. Žabe so zahtevale kraljico. 7. Če ste nas prevarili,

boste kaznovani. 8. Ubite [caedo] sovražnike smo pokopali. 9. V bitki so padli mnogi vojaki.

8

8

1. Dragi prijatelj, zakaj mi nisi poslal obljubljenega pisma? 2. Jabolko pade (fut.) sólo, ako se ne utrga (fut. II). 3. Meščani so opasali mesto z visokim zidovjem (tudi pas.). 4. Vzeli smo puščice iz tulca. 5. Volkovi so napadli lovce, ki so se vračali domov. 6. Ker smo si pridobili zaslug za domovino, smo pomnožili svojo slavo. 7. Herakles je odrl ubitega leva (tudi pas.). 8. Tega ne predpisujejo in niso predpisovali zakoni. 9. Majhna iskra more vzbuditi velik plamen, če smo jo prezrli. 10. Peljal sem dečka na vrt in se z njim igral.

9

9

1. Pridna deklica je vedno poslušala besede svareče matere. 2. Cezar je pomnil imena vseh svojih vojakov. 3. Apolonovo proročišče so Grki često vprašali za svet. 4. S premaganci nismo nikdar kruto ravnali. 5. Naši vojaki so po bitki pokopali mrtvece [mortuus, i] (tudi pas.). 6. Ne želi, česar ne moreš doseči! 7. Zelo kruto so stari kaznovali sužnje (tudi pas.), ki so stregli svojim gospodarjem po življenju. 8. Grki so osvojeno Trojo izropali. 9. Zelo imenitni Rimljani so sami obdelovali njive.

10

10

1. Grki so oblegali Trojo deset let. 2. Oče je kupil v mestu dva lepa konja in (ju) privedel domov. 3. Sovražniki so osvojili mesto in mnogo ljudi pobili. 4. Zakaj se nisi zahvalil učitelju? 5. Če boš bral samo dobre knjige, se ne boš pokvaril. 6. Izberite najlepša jabolka! 7. Prestrašen deček je pribežal k očetu. 8. Prijatelji so prišli v mesto, da bi občudovali starodavne kipe. 9. Ko bi bil (1. os.) zgubil pogum [animo deficio], ne bi bil zaslužen za domovino. 10. Gospodar ujame bežečega konja. 11. Spolni, kar si obljubil!

11

11

1. Siromak je z razprostrtimi rokami prosil pomoči.
2. Hlapec se je zgrudil na poti.
3. Kozlički so prestrašeni zagledali volka (tudi pas.).
4. Starčkom so bile pri Lacedemoncih podeljene velike časti.
5. Kdaj ste se vrnili iz mesta?
6. Sovražniki niso kmetom ničesar plačali za žito.
7. Trpeli ste, trpite in trpeli boste kazen za laž.
8. Spomladi odkrhni vse suhe veje z drevesa!

12

12

1. Ker se nisi naučil, se ne boš igral z žogo.
2. Ko bi bil potnik počival, bi ne bil utrujen [*fessus*].
3. Večinoma nam je prijetno tisto (pl.), kar smo navajeni [*consuevimus*] delati.
4. Kakor hitro je sin dorastel, je zapustil očetovo hišo.
5. Laže je videti napake drugih kakor spoznati svoje.
6. Spomin slavnih mož ne bo nikdar zginil.

13

13

1. Zakaj ne jeste?
2. Jejte, če ste lačni!
3. Marko nima kaj jesti.
4. Če je človek lačen, je treba jesti.
5. Pavel bi jedel, ko bi imel.

14

14

1. Če moreš in hočeš, pridi!
2. Nikdar ne bomo hoteli storiti, kar ni prav [*nefas*].
3. Če hočete, morete.
4. Ko bi Pavel hotel priti, bi me veselilo [*gaudeo*], a ne pride.
5. Ko bi bil Pavel hotel, bi bil že prišel.

15

15

1. Nočemo škodovati ljudem, ki nam rajši koristijo, kakor škodujejo.
2. Če rajši ostanete doma, ostanite!
3. Ne [*nolo*] občujte s slabimi ljudmi!
4. Nikar ne zaupaj temu človeku!
5. Grki so rajši krasili svetišča bogov kakor svoje hiše.
6. Ko bi brat ne (bil) hotel priti in bi (bil) rajši ostal doma, ga ne bi (bil) (1. os.) silil.

16

16

1. Prenašaj potrpežljivo, kar se ne dá (= more) spremeniti! 2. Hudobni državljani so se bojevali [arma ferre] proti domovini. 3. Vedno bomo ravnodušno vse prenašali. 4. Ko bi ljudje nezgode potrpežljivo prenašali, ne bi bili nesrečni. 5. Prenašamo in prenašali bomo, kar se dá (= more) prenesti.

17

17

1. Vojaki so znesli orožje na en kraj. 2. Primerjajte dobre ljudi s hudobnimi! 3. Ne odlašajte važnih stvari! 4. Ne zamudi prilike, ki se ti ponudi! 5. Sporočam ti, kar mi je bilo sporočeno. 6. Mnogo je prinesel, a tudi mnogo odnesel. 7. Ko bi bili vi prestali toliko hudega [malum] kakor mi, bi bili obupali. 8. Mnogo ljudi je pobrala smrt.

18

18

1. Pojdi, ne obotavljaljaj se! 2. Če greš ti, grem tudi jaz. 3. Če boste šli z nami, boste videli lepe vrtove. 4. Pojdimo, kamor moramo [= debeo] iti! 5. Ko bi bil šel deček z očetom, bi bil zdaj že doma.

19

19

1. Mnogi odidejo in se ne vrnejo. 2. Odšel je, a se ni vrnil. 3. Mnogi (izmed) vojakov, ki so prekoračili reko, so poginili. 4. Če boste šli ven, se boste izpostavili mnogim nevarnostim. 5. Ura, ki je minila, se ne bo vrnila. 6. Šli smo naproti prijatelju, vračajočemu se iz mesta. 7. Ko bi Cezar ne bil šel v Pompejevo zbornico, ne bi bil umorjen. 8. Ne prekorači reke, o kralj! Če jo prekoračiš (čas!), boš razdejal veliko kraljestvo.

20

20

1. Zgodi se naj, kar želiš! 2. Zgodilo se bo po [ad] tvoji volji. 3. Mnogo (pl.) se zgodi, kar ni prav [nefas].

4. Regul je svetoval Rimljanom, naj se ne sklene [fio] mir s Kartażani. 5. Cicero je odkril Katilinovo zaroto. 6. Ko bi se bilo to zgodilo, bi se bila država omajala. 7. To se je zgodilo na povelje oblasti.

21

21

1. Zdravstvuj, prijatelj! Kam greš? 2. Pozdravljeni, prijatelji! 3. Zbogom, dragi prijatelj! 4. Če ne moreš najti, ne išči! 5. Ne morete, ker nočete. 6. Poberi se! 7. Daj, povej! 8. Kje je oče? Povej, prosim(o)! 9. »Pridi,« je rekel, »če moreš!« 10. Dva prijatelja sta, kakor pravi Cicero, ena duša v dveh telesih.

22

22

1. Kdaj so se začeli Rimljani vojskovati s Kartażani? 2. Ni zadosti začeti. 3. Spominjajte se dobrot, ki ste jih prejeli od staršev! 4. Prijetno je spominjati se preteklih nesreč [malum]. 5. Po Periklejevi smrti je začela moč [opes, pl.] Aten padati [labor]. 6. Sovražili smo in sovražimo greh, ne grešnika. 7. Vsi dobri ga sovražijo.

23

23-24

1. Če dežuje in grmi, ne gremo ven [exeo]. 2. Pozimi je snežilo, poleti je šla toča. 3. Po hribih se dela dan [illucescit]. 4. Ker se je zmračilo, bomo ostali doma. 5. Storili smo, kar se je spodobilo. 6. Mati se je smilila sinu. 7. Ne kesa se svojega dejanja. 8. Sramuj se svoje strahopetnosti! 9. Dečku se često ne spodobi, kar se spodobi starčku. 10. Komu to ni znano?

24

25

1. Prijatelji, utrujeni (od) dolgega pota, so se odpravili spat. 2. Sovražniki so prišli v poveljnikov tabor prosit miru. 3. Krez je poslal poslanca v Grecijo vpraševat proročišče za svet. 4. Hčerka, ženi ovce past!

5. Kaj je tako prijetno slišati kakor lep govor? 6. Kar se bo zdelo najboljše storiti, bomo storili. 7. Te stvari so lahko umljive.

25

26

1. Materi hoče poslati lepa darila. 2. Kdaj namerate vate storiti, kar vam je naročil oče? 3. Če mislite odpotovati, se ne obotavljajte! 4. Zgrabite (za) orožje, vojaki, kajti sovražniki utegnejo priti! 5. Ko so sovražniki nameravali napasti vojsko, je poveljnik bodril vojake k hrabrosti. 6. Posvetovati se je treba. 7. Posvetovati se moramo. 8. Ne smete obupati. 9. Rimljani so morali mesto razdejati. 10. Ljudje ne smejo čitati slabih knjig. 11. Nezgode morajo ljudje ravnodušno prenašati. 12. Če nas zapustite (fut. II), bomo morali (od) lakote poginiti. 13. Ko bi prebivalci hoteli zgraditi porušeno mesto, bi morali poslati poslanca k Rimljanom.

26

27

1. Sin človekov [*hominis*] ima oblast odpuščati grehe. 2. Vojaki so bili pripravljani za [*ad*] boj [*dimīco*]. 3. Prišel je, da bi videl [*causā*]. 4. Učenec porabi večino časa za [*consūmo in z abl.*] branje in pisanje. 5. Deklice so prišle, da [*ad z akuz.*] zajamejo vode. 6. Vse je poskusil, da [*causā z gen.*] bi ohranil mir. 7. Rimljani so izvolili triumvire za (dat. gerundiva) razdelitev polja (pl.). 8. Posvetujte se o [*de*] pisanju knjige!

27

28

1. Rimljani so krasili svetišča bogov (tudi pas.). 2. Moške so (skušali) potolažiti (impf. de conatu) jokajoče žene in otroke. 3. Hanibal je premagal Rimljane pri Kanah. 4. Navajeni smo in navajeni smo bili vstajati o prvem svitu. 5. Poljska miš, ki je povabila mestno miš, je dala na mizo [*appōno*] najboljše jedi. Mestna miš, ki ni bila navajena skromno živeti, je prezirala jedi. 6. Šel bom v mesto in kupil obleko. 7. Ako boste krivičnemu prokonzulu pritrdili, bo nastala v Afriki vstaja.

28

29

1. Prišli so k Jožefu in rekli: »Daj nam kruha!«
 2. Pojdi [vado] v miru! 3. Povej, kje je! 4. Pripelji [addūco] k meni svoje sinove! 5. Rastite in množite se [multiplīco, pas.] in napolnite [repleo] zemljo! 6. Sveti bodite (II. imp.), kakor sem jaz svet! 7. Bodite pokorni zakonom! 8. Ne zaničujte ubogih! 9. Ne stori, kar je greh! 10. Ne vračajte se k njemu! 11. Nikar ne [nolo] obupavaj! 12. Nikar ne občujte s hudobnimi ljudmi! 13. Ne lažite in ne prilizujte se, ampak povejte, kar mislite [sentio]!

29

31-34

1. Barbari so ujetnike pustili živeti. 2. Pusti dečku, (da) se igra! 3. Niso me pustili, (da) bi šel domov. 4. Silili so me, (da) bi pil vino. 5. Homer pripoveduje, da so Grki v desetem letu zavzeli Trojo (tudi pas.). 6. Tacit piše, da je nastala v Emoni [Emōnae] vstaja. 7. Obljubil si mi, da mi boš knjigo vrnil. 8. Zatrjeval je, da je nedolžen. 9. Cezarju so naznanili, da se bližajo sovražniki. 10. Prepričal ga bom, da se je naš prijatelj zmotil. 11. Grki so slišali, da pripravlja Darej veliko vojsko. 12. Kserks je mislil, da bo Grke lahko [facile] premagal. 13. Vsi vemo, da bomo umrli, a ne vemo, kdaj. 14. Starši niso mogli verjeti, da se je sin vrnil. 15. Jasno je, da bo zločinec strogo kaznovan. 16. Znano je, da je Hanibal premagal Rimljane pri Kanah (pas.). 17. Dognano je, da je bil Sokrat po nedolžnem [innocens] obsojen. 18. Spodobi se, da se dečki umaknejo starejšim [natu maior] s poti. 19. Naznanjeno je bilo, da so bili Peržani na Maratonskem polju premagani. 20. Oče in mati hočeta, da se pridno učiš. 21. Cezar je ukazal podreti most. 22. Evristej je ukazal Herkulu pripeljati Cerberja. 23. Poveljnik je vojakom prepovedal tabor zapustiti. 24. Oče je prepovedal zapreti vrata. 25. Senat ni pustil odkupiti ujetnike.

30

35

1. Zdi se, da si bolan. Zdi se, da ste bolni. Zdi se, da so dečki bolni. 2. Očetu se je zdelo, da sin zanemarja

svoje dolžnosti. 3. Zdi se, da so sovražniki prekoračili reko. 4. Poslancem je bilo od senata ukazano odpotovati v Afriko. 5. Lacedemonci so Atencem prepovedali utrditi mesto (pas.). 6. Kadem je baje ustanovil Tebe (tudi pas.). 7. Mislilo se je [*existimo*], da je Sokrat najmodrejši mož. 8. Ciklopi so baje zgradili mikensko obzidje [*moenia Mycenarum*]. 9. Govorilo se je, da so Feničani objadrali Afriko.

31

36-37

1. Ljudje, (ki) se prilizujejo, često lažejo. 2. (Ko) so Rimljani napadli Galce, so jih veliko [*magnum numerum*] ujeli. 3. (Ko) so Helvečani skušali prekoračiti reko, jih je Cezar oviral. 4. (Dasi) so bili sovražniki premagani, se niso udali. 5. (Ker) so se konjeniki zanašali (na) legije (dat.), so sovražnike silovito [*vehementer*] napadli. 6. Sovražniki so napadli naše ozemlje, (da) bi opustošili naša polja.

32

38-40

1. Oče je umrl, (ko) je izpolnil 90 let. 2. Dobil je [*accipio*] veliko ran (in) se zgrudil. 3. Bitka pri Kanah se je začela na povelje konzula Varona, (dasi) je drugi konzul ugovarjal. 4. Hanibal je zapustil v Hispaniji Hazdrubala (in) prekoračil Pireneje. 5. (Ker) je nastala [*coorior*] nevihta, je bilo uničenih [*intereo*] mnogo ladij. 6. Po tem odgovoru [*responsum dare*] je odšel. 7. (Ko) je Ariovist zvedel za Cezarjev prihod, je poslal poslanca k njemu. 8. Na materino prošnjo [*oro*] je Koriolan odpeljal vojsko izpred [a] Rima. 9. Na prigovarjanje [*hortor*] Orgetoriga so Helvečani zapustili svoje ozemlje. 10. M. Kato je umrl za konzulovanja L. Cenzorina in M. Manilija. 11. Pompej je bil umorjen za konzulovanja Cezarja. 12. Pod poveljstvom [*dux*] Miltiada so Grki premagali Peržane. 13. Rimljani so razdejali Kartagino pod vrhovnim poveljstvom [*imperator*] Scipiona. 14. Ko so bili starši (še) živi, je živel veselo [*laetus*]. 15. Proti očetu volji je šel v mesto. 16. Proti materini volji je to naredil. 17. Proti volji zaveznikov smo napadli mesto.

33

41

1. Dokler diham, upam. 2. Dokler boš srečen, boš štel mnogo prijateljev. 3. Dokler so bili zdravi, so delali [labōro]. 4. Meščani obleganega mesta so se branili, dokler jim niso prišli zavezniki na pomoč. 5. Poveljnik je začel bitko, preden so prišli zavezniki sovražnikom (na) pomoč (dat.). 6. Potem ko je Cezar premagal Galce, se je vrnil v Italijo. 7. Tak je bil položaj [status rerum] v mestu, ko je izbruhnil upor. 8. Ko se je Vergil vrnil v Italijo, je umrl. 9. Ko je Herkul ugledal leva, mu ni upadel pogum. 10. Ko so se vojaki vračali, so zagledali na hribu sovražnike. 11. Brž ko so se sovražniki približali, so naši vojaki zgrabili (za) orožje.

34

42

1. Cezar naredi most, da prepelje vojsko. 2. Darej je zbral [paro] veliko vojsko, da bi napadel Grke. 3. Prišli so v mesto, da bi čestitali poveljniku. 4. Tolažite bedne ljudi, da ne obupajo! 5. Hanibal je ponudil Rimljanom, da odkupijo ujetnike. 6. Svetujem vam, da ne sklenete [facio] miru. 7. Zahteva, da grem z njim v mesto. 8. Poveljnik je bodril vojake, naj se hrabro bojujejo. 9. Nihče vas ne ovira spremljati prijatelja. 10. Cezar je Helvečane oviral prekoračiti reko. 11. Hrabri vojaki se ne bodo branili bojevati se za domovino. 12. Čuvaj se, da ne skleneš prijateljstva s tem človekom! 13. Bojim se, da ne bo prišel o pravem času [ad tempus]. 14. Sin se je bal, da bo oče umrl. 15. Rimljani so se bali, da bo v Afriki nastala vstaja. 16. Prebivalci se boje, da bodo sovražniki napadli mesto.

35

43-44

1. Tolika je moč poštenosti, da jo ljubimo tudi v sovražniku. 2. Tako je jezen, da se nihče ne upa iti k njemu. 3. Cesar Tit je bil tako dobrohoten, da je vrednim in nevrednim delil dobrote. 4. Medved je lovca tako udaril, da ga še zdaj roka boli. 5. Bil je tako bolan.

da se ni mogel učiti. **6.** Včasih se zgodi, da tudi priden učenec ne zna. **7.** Cezarju se je posrečilo, da je premagal Pompeja. **8.** Toliko golobov je priletelo, da jih nisem mogel prešteti. **9.** Nič ni tako resnično, da bi se ne moglo z besedo tajiti. **10.** Nisem si mogel kaj, da ne bi povedal svojega mnenja.

36

45-46

1. Kje so prijatelji? Kam so šli? Kdaj so odšli? **2.** Ali je oče prišel? Ste li videli Antona? **3.** Ali sem (mar) jaz varuh svojega brata? **4.** Ali ni Katilina škodil rimski državi? **5.** Ali se moremo ustavljati božji volji? **6.** Ali ni pomlad lepa? **7.** Ali je velik ali majhen? **8.** Ali je Anton večji ali manjši kakor Pavel? **9.** Ali so se vojaki polastili mesta ali ne?

37

47

1. Vpraša me, kaj delam. **2.** Ne ve, kje so bratje. **3.** Ve, kaj se godi, a ne ve, kaj se je zgodilo in kaj se bo zgodilo. **4.** Znano je, katerega leta so Rimljani premagali Kartazane in razdejali Kartagino. **5.** Povedal mi je, kdaj je videl dečka v mestu. **6.** Vpraša mater, kdaj bo prišel oče. **7.** Vprašal me je, kdaj bodo prišli. **8.** Povej mi, ali bodo prišli! **9.** Povejte mi, kdo vas je spremljal! **10.** Ne vem, kdaj se bodo vrnili. **11.** Vprašal me je, ali so se gostje pritoževali ali ne. **12.** Ne dvomim, da je pošten. **13.** Kralj Mazinisa ni dvomil, da bodo Rimljani premagali Kartazane.

38

48

1. Ker je bil Fabricij zelo pošten mož, mu je rimski narod zaupal. **2.** Ker je bila že noč, so odšli kmetje iz mesta. **3.** Mati je zelo žalovala, da ji je sin umrl. **4.** Ker [cum] je stric bolan, ne more priti k tebi. **5.** Veselimo se, da nam je prijatelj podaril mnogo lepih knjig. **6.** Sokrat je bil obsojen na smrt, češ da pohujšuje mladino. **7.** Matí se je pritoževala, češ da ni mogla spati.

39

49

1. Če bi sovražniki prišli, kaj bi ti storil? 2. Če si pošten, nisi zaslužil kazni. 3. Če kdo diha, živi. 4. Moj brat bi bil prišel, ko ne bi bil bolan. 5. Zastonj boš delal, ako ti Bog ne bo pomagal. 6. Pridi jutri k meni, če boš mogel. 7. Ko bi (2. os.) to tajil, bi se lagal. 8. Ako bi (2. oseba pl.) iskali, bi našli (= utegnili najti). 9. Ko bi imel denar, bi kupil kruha. 10. Ko ne bi bil sam videl, ne bi verjel.

40

50

1. Dasi so se vojaki hrabro bojevali, vendar niso zmagali. 2. Čeprav je bolan, rad čita. 3. Če je še tako [quamvis] priden, ne bo mogel dovršiti težavnega dela.

41

51

1. Sinovi so naredili, kakor je ukazal oče. 2. Igra se, kakor da je (konj.) prost [solūtus z abl.] vseh skrbi. 3. Istega človeka sem videl kakor ti. 4. Zgodilo se je drugače, kakor so upali. 5. Ne govori drugače, kakor misliš [sentio]!

42

52

1. Spremljajmo prijatelja v mesto! 2. Ne prilizujmo se in ne lažimo! 3. Ne verjemi (konj.) ljudem, ki se ti prilizujejo! 4. Pavel, ne obotavljaj se! 5. Dečki naj molčé, kadar starčki govoré. 6. O da bi moji sinovi vedno posnemali zglede dobrih mož! 7. O da ne bi bil moj sin tega storil? (mogoče, da ni). 8. Deček, katerega mati je bila mrtva, je rekel: »O da bi moja mati (še) živela!« 9. Ko boste stari [senex], boste rekli: »O da ne bi bil v mladosti zanemarjal svojih dolžnosti! O da bi bil pametno živel! 10. Take ljudi lahko (konj.) vidiš pri [in] vsakem [quicumque] narodu. 11. To je greh. Kdo bi dvomil! 12. Utegnil bi kdo vprašati: »Zakaj to pripoveduješ?« 13. Tam bi bil lahko videl može, ki so zaničevali smrt. 14. Anton bi tega ne (bil) naredil. 15. Kaj naj počnem? Kam naj se obrnem? 16. Kaj naj bi bil (1. os.) odgovoril? Kaj naj bi bil storil?

43

53

1. Poslanci so prišli iz Rima v Kartagino. V Kartagini so ostali tri dni (akuz.), nato so se vrnili iz Kartagine v Rim. 2. V Rimu je bilo svetišče Jupitra, v Efezu pa slavno svetišče Diane. 3. Iz Aten so prišli poslanci v Delfe. 4. Apolon se je rodil na Delu. 5. Sirakuze so bile na Siciliji. 6. Popotnik je prišel v Neapol. Iz Neapola je odpotoval v Brundizij in iz Brundizija v Azijo.

44

54

1. Poleti je šel [exeo] z doma na kmete. 2. Na kmetih je prijetno. 3. V jeseni se je vrnil z dežele domov. 4. Pozimi so v mestu, poleti pa na deželi. 5. Hanibal je često spal na tleh. 6. Rimljani so premagali Kartažane na suhem in na morju.

45

55

1. Znano je, da je bil Uliks zelo zvit. 2. Marko trdi, da so njegove [suus] knjige lepše kakor tvoje. 3. Povej mi, kdo je srečnejši od tebe! 4. Brali smo, da so bili rimski vojaki zelo hrabri. 5. Oče želi, da pomagate najbednejšim. 6. Povej mi, prijatelj, kdo je bil dobrohotnejši od cesarja Tita! 7. Nič ni veličastnejše od zvezdnatega neba. 8. Najlažje stvari se nam zde često najtežje. 9. Najbogatejši ljudje niso vedno najdobrotnejši. 10. Zelo majhna iskra pogosto povzroči (= vzbudi) zelo velik ogenj. 11. Dobro je jabolko, boljša (je) hruška, najboljša češnja. 12. Najbolj vrli ljudje morajo večkrat trpeti največje krivice od najslabših. 13. Voda je potrebnejša kakor kruh.

46

56-57

1. Staro Galijo so Rimljani razdelili v tostransko in onostransko (tudi pas.). 2. Pri istem potoku je stal bolj zgoraj volk, bolj spodaj jagnje. 3. Cesar Tit je bil tudi najnižjim zelo dobrohoten. 4. V poslednji pokrajini dolenje Italije je ležalo staro mesto Regij. 5. Zadnji rimski kralj je bil Tarkvinij Superb. 6. Sokrat je zadnji

dan svojega življenja mnogo govoril o nesmrtnosti duše.
 7. Zakonom morajo biti pokorni i najnižji i najvišji.
 8. L. 1921. po Kr. r. je umrl naš kralj Peter [*diem postremum oboe*].

47

58

1. Sužnji so na njivi pridno prekopavali zemljo (tudi pas.). 2. Vojske se je nenadno polastil strah. 3. Lahko ukrotiš slone, teže volkove, najteže leve. 4. Človek more človeku i mnogo škodovati i mnogo koristiti. 5. Po pravici se izogibljejo ljudje hudobnežev, ker ne more nihče z njimi varno živeti. 6. Slabo smo začeli, a dobro končali. 7. Mnogi prebivalci tega mesta zelo slabo žive. 8. Sokrata so sodržavljeni po krivem zatožili in po krivici obsodili na smrt (pas.). 9. Vsak dan gremo pozno spat. 10. Učenci, spolnajte svoje dolžnosti kar najbolj vestno! 11. Kralj se je najbolj zanašal na hrabro vojsko.

48

59-60

1. Ta meč, s katerim si opasan, naj ti koristi v boju! 2. Varuj se, da ne odvržeš tega orožja! 3. Ta ščit, ki ga držiš v roki, bo ščitil tvoje telo pred puščicami. 4. Ne vemo, koliko let bomo živeli. 5. Igro bo šlo gledat toliko učencev, kolikor jih je bilo danes v šoli. 6. Čim pridnejši so otroci, tem bolj jih starši ljubijo. 7. Očividno je, da so ti vojaki hrabrejši kakor oni. 8. Dasi sem se to pesem dolgo učil, vendar se (je) nisem mogel naučiti na pamet. 9. Brat in jaz imava iste prijatelje. 10. Vrni mi isto knjigo, ki sem ti jo dal! 11. Kdo izmed nas je popolnoma [*ex omni parte*] srečen? 12. Znan je oni (izrek): Spoznaj samega sebe! 13. Jaz sem priden, ti si len; mene učitelj hvali, tebe graja.

49

61

1. Samo jemlje [*accipio*], a [*neque*] nikomur ničesar ne da. 2. Spolni, če si komu kaj obljubil! 3. Vedno skrbimo, da ne bo kaj škodovalo našemu (dobremu) glasu! 4. Lažnivec niti ne ljubi nikogar niti ni od nikogar ljubljen. 5. Ali je bil kdo bogatejši od Kreza?

50

62

1. Življenje slehernega izmed nas je podvrženo različnim nevarnostim. 2. Stric je podaril vsakemu svoje darilo. 3. Vsak je sebi najmanj znan. 4. Vsakemu je svoje lepo. 5. Ali ti je znano, Marko, da napravi moja babica vsako peto leto izlet k morju? 6. Vzemite, kar komu [*quisque*] najbolj ugaja! 7. Ravno najboljši ljudje morajo često veliko trpeti.

51

63

1. V mestu imam dva prijatelja; enemu je ime Marko, drugemu Anton. 2. Oba stanujeta v isti hiši. 3. Poleti nobeden (njiju) ne ostane v mestu, ampak se vsak preseli na kmete. 4. Ne morem vam reči, katerega bolj ljubim.

52

64

1. Kar koli je redko, to je večidel dragoceno. 2. Kdor koli se prilizuje, laže. 3. Katerega koli človeka vprašaš (fut. II), ti bo isto povedal. 4. Ne more vsak [*quilibet*] razpravljati o vsaki [*quovis*] stvari.

53

65-67

1. Aleksander Veliki je vladal od l. 336. do 323. pr. Kr. r. 2. Koliko je 18 jabolk in 3 jabolka? 21 jabolk. 3. Dionizij starejši je bil 38 let tiran (v) Sirakuzah (gen.). 4. Rimljani so razdejali Kartagino l. 146. pr. Kr. r. 5. Pošteno (= dobro) živeti se pravi (= je) dvakrat živeti. 6. Poveljnik je ujel 2798 sovražnikov. 7. Ako odšteješ od števila 3785 število 1524, dobiš [*relinquitur*] 2261. 8. $3 \times 3 = 9$; $5 \times 10 = 50$.

54

68

1. Naši predniki so često na povelje konzulov prijeli (za) orožje. 2. S prvim svitom so pomožne čete odrinile, da bi prinesle [*fero*] pomoč vojski, kateri so sovražniki

Slovar k berilom

V tem slovarju ni tistih besedi, ki so bile v istem pomenu v Sovrè-Tomčevi Lat. vadnici za I. oz. V. razred. Najdeš jih v abecednem slovarju. — Ponavljajo se stare besede, če so rabljene v novem pomenu.

I a

mus, muris c *miš*
rusticus 3 *kmetski, poljski*
cavus, i *luknja*
hospitatiler *gostoljubno*
ac-cipio (ac-cīpis) M, cēpi, cep-
tum *sprejemem*
frux, frugis f *sadež*
pario M, pepēri, partum *rodim,*
pridobim
ap-pōno K, posui, positum *pri-*
denem, denem na mizo, po-
strežem (z)

capio M, cēpi, captum *primem,*
vzamem
capio cibum (cibos) *jem*
at-tingo K, attīgi, attactum *do-*
taknem se
de-spicio (despīcis) M, spexi,
spectum *preziram*
sapio M, sapii *pameten (= mo-*
der) sem
dictum, i *beseda; talibus dictis*
s takimi besedami
rapio M, rapui, raptum (u) *gra-*
bim, (od)plečem

D

propositum, i *namera*
per-ficio (perfīcis) M, fēci, fec-
tum *izoršim, dovršim*
conclāve, is n *soba*
magnificus 3 *krasen*
vestis, is f *obleka, pregrinjalo*
purpureus 3 *škrlaten*
lectus, i m *postelj, blazinjak*
eburneus 3 *slonokoščen*

candeo E, ui *svetim se, blestim*
cena, ae *obed*
hesternus 3 *včerajšnji*
super-sum, esse, fui (pre) *osta-*
nam, v izobilju sem
tracto A *vlačim, ravnam z; be-*
nigne se tractant privoščita si
con-ficio (confīcis) M, fēci, fec-
tum *izdelujem*

per-sōno A, sonui, sonitum raz-
legam se
strepo K, strepui, strepītum
(za)ropočem, (za)škripljem
ex-cutio (excūtis) M, cussi, cus-
sum iztresem, vržem (z)

metus ūs m *strah*
semianīmis, e *pol mrtev, komaj*
živ
valeas! *zdravstovuj! zbogom!*
tutus 3 (ab) *varen pred*
insidiae, ārum *zaseda*

confectus 3 *onemogel, zdelan;*
senectūte confectus 3 *onemo-*
gel od starosti

labōro A *delam, trudim se; la-*
bōro fame trpim lakoto
capio M, cēpi, captum *dolo uja-*
mem z zvijačo, prevarim
pro-fiteor E, fessus *očitno pri-*
znam

pro-fiteor me *medicum izda-*
jam se za zdravnika

opēra, ae *prizadevanje, pomoč*
polliceor E, pollicītus *obljubim*
salve! *salvēte! na zdravje!*
zdrav(i) bodi(te)!

videor E, visus *zdim se*
medeor E (alīcui), sanāvi, sa-
nātum (o) *zdravim (koga, kaj)*
ad quae (rel. *zveza*) = et ad
haec, ad haec vero *in na to,*
na to pa

con-cido K, cīdi *zgrudim se*

ef-fugio (effūgis), fūgi, fugitū-
rus (rem) *zbežim (pred), ui-*
dem
effugio ex *pobegnem iz*
cupio M, cupīvi (ii), cupītum
želim

C

de-cipio (decīpis) M, cēpi, cep-
tum *varam, premotim*
quidquid *kar koli*
prudenter *pametno*
re-spicio (respīcis) M, spexi,
spectum (rem) *oziram se*
(na kaj)

2

valetūdo, īnis f *počutje, zdrav-*
je

prosper, ēra, ērum *dober, ugo-*
den

mereor E, merītus *zaslužim;*
bene (melius, optīme) mereor
(de) *veliko (več, največ) za-*
slug si pridobim (za)

labōro ex pede *noga me boli*

in-tueor E, tuītus (po) *gledam*

per-cutio (percūtis) M, cussi,
cussum *udarim, ubijem*

re-cipio (recīpis) M, cēpi, cep-
tum *zopet dobim*

re-cipio me *zopet se zavem*

vereor E, verītus *spoštujem,*
bojim se, pomišljam si

con-fiteor E, fessus *priznam,*
izpovem

fraus, dis (fraudium!) f *pre-*
vara, goljufija

luo K, lui, luitūrus (o)čistim,
plačam

proconsul, is m *prokonzul*,
upravitelj provincije
nolite! *nikar ne! nikarte!*
nolite credēre! *nikar ne verje-*
mite!

reus, i *toženec*
fallo K, feféli, falsum varam,
ukanim

mentior I, mentītus (z)lažem se
Afrīca, ae *Afrika*

provincia, ae *provincija, pokra-*
jina

sortior I, sortītus žrebam, do-
bim

avaritia, ae *lakomnost, skopost*
vectīgal, ālis n *davek, dohodek*
re-cūso A *odrečem, odbijem,*
branim se

blandior I, blandītus *dobrikam*
se, prilizujem se

largior I, largītus (*obilno*) da-
rujem

Plinius (ii) Minor (ōris) *Plinij*
mlajši, rim. pisatelj
eruptio, ōnis f *izbruh*
Vesuvius, ii m *Vezuv*
creber 3 *pogost*
tremor, ōris m *potres*
tectum, i *streha, hiša*
nuto A *nagibljem se, zibljem se*
flamma, ae *plamen*
re-luceo E, luxi *odsevati*

poenam luo (fraudis) *trpim ka-*
zen (za prevaro)

ex-pleo E, plēvi, plētum *napol-*
nim, zadovoljim, utešim

ex-perior I, pertus *poskusim*
potior I, potītus (re) *polastim*
se (česa)

partior I, partītus (*raz*)*delim*
molior I, molītus *premikam (s*
trudom), snujem, poskušam

e-vādo K, vāsi, vāsum (ex) *iz-*
idem, unesem jo; e pericūlo
evādo *uidem, rešim se nevar-*
nosti, unesem jo iz nevar-
nosti

as-sentior I, sensus *pritrdim*
seditio, ōnis f *upor, vstaja*

ad-orior I, orīris, orītur, orīri,
ortus *napadem*

hortor A *vzpodbujam, pozivam*
con-demno A *obsodim*

timeo, ne adorianatur *bojim se,*
da ne bi (da bodo) napadli
metior I, mensus *merim*

in-cīdo K, cīdi *padem, padam*
popūlor A *pustošim*

ater, atra, atrum *črn*
de-scendo K, scendi, scensum
stopim (stopam) (s, z), spu-
ščam se

moror A *mudim se, bivam*

minor A *grozim, pretim*

cunctor A *obotavljam se*

ob-ruo K, rui, rūtum *zasujem*

con-templor A *opazujem, gledam (v)*

precor A *prosim, molim*

vagio I, ii *coylim, vekam*

con-sōlor A *tolažim*

quid facērent *kaj naj storé*

imītor A *posnemam*

conor A *poskušam*

comītor A *spremljam*

turba, ae *množica*

vespēre = vespēri *zvečer*

re-vertor K, *pf. reverti vrnem se, vračam se*

molestus 3 *nadležen*

irascor K, *pf. suscensui (irātus fui) jezim se*

per-venio (pervēnis) I, vēni, ventum *dospem, pridem*

fax, facis f *bakla*

obliviscor K, oblitus *pozabim*

ulciscor K, ultus (alīquem, alīquid) *maščujem se (zaradi, nad)*

nītor K, nisus *trudim se, stremim*

ad-ipiscor K, adeptus *pridobim, dosežem*

ex-ardescō K, exarsi *užgem se, izbruhnem*

labor M, lapsus *zdrknem, padem*

vicus, i *vas*

ag-gredior, (*inf. aggrēdi*) M, ag-gressus *napadem, navalim na*

ob-tēro K, trīvi, trītum *potep-tam, zmečkam, pohodim*

merīto *po zaslugi, po pravici*

glorior A *baham se, ponašam se*

quod (s *konj.*) *češ da*

de-ficio (defīcis) M, fēci, fec-tum *odpadem*

de-ficio anīmo (abl.) *pogum mi upade*

luctor A *borim se*

officiūm, ii *dolžnost*

5

a

par atque (= ac) *enak kakor*

auctorītas, ātis f *veljava*

fruor K, (fruitūrus) *uživam*

fruor auctoritāte *uživam*

ugled

munēre fungor K, functus *vr-*

šim službo

tranquillītas, ātis f *mirnost*

eloquentia, ae *zgovornost*

loquor K, locūtus *govorim*

patior M, passus *trpim*

b

terribilis, e *strašen*

pestis is f *kuga*

orior, orēris, orīri, ortus *vzha-jam, nastanem, izviram*

permultus 3 *premnog*

pestis rapuit *kuga je pobrala*

nanciscor K, na(n)ctus *dobim*

moriōr M, mortuus, moritūrus

umiram, umrem

quamquam *dasi*

queror K, questus (de) *tožim*

meritum, i *zasluga*
 maxīma de re publicā merita
zelo velike zasluge za državo
 re-miniscor K, recordātus spo-
 minjam se
 repente iznenada, hipoma, kar

ave! avēte! *zdravstvoj(te)!* bo-
 di(te) *pozdravljen(i)!*

Liberātor, ōris m *Osvoboditelj*
 ad-sum, adesse, affui *navzoč*
sem, prihajam

quantopēre *kako zelo*
 gaudeo E, gavīsus sum (*raz*)-
veselim se, radujem se

exercitus (ūs) victor (ōris) *zma-*
govita vojska

caput, capītis n *glava, glavno*
mesto, prestolnica

praesidium, ii *varstvo, bramba*
 con-fīdo K, fīsus sum (alīcui)
zaupam, zanašam se (na ko-
ga, kaj)

tuba, ae *trobenta*
 taratantāra (*zvok trobente*)

sonītus, ūs m *zvok, glas*

con-curro K, (cu)curri, cursum
vkup pritečem, priorem, spo-
primem se

tollo K, sustūli, sublātum,
ozdignem

tollo clamōrem *krik zaženem,*
zakričim

per-terreo E, terrui, terrītum
prestrašim

nemo unquam *nikdar nihče*
 lugubria, ium n *žalna obleka*
 induo K, indui, indūtum *oble-*
čem

di-lābor K, lapsus *razpadem*
 veto A, ui, itum *prepovem*

6

soleo E, solītus sum *navajen*
sem, imam navado

aedifīco A *zidam, gradim*
 audeo E, ausus sum *upam si,*
drzнем se

dif-fīdo K, fīsus sum (alīcui)
ne zaupam, ne zanesem se
(na koga)

con-fugio (confūgis) M, fūgi,
 fugitūrus *zbežim, pribežim,*
zatečem se

gaudium, ii *veselje, radost*
 turpis, e *grd, sramoten*

servītus, ūtis f *sužnost*
 nascor K, natus *rodim se*

7

fallo K, fefélli, deceptum (fal-
 sus je adj.) *prevaram, uka-*
nim

pello K, pepūli, pulsum *sunem,*
preženem, zapodim

prae-sto A, stīti, stītum (alīcui
 re) *odlikujem se (pred kom*
po)

ir-ruo K, irrui *vderem, pla-*
nem v

irruo in medios hostes *planem*
v sredo sovražnikov

caedo K, cecīdi, caesum (po)-
sekam, (u)bijem, pobijem

cado K, cecīdi, (casūrus) pa-
dem

do A me fugae spustim se v
beg, zbežim

de-do K, de-dīdi, de-dītum pre-
dam, izročim; dedo me vdam
se, podam se

Nemēa, ae Nemeja, mestece in
dolina v Argolidi

Nemeaeus 3 nemejski
saltus, ūs m soteska, gozdnato
gorovje

terribilis, e strašen
Eurystheus, ei Eristej, miken-
ski kralj

legātus, i poslanec
Delphi, ōrum Delfi, mesto z
Apolonovim preročiščem v
Fokidi

responsum, i odgovor
Apollo, inis Apolon, grško-rim-
ski bog svetlobe, modrosti
in pesništva

nosco K, novi, notum spozna-
vam; novi spoznal sem,
znam, vem

Hercūles, is Herkul, grški ju-
nak in polbog

iubeo E, iussi, iussum (alīquem)
zapovem (komu)

op-prīmo K, pressi, pressum
(po)tlačim, (za)davim, pre-
magam

clava, ae kij

parco K, peperci, temperātum
prizanesem

ac-cēdo K, cessi, cessum pristo-
pim, približam se

ob-ses, sīdis m talec, porok
posco K, poposci terjam, zah-
tevam

pango K, pepīgi, pactum za-
bijem, določim, dogovorim se
pango pacem sklenem mir

S

immānis, e strašen, grozen

con-spicio (conspīcis) M, spexi,
spectum zagledam

pharētra, ae tulec

promo K, prompsi, promptum
vzamem iz

e-mitto K, mīsi, missum od-
pošljem, zaženem

de-cutio (decūtis) M, cussi,
cussum otresem

pro-ruo K, rui planem nava-
lim

de-cēdo K, cessi, cessum od-
idem, umaknem se

per-maneo (permānes) E, man-
si, mansum ostanem, vztra-
jam; p. eōdem loco ostanem
na istem mestu

de-mitto K, mīsi, missum spu-
stim, vržem

os, oris n usta, vhod

claudio K, clausi, clausum
zaprem

per-cutio (percūtis) M, cussi,
cussum udarim, prebodem,
ubijem

de-tráho K, fraxi, tractum
snamem, slečem

Alexander(dri) Magnus(i) *Aleksander Veliki, kralj macedonski (536.—523. pr. Kr.)*

ad-hortor A *bođrim, hrabrim, vzpodbujam*

Persa, ae m *Peržan*

fere *skoraj*

ad-moneo (admōnes) E, monui, monitum *opominjam, (po)svarim, vzpodbudim*

totie(n)s *tolikokrat*

di-ripio (dirīpis) M, ripui, reptum *izropam, oplenim*

acerbus 3 *bridek, trpek, krut*

ante-pōno K, posui, positum
postavim pred

Troiānus 3 *trojanski*

Troiānus, i *Trojanec*

Troia, ae *Troja, maloazijsko mesto*

ob-sideo (obsīdes) E, sēdi, sessum *oblegam*

eō *tja, (vanj)*

e-līgo K, lēgi, lectum
izberem, izvolim

Danaus, i *Danaj, ki je ustanovil državico Argos*

Danai, ōrum *Argivci = Grki*

Minerva, ae *Minerva, (rimska) boginja modrosti*

dono do A, dedi, datum *v dar dam*

de-tráho pellem (alīcui) *oderem (koga)*

9

ante-pōno mortem servitūti
ljubša mi je smrt od sužnosti

in-cendo K, cendi, censum *žgem*

irā incensus 3 *jezen, razkačen*
pro-sterno K, strāvi, strātum
razgrnem, pobijem, porazim
clementia, ae *milosrčnost, usmiljenost*

con-sūlo K, sului, sultum

oprašam za svet

consūlo in alīquem *ravnām s kom*

felicitas, ātis f sreča

10

monstrum, i *pošast, čudo*

moenia, ium n (*mestno*)

obzidje

ad-moveo (admōves) E, mōvi, mōtum *primaknem, približam*

Tenēdus, i f *Tened, otok blizu Troje*

ubi (*brž*)ko, kakor *hitro*

Sinon, ōnis *Sinon, lokav Grk*

Cassandra, ae *Kasandra*

Priāmus, i *Prijam, troj. kralj*

lateo E, latui *skrit sem*

noctu (nocte) *ponoči*

ludus, i *zabava*

lassus 3 *izmučen, utrujen*
ob-dormisco K, mivi *zaspim*
de-silio (desilis) I, silui *skočim*
s, z

ramus, i *veja*
aridus 3 *suh*
a-vello K, velli, vulsum *odlo-*
mim, odkrhnem
fascis, is m *sveženj, butara*
col-ligo A *zvežem, povežem*
de-fatigo A *utrudim, upeham*
de-scendo K, scendi, scensum
stopim s, z; (doli) pridem
cor-ruo K, corruui *zgrudim se*
de-libero A *premišljam, pre-*
udarjam

in-gredior (*inf.* ingređi) M,
gressus *grem, stopam, na-*
eheu! joj! [stopim
ac-cipio aliquid de aliquo *izvem*
ad-olesco K, olēvi, ultum *do-*
rastem
dissolūte *lahkomiselno, raz-*
uzdano
con-suesco K, suēvi, suētum
navadim se
con-suēvi *navadil sem se, na-*
vajen sem, imam navado
voluptas, ātis f *naslada, zaba-*
va, veselje, nagnjenje
con-cupisco K, cupīvi, cupītum
(po)želim, hrepenim po
con-senesco K, senui *(po)sta-*
ram se

ad-voco A *prikličem, pokli-*
čem, pozovem
sine ulla spe victoriae *brez naj-*
manjše nade na zmago

11

re-prehendo K, prehendi, pre-
hensum *karam, grajam*
con-stituo K, stitui, stitūtum
ustanovim, sklenem
pando K, pandi, passum *raz-*
prostrem, razpnem
simulatque *kakor hitro,*
brž ko
anim-ad-vertō K, verti, versum
zapazim
umērus i *pleče, rama*

12

curam patris habeo *brigam se*
za očeta
os, ossis (*pl.* ossa, ossium) n *kost*
e-vanesco K, vanui *izginem*
per-moveo (*permōves*) E, mōvi,
mōtum ganem
e-rubescō K, rubui *zardim*
consuetūdo, īnis f *navada*
in-veterasco K, veterāvi *osta-*
ram, ukoreninim se
studiōsus 3 *vnet, skrben*
littēris me dedo *posvetim se*
znanostim, bavim, pečam se
z vedami
dum (*s konj.*) *samo da*
se-cerno K, crēvi, crētum (*a*)
izločim (od)

cor-rumpo K, rūpi, ruptum
 (po)kvarim, pohujšam
 ex-uo K, ui, ūtum slečem, zne-
 bim se

stomachus, i želodec
 latro A lajam, krulim
 Paullus, i Pavel
 Marcus, i Marko
 quidem sicer
 edo K, ēdi, ēsum jem
 com-edo K, ēdi, ēsum (po)jem

volo, velle, volui hočem
 vellem rex essem! o da bi bil
 kralj!
 insānus 3 blazen, neumen

malo, malle, malui rajši hočem
 Lucius, ii Lucij
 nolo, nolle, nolui nočem
 inter-rōgo A vprašam

malum, i zlo, hudo
 aequus 3 raven; aequo animo
 ravnodušno
 fero, ferre, tuli, latum (pre)-
 nesem, (pre)našam

pius 3 pobožen
 Aenēas, ēae Enej, trojanski
 knez

in-cipio (incīpis) M, cēpi, cep-
 tum začnem
 co-gnosco K, gnōvi, gnītum
 spoznam

13

vel celó
 panarium, ii košar(ic)a
 oportet E, uit treba je
 frustum, i kos, košček
 en! evo! na!
 lenio I, ii (īvi), itum utešim

14

id tantum samo to
 supra (z akuz.) preko, nad
 in magnis pri velikih stvareh
 et = etiam tudi

15

paenitet E, uit (z akuz.) kesam se
 periucundus 3 zelo prijeten
 demum šele
 exiguus 3 neznamen

16

quemadmōdum kakor
 calamitas, ātis f nezgoda, ne-
 sreča
 aegre nerad, težko
 patienter potrpežljivo

17

pietas, ātis f pobožnost
 con-fēro, ferre, tūli, col-lātum
 znesem, primerjam

capio M, cēpi, captum (za)vzamem, osvojim
 ef-fēro, efferre, extūli, elātum (ven) nesem, odnesem iz, povzdignem
 con-fēro me krenem
 hortor A vzpodbujam, bodrim
 per-fēro, perferre, pertūli, perlātum prenesem, pretrpim
 au-fēro, auferre, abstūli, ablātum odnesem, ugrabim, poterem, ozamem
 of-fēro, offerre, obtūli, oblātum (nasproti) prinesem, ponudim
 af-fēro, afferre, attūli, allātum prinesem
 bonum, i dobrina, dobro

Horatius, ii Horacij, rimski pesnik
 garrūlus, i čvekač
 eo, ire, ii, itum idem, grem
 medītor A premišljam
 obviam (z dat.) nasproti
 Tibēris, is f Tibera
 per-do K, didi, dītum izgubim
 nil intērest nič ne dé
 quidlibet kar koli, vse mogoče
 garrio I klepečem
 sub-sisto K, stīti ustavim se
 ago K, ēgi, actum ženem; počnem
 res mea agitur o moji zadevi se razpravlja
 iudicium, i sodišče

re-perio (repēris) I, reppēri, repertum najdem
 in-fēro, inferre, intūli, illātum nesem v, vzbudim (upanje)
 con-scendo K, scendi, scensum popnem se
 con-scendo navem vkrcam se
 Italia, ae Italija
 ob-dūro A trd sem, vztrajam
 re-fēro, referre, rettūli, relātum nazaj prinesem, (s)poročam
 dif-fēro, diferre, distūli, dilātum odlašam, odložim
 occasio, ōnis f prilika
 a-mitto K, mīsi, missum izgubim
 a-mitto occasiōnem zamudim
 priliko

18

bone! dragi! prijatelj!
 quō kamor
 ut kakor
 dis-cēdo K, cessi, cessum odidem, uidem
 quaero K, quaesīvi, quaesītum iščem, skušam
 de-mitto K, mīsi, missum doli spustim, povesim
 inīquus 3 neenak, nevoljen
 inīquae mentis nevoljen
 asellus, i osliček
 ac-curro K, (cu)curri, cursum pritečem
 ar-ripiō (arrīpis) M, ripui, reptum zgrabim
 eō libentius tem rajši

19

a

C. = Gaius (i) *Gaj*
 Iulius, ii *Julij*
 Caesar, āris *Cezar*
 Gallia, ae *Galiija*
 diciōnis (*gen.*) i, em f *oblast*
 red-īgo K, ēgi, actum *nazaj*
ženem; sub diciōnem redīgo
spravim pod oblast
 Helvetius, ii *Helvečan*
 sub-īgo K, ēgi, actum *pod-*
vržem, podjarmim
 ex-eo, exīre, exii, exitum *ven*
grem, odidem
 sedes, is f *bivališče*
 ab-eo, abīre, abii, abītum *od-*
idem

per-eo, perīre, perii, perītum
poginem
 red-eo, redīre, redii, redītum
vrnem se
 Germānus, i *German*
 Rhenus, i *Ren*
 Britannia, ae *Britanija*
 trans-eo, transīre, transii, tran-
 sītum *prekoračim, preidem,*
minem
 ad-eo, adīre, adii, adītum
obiščem
 Britannus, i *Britanec*
 inter-eo (intēris), interīre, in-
 terii, interītum (*po*)*ginem,*
uničim se

b

con-ficio (conficis), fēcī, fec-
 tum *dovršim, končam*
 quinquies *petkrat*
 triumpho A *slavim zmagō*
 dictātor, ōris m *diktator*
 perpetuus 3 *neprestan, dosmr-*
ten
 dico K, dixi, dictum *rečem,*
imenujem (za)
 Idūs, uum f *ide (13. ali 15. dan*
meseča)

Idūs Martiae 15. *marec*
 ob-eo, obīre, obii, obītum *ob-*
idem, obhajam
 diem suprēmum obo *umrjem*
 curia, ae *zbornica*
 Pompēius, ēi *Pompej, rimski*
velikaš
 intró-eo (íntrois), introīre, in-
 tróii, intróitum *stopim v*
 circum-sto A, stēti (alīquem)
stopim okoli, obstopim

20

Ariovistus, i *Ariovist, german-*
ski kralj
 Haeduus, ui *Heduvec (galsko*
pleme)
 socius, ii m *zaveznik*

stipendium, ii *davek (ki ga*
plačuje podjarmljeni narod
zmagovalcu)
 stipendiarius 3 *davku podvržen*
 stipendiarium facio *podvržem*

op-prīmo K, pressi, pressum
stiskam, tlačim, zatiram
 fio, fiēri, factus (z)godim se,
postanēm
 voluntas, ātis f *volja*; ad volun-
 tātem *po volji*
 pendo K, pependi, pensum *teh-*
tam, plačam plačujem
 in-fēro, inferre, intūli, illātum
nesem v
 iniurias in-fēro alicui *delam*
krivico
 bellum in-fēro alicui *začnem*
vojno proti, napadem
 quod si *če pa to*

e-rumpo K, rūpi, ruptum *ven*
planem, ucrem jo
 Antonius, ii *Anton, Tone*
 queo, quire, quii (quīvi), quī-
 tum *morem*
 quaeso K *prosim*
 ne-queo, īre, ii (īvi), ītum *ne*
 aio *pravim* [morem
 ostium, ii *vhod, vrata*
 pulso A *tolčem, trkam*
 iaceo E, iacui *ležim*
 apāge! *poberi se!*
 inquam *rečem, pravim*
 eia! *hej!*

Ulixes is *Uliks, Odisej*
 Polyphēmus, i *Polifem*
 memīni, nisse (noctis) *spomi-*
njam se
 horreo E, ui *groza me je*

per-sēquor (persequēris, inf.
 persēqui) K, secūtus, *zasle-*
dujem, kaznujem
 as-suefacio (assuefācis) M, fēci,
 factum *navadim*
 umquam *kdam; z nikalnico: ni-*
koli
 labe-facio (labefācis), fēci, fac-
 tum *omajam*
 pate-facio (patefācis) M, fēci,
 factum *odkrijem, razodenem*
 lux, lucis f *luč*
 ovīle, is n *ovčjak, staja*
 nascor K, natus *rodim se*

21

age! *daj!*
 aperio (apēris) I, aperui, aper-
 tum *odprem*
 ave! *pozdravljen(a)!*
 anīma pia *pobožna duša, zlata*
 iocor A *šalim se* [duša
 ut *kakor*
 valēre iubeo *pozdravim*
 clarus 3 *jasen*
 tempestas, ātis f *vreme*
 Maria, ae *Marija*
 moritūrus 3 *umreti hoteč, v*
 avus, i *ded* [smrt *idoč*
 aveo E *želim*

22

anīmus meminisse horret *groza*
me je ob spominu
 haud *ne*
 spelunca, ae *brlog, jama*
 in media fronte *sredi čela*

odi, odisse *sopražim, črtim*
 antrum, i *jama*
 sub vesp̄erum *pod večer*
 primum *najprej*
 mulgeo E, mulsi *molzem*
 coepi, coepisse *začel sem*
 a-spicio (asp̄icis) M, sp̄exi, spec-
 tum *zagledam, pogledam*
 postridie *drugi dan*

fulgeo E, fulsi *svetim se, sijem*
 flos, floris m *cvetlica*
 calidus 3̄ *topel, vroč*
 pluit K, pluit *dežuje*
 tonat A, tonuit *grmi*
 fulgurat A *bliska se*
 fulminat A *bliska se*
 grandinat A *toča gre*
 messis, is f *žetev*

nego A *zanikam, (za)tajim*
 fugit M, fūgit (me) *uide mi, ne-*
znano mi je
 conscientia, ae *vest*
 pudet E, puduit (me rei) *sram*
me je
 iuvat A, iūvit me *veseli me*
 licet E, licuit *dovoljeno je*
 decet E, decuit (me) *spodobi se*
(mi)
 pudor, ōris m *sramežljivost*
 falsus 3̄ *napačen*

Cerb̄erus, i *Cerber, troglavi pes*
čuvaj v podzemlju
 mirabilis, e *čudovit, čuden*

gravis, e *težak; somno g. trdno*
speč
 oc-caeco A *oslepim*
 utor K, usus (re) *rabim; dolo*
 usus z *zvijačo*
 dimidium, ii *polovica*
 od̄erint! *naj sopražijo!*
 od̄erunt pecc̄are *ne marajo gre-*
šiti, sopražijo greh

23

autumnus, i *jesen*
 frigidus 3̄ *mrzel, hladen*
 ninguīt K, ninxit *sneži*
 ad-vesperascit K, vesper̄avit
zmrači se
 sero *kasnó, pozno*
 illucescit K, illuxit *svita se,*
dani se

24

condiscip̄ulus, i m *sošolec*
 quamquam *čeprav, dasi*
 mis̄eret E, miser̄itum est (me
 alicuius) *smili se mi (kdo)*
 facinus, ōris n *dejanje*
 piget E, piguit (me rei) *mrzi mi,*
kesam se
 paen̄itet E, paenituit (me rei)
 kesam se
 oportet E, oportuit *treba je*
 libet E, libuit (lib̄itum est) *ljubi*
se

25

inf̄eri, ōrum *podzemeljski bo-*
govi, spodnji svet
 cauda, ae *rep*

draco, ōnis m *zmaj*
 fauces, ium f *žrelo, ožina*
 terribilis, e *strašen, strahoten*
 horribilis, e *grozen*
 colūbra, ae *kača*
 horreo E, ui (re) *sršim, ježim*
se (od)

Helvetius, ii *Helvečan*
 fines, ium m *ozemlje*
 ex-co, ire, ii, itum *ven grem,*
odidem, izselim se
 con-stituo K, stitui, stitūtum
postavim
 Rhodānus, i *Rodan, galska reka*
 con-venio (convēnis) I, vēni,
 ventum *zberem se, sklenem*
 facio iter *potujem*

consilium, ii (na) *svet, sklep*
 consilium (alīquod) capio (ne-
 kaj) *sklenem*
 re-linquo K, liqui, lictum (za)-
putim; relinquitur preostaja
 Sequānus, i *Sekvanec (galsko*
pleme)
 Dumnōrix, īgis *Dumnoriks,*
helvečanski knez

Plinius (ii) Maior (ōris) *Plinij*
starejši, rimski pisatelj
 studeo E, dui *prizadevam si,*
učim se, študiram

incredibilis, e *neverjeten*
 vincio I, vinxi, vinctum *zve-*
žem, uklenem
 foedus 3 *grd, gnusen*
 limen, inis n *prag*
 tango K, tetīgi, tactum *dotak-*
nem se

26

a

per-mitto K, mīsi, missum *do-*
volim
 do iter *dovolim potovanje*
 facio vim *delam silo, grem po*
sili
 pro-hibeo (prohībes) E, hibui,
 hibītum *oviram*
 nihīlum, i *nič; nihilo minus*
kljub temu

b

auctoritas, ātis f *ugled, veljava*
 auctoritāte plurimum valeo
imam največji ugled
 impētro A *dosežem*
 de-libēro A *posvetujem se, pre-*
mišljam
 statuo K, ui, ūtum *postavim,*
sklenem
 semel *enkrat*

27

a

studendi cupidus *vedoželjen, v*
svoji vedoželjnosti
 con-sūmo K, sumpsi, sumptum
 (in z abl.) *porabim (za)*

Misēnus, i *Mizen*, kraj pri *Neapolu*
 causā (z *gen.*, se zapostavlja)
 zaradi, zovoljo; videndi c. da
 bi videl

domo z *doma*
 e-gredior (egredēris, egrēdi) M,
 gressus *ven grem*, odhajam
 nuntius, ii *poročilo*
 versor A *ortim se*, mudim se
 curo A *skrbim*; navem aptan-
 dam curo *dam pripraviti la-*
 potestas, ātis f *možnost* [djo
 nisi . . . non est je samo
 auxilium, ii *pomoč*
 auxilium fero *pomagam*
 gratiā (z *gen.*, se zapostavlja)
 zaradi

Sviatopolcus, i *Svetopolk*, mo-
 ravski kralj
 testamentum, i *oporoka*
 Moravia, ae *Moravska*
 regnum, i *kraljestvo*
 validus 3 *močan, krepak*

sto A, steti *stojim*
 fleo E, flevi, fletum *jokam*
 concordia, ae *sloga*
 ex-citō A *vzpodbujam*
 aetas, ātis f *doba*
 brevi 6 *kratkem*
 de-cēdo de vitā *umrjem*

e-scendo K, scendi, scensum *sto-*
 avīdus 3 *željan* [pim na
 propius (od) *bliže*
 miracūlum, i *čudež, čudo*
 apto A *pripravim*

b

auxilii ferendi gratiā *da bi po-*
 magal
 crassus 3 *debel, gost*
 ora, ae *obala*
 op-pleo E, plēvi, plētum *napol-*
 nīm
 caligo, īnis f *tema, dim*
 spirītus, ūs m *dih(anje)*
 ob-struo K, struxi, structum *za-*
 delam, zamašim; spiritus (mi-
 hi) obstruītur *zadušim se*
 ef-flo A *izdihnem*

28**a**

regno A *kraljūjem, vladam*
 nosco K, novi, notum *spozna-*
 novi *poznam* [(va)m
 vicīnus, i *sosed*
 voco A *kličem, pokličem*

b

suc-cēdo K, cessi, cessum *na-*
 sledujem
 suprēmus 3 *poslednji*
 mandātum, i *naročilo*
 ex-cēdo K, cessi, cessum *grem*
 ven, umrem
 concors, rdis *složen*

di-lābor K, lapsus *razpadem*
discordia, ae *nesloga*
discors, rdis *nesložěn*
quare *zato*

ex-orior, orēris, orīri, ortus *iz-*
bruhnem, nastanem
con-grēgo A *zbiram*
ruo K, rui, rutum (*u*)*derem,*
droim

sententia, ae *mīsel, mnenje, rek;*
festīno A *hitim* [*stavek*
lente počasi
impēro A *zapovedujem, vladam*
vado K, vasi *grem*
similiter *podobno, enako*
sino K, sivi, situm *pustim*
parvūlus 3 *majčken, mali*
ob-oedio I, īvi, itum *poslušam,*
regius 3 *kraljevski* [*ubogam*
sutor, ōris m *čevljar*
supra (*s 4. skl.*) *preko, čez*

ac-cipio iniuriam *trpim krivico*
praestat A, praestitit *bolje je*
necesse est *treba je, mora*
dedēcus, ōris n *sramota*

aper, apri *divji prašič, veper*
dorsum, i *hrbet*
utilitas, ātis f *korist*
invītus 3 *nerad, proti volji*

circum (z *akuz.*) *okoli*
ob-testor A *rotim*
lamentor A *jadikujem, tarnam*

c

praemium, ii *plačilo, nagrada*
postēri, ōrum *potomci*
extraneus, i *tujec*
servio I, īvi (ii), itum *robujem*
di-ligo K, lexi, lectum *ljubim*

29

crepīda, ae (*nizek*) *čevelj*
quaero K, sīvi, sītum *vprašu-*
turbo A kalim, razdenem [*jem*
circūlus, i *krog*
neve in ne
uro K, ussi, ustum *sežgem*
vacuus 3 (z *abl.*) *prost*
duco K, duxi, ductum *peljem,*
vodim
duco vitam *živim (življenje)*
crimen, īnis n *zločin, krivda*

30

paro A *pridobim*
habeor E *veljam za*
utor K, usus (re) *porabim*

31

frenum, i n (*plur. freni, ōrum*)
maestus 3 *žalosten* [*brzda*
vindicta, ae *maščevanje*
demens, entis *nespameten*

modo *pravkar*; modo natus 3
novorojen

ex-pōno K, posui, positum iz-
postavim

conditor, ōris m *ustanovitelj*
Romulum expositum esse di-
cunt *pravijo, da je bil R. iz-*
postavljen

Amulius, ii *Amulij, Numitorjev*
brat

Numitor, ōris m *N., kralj Albe*
Longe

Alba (ae) Longa (ae) *A. L., me-*
sto v Laciju

alveus, i *nečke*

siccus 3 *suh*

haereo E, haesi, haesum (*ob-*
visim, obtičim

alveum haesisse ferunt *pravijo,*
da so nečke obtičale

di-lacero A *raztrgam*

lupam venisse narrant *pravijo,*
da je volkulja prišla

puerilis, e *otroški*

vagitus, ūs m *vekanje, jok*

violo A *storim kaj žalega*

immo vero *da celó*

mamma, ae *sesek*

Romulum et Remum fortissí-
mos iuvenes fuisse audimus
čujemo, da sta R. in R. bila
zelo hrabra mladeniča

ex-pello K, expūli, expulsum
regno *s prestola preženem*
tra-do K, dīdi, dītum *izročim,*
sporočim

ad-do K, dīdi, dītum *dodam*
scelus, ěris n *zločin; scelus sce-*
lěri addo K, dīdi, dītum zlo-
čin na zločin kopičim

tradunt eum scelus scelěri ad-
didisse *poročajo, da je ko-*
pičil zločin na zločin

gemīni, ōrum *dvojčka*

Rea Silvia, ae *Reja Silvija, Nu-*
mitorjeva hči

vastus 3 *prazen, širen*

solitudo, inis f *pustinja*

magister regii pecōris *kraljevi*
višji pastir

lambo K, lambi *ližem*

ob-stupesco K, pui *ostrmim*

ignōtus 3 *neznán*

Larentia, ae *L, žena pastirja*
Favstula

uxor, ōris f *soproga, žena*

vitam servātam esse scribunt
pišejo, da je bilo žioljenje
rešeno

nemo sciēbat eos regios filios
esse *nihče ni vedel, da sta*
kraljevska otroka

suspīcor A *sumim, slutim*

suspiciātus est Romūlum regi-
um puērum esse *zaslutil je,*
da je R. kraljevski otrok
recordātus est gemīnos exposī-
tos esse *spomnil se je, da sta*
bila dvojčka izpostavljena
sciēbat gemīnos exposītos esse
vedel je, da sta bila dvojčka
izpostavljena
iussu regis *na kraljevo povelje*
tempus congruit *čas se ujema*
cognōvit aetātem congruēre
spoznal je, da se njihova sta-
rost ujema

ferus 3 *divji*
rarus 3 *redak*
adītus, ūs m *dostop, dohod*
com-meo A *shajam se, priha-*
jam
omnino *sploh*
luxuria, ae *razkošnost*

redītus, ūs m *vrnitev*
tot *toliko (jih)*
captivitas, ātis f *ujetništvo*
verum est vicinum revertisse
res je, da se je sosed vrnil
nuntio A *naznanim*
commūnis, e *skupen*
opinio, ōnis f *mnenje*
opinio erat eum mortuum esse
mnenje je bilo, da je umrl
constat A *dognano je, gotovo je*
epistūla, ae *pismo*

com-perio (compēris) I, com-
pēri, rtum *izvem*
nepos, ōtis m *vnuk*
coniuratio, ōnis f *zarota*
con-do K, didi, dītum *ustano-*
vim
Romūlum et Remum novam ur-
bem condidisse tradunt *spo-*
ročajo, da sta R. in R. usta-
novila novo mesto
di-lucesco K, lūxi *zasijem*
suprēmus 3 *zadnji*

33

per-tineo (pertīnes) E, ui ad
tičem se, spadam k; res ad
luxuriam pertinentes stvari,
ki služijo razkošju
mollio I, īvi, itum (z) *mehčam,*
pomehkužim
re-linguesco K, langui *oslabim*
ex-cello K *odlikujem se*

34

per-venio (pervēnis) I, vēni,
ventum *pridem, dospem*
constat epistūlam pervenisse
dognano je, da je pismo
prišlo
gratūlor A *čestitam*
decet E, decuit me *spodobi se mi*
decet me ire *spodobi se, da*
grem
oportet me gratulāri *treba je,*
da čestitam = moram česti-
tati

secessio, ōnis f *odselitev*
 intestīnus 3 *notranji*
 dissensio, ōnis f *razprtija*
 creber, bra, um *pogosten*
 plebs, plebis f (*nižje*) *ljudstvo*
 re-digo K, ēgi, actum *nazaj*
pripeljem

ad inopiam redactus est *zašel*
je v revščino

aes (aeris) aliēnum (ī) *dolg(ovi)*
 in dies *vsak dan bolj*
 foris *zunaj*

Aequi, ōrum *pleme blizu Rima*
 in-sto A, stīti *blizu biti, za pe-*
tami biti

pavor, ōris m *strah*
 pavor fuisse scribitur in urbe
piše se (pišejo), da je bil v
mestu strah

violentia, ae *nasilnost*

patres, um *senatorji, patriciji*
 reses, īdis *ostal*

ex-sisto K, stīti *nastopim, na-*
stanem

intro-mitto K, misi, missum
spustim v

nulla spes reliqua fuisse intelle-
 gebatur *razumelo se je (raz-*
umeli so), da ni bilo nobene-
ga upa več

Pullo, ōnis m, *Pulo, neki cen-*
turijon

35

a

bellum instāre videbātur *zdelo*
se je, da grozi vojna

se-cēdo K, cessī, cessum *od-*
idem, izselim se

fertur *pripoveduje se*

ullus 3 *kakšen; sine ullo duce*
sploh brez poveljnika

com-munio (commūnis) I, īvi,
 itum *utrdim*

quiētus 3 *miren*

traditur *poroča se*

plebs traditur sese tenuisse
quiēta sporoča se, da se je
ljudstvo mirno zadržalo

b

patres castra adire vetabantur
patricijem se je prepovedo-
valo iti v tabor

Menenius ire iubētur ad ple-
 bem *Meneniju se ukaže, naj*
gre k ljudstvom

facundus 3 *zgovoren*

membrum, i *ud*

Menenius fabulam narrasse

fertur *pripoveduje se, da je*
Menenij povedal basen

flecto K, flexi, flexum *upog-*
nem, omehčam, ganem

36

a

Vorēnus, i *Voren, neki centuri-*
jon

centurio, ōnis m *stotnik, centurijon*
 ordo, ĩnis m *red*
 primis ordinibus appropinquabant *bližala sta se prvim (častniškim) mestom*
 controversia, ae *prepir*
 quānam kateri, kateri neki
 ante-fēro, ferre, tūli, lātum
više (o)cenim

pilum, i *kopje*
 pilum immitto *kopje zaženem*
 multitūdo, ĩnis f *množica*
 pro-curro K, (cu)curri, cursum
naprej stečem
 tra-ico (traicis) M, iēci, iectum
prestrelim, prebodem
 scutum *ščit*
 universus 3 *vesoljni*; universi
vsī skupaj
 gladium e-dūco K, duxi, ductum *meč izderem*
 circum-sisto K, stēti (stīti) *obstopim, obkolim*
 suc-curro K, curri, cursum *pri-tečem na pomoč*

Avaricum, i n *Avarik, mesto v Galiji*
 agger, aggēris m *nasip*
 aggērem iacio M, iēci, iactum
nasip nasujem, namečem
 vinea, ae *vinograd, oblegovalna koliba*
 vineas ago *oblegovalne kolibe pripeljem, pomikam*

locus, i *službeno mesto*
 munitio, ōnis f *utrdba*
 confertus 3 *stlačen, gost*
 ir-rumpo K, rūpi, ruptum *vderem*
 dubito A *pomišljam se*
 non se vallo continet *ne zadrži se za nasipom; ni ga zdržalo za n.*

b

labōro A *v stiski sem*
 confestim *pri tej priči*
 converto K, verti, versum
obrnem
 reliquus 3 *ostal, drug*
 in-sēquor K, secūtus *zasledujem*
 versor A *ortim se, nahajam se*
 subsidium, i *pomoč [sem]*
 ambo, ambōrum, ambōbus *oba*
 incolūmis, e *nepoškodovan, neranjen*
 re-cipio (recīpis) M, cēpi, ceptum *me umaknem se*
 di-iudīco A *razsodim (popolnoma)*

37

turris, is f *stolp*
 pes, pedis m *noga, čevelj = ½ m*
 paene *skoraj*
 con-tingo K, tīgi, tactum (rem)
dotikam se, zadenem (ob)
 eruptio, ōnis f *izpad*
 in-cendo K, cendi, censum *zažgem*

factum, i čin, *dogodek*
 Gallus, i *Galec*
 pix, picis f *smola*
 gleba, ae *kepa*
 per manus tradere iz *rok v roke*
podajati
 pro-icio (proicis) M, iēci, iectum (*naprej*) *mečem*
 scorpio, ōnis m *škorpion, strel-*
ni stroj, velika puščica iz ta-
kega stroja

Noviodūnum, i n N., *galsko me-*
sto, zdaj Soissons
 Suessiōnes, um m *Suesijoni,*
galsko pleme
 quae usui sunt (ad) *kar se rabi*
za
 vineis actis *ko so pripeljali ob-*
legovalne kolibe
 aggere iacto *ko je bil nasip nasut*
 turribus constitūtis *ko so bili*
stolpi postavljeni
 celeritas, ātis f *hitrost*

sub-dūco K, xi, ctum *odpeljem*
 impedimentum, i *ovira; pl. pra-*
tež
 impedimentis collātis *ko so*
znesli pratež
 re-icio (reicis) M, iēci, iectum
nazaj vržem
 reiecto equitatu *ko so konjenico*
nazaj vrgli
 phalanx, ngis f *falanga*

ratio, ōnis f *način*
 ex-anīmo A *ubijem*
 suc-cēdo K, cessi, cessum *sto-*
pim pod, pridem za kom
 propugnātor, ōris m *branilec*
 prius *prej*
 inīquus 3 *krivičen*
 col-lābor K, lapsus *zgrudim*
se, padem
 por-rīgo K, rexi, rectum *steg-*
nem, podam

38

per-moveo (permōves) E, mōvi,
 mōtum *ganem, vznemirim*
 legātus, i *poslanec, poveljnik*
legije
 deditio, ōnis f *predaja*
 petentibus Remis *na prošnjo*
Remov
 socius, ii *tovariš, zaveznik*
 impetro A *dosežem, izprosim*
 obses, īdis m *talec*
 obsidibus acceptis *ko je prejel*
talce

39

a

phalange facta *ko so falango*
napravili
 conspectus, ūs m *pogled*
 ex conspectu *izpred oči*
 circum-eo (circūmis), īre, ii,
 ītum *obidem, obkolim*
 re-moveo (remōves) E, mōvi,
 mōtum *odstranim*
 remōtis equis *ko je konje od-*
stranil

aequo A *izenačim*
 aequāto omnium pericūlo *da bi*
bila nevarnost za vse enaka
 tollo K, sustūli, sublātum *dvig-*
nem, (od)vzamem
 co-hortor A *vzpodbudim*

D

commōdus 3 *udoben*
 ictus, ūs m *udarec*; uno ictu
 pilōrum z *enim kopjem*
 trans-figo K, fixi, fixum *pre-*
bodem, prederem
 plurībus... colligātis *ker je bilo*
z enim kopjem po več ščitov
prebodenih in spetih
 prae-opto A *rajši hočem*
 scutis emissis *spustili so ščite*
iz rok in...
 nudus 3 *gol, brez ščita*
 defessus 3 *utrujen, oslavljen*

pilis missis *ko so kopja zagnali*
 phalange disiecta *ko so falango*
razbili
 de-stringo K, strinxī, strictum
izderem
 gladiis dēstrictis z *golimi meči*

nostris succedentibus *ko so naši*
za njimi pritiskali
 Boii, ōrum *Boji*
 Tulingi, ōrum *Tulingi*
 circum-venio (circumvēnis) I,
 vēni, ventum *obkolim*
 red-intēgro A *obnovim*
 sus-tineo (sustīnes) E, tinui *za-*
držujem
 anceps, ancipītis *dvoglav, ne-*
odločen, negotov
 infectus 3 *nestorjen*; rebus in-
 fectis *ne da bi bili kaj dosegli*

40

L. Cornelius (ii) Sulla (ae) *Lu-*
cij Kornelij Sula
 Iurgurthīnus 3 *Jugurto*; bel-
 lum Iug. *vojna z Jugurto*
 P. Scipio (ōnis) Nasīca (ae) *Pu-*
blij Scipio Nazika
 L. Calpurnius (ii) Bestia (ae)
Lucij Kalpurnij Bestija
 C. Marius (ii) *Gaj Marij*
 quaestor, ōris m *kvestor*
 praetor, ōris m *pretor*
 creo A *izvolim*
 Mithridātes, is *Mitridat,*
pontski kralj

Pompēius, ēi *Pompej, rimski*
velikaš
 imperium, ii *poveljstvo*
 ab-rōgo A *odvzamem*
 invītus 3 *nerad, proti volji*
 trans-fēro, ferre, transtūli,
 translātum *prenesem, iz-*
ročim
 oc-cīdo K, cīdi, cīsum *ubijem*
 dictātor, ōris m *diktator*; dicta-
 tōrem dico *imenujem za dik-*
tatorja
 tribunicius 3 *tribunski*

potestas, ātis f *oblast*
 valeo E, ui *veljam, močan*
 (= *velik*) *sem*
 dictatūra, ae *diktatura*

Hannibal, is m *Hanibal*
 Saguntinus, i *Saguntinec, pre-*
bivalec mesta Sagunta v Hi-
spaniji

op-pugno A *oblegam*
 peto K, īvi (ii), itum *skušam*
doseči; p. aliquid ab aliquo
prosim

dum *medtem ko, dokler*
 consulto A *posvetujem se*
 Pyrenaeus, i m *Pireneji*
 Alpes, ium f *Alpe*
 adhuc *do sedaj, do tedaj*
 invius 3 *nehoden, nedostopen*
 trans-gredior (trans-gredēris,
inf. trans-grēdi) M, gressus
prekoračim, grem čez

modus, i *način*
 montānus, i *gorjanec*
 im-pedio (impēdis), īvi, itum
oviram

cogito A *premišljam*
 iugum, i *vrh, sleme*
 priusquam *preden*
 de-sīno K, desii, desītum *neham*
 de-vīnco K, vīci, victum *popol-*
noma premagam

Publius (ii) Cornelius (ii) Sci-
 pio (ōnis) *Publij Kornelij*
Scipio, rim. konzul

de-pōno K, posui, positum *od-*
ložim
 Campania, ae *Kampanija,*
pokrajina v srednji Italiji

41 a

asperitas, ātis f *hrapavost; a.*
locōrum divji kraji
 saevitia, ae *besnost, divjost;*
 s. hiemis *huda zima*
 labōro A (z *abl.*) *trpim (za-*
radi)

difficultas, ātis f *težava, težko-*
ča; difficultatibus circum-
ventus obdan od težav = v
težavah

quiesco K, quiēvi, quiētum *po-*
čivam, mirujem

donec = *quoad dokler (ne)*
 supēro A *premagam, prekora-*
čim

Ligūres, um m *Ligurci, pleme v*
severni Italiji

iungo K, iunxi, iunctum, *zoe-*
žem; iungo me pridružim se
 superior, ius *gorenji, zgornji*

b

antēquam *preden*
 Ticinus, i *Ticin, reka v se-*
verni Italiji

e-dūco K, duxi, ductum *peljem*
iz, odpeljem

hortor A *ozpodbujam*
 postquam *potem ko*
 posteāquam *potem ko*

com-mitto K, mīsi, missum iz-
ročim; proelium c. začnem
bitko

supra zgoraj

Etruria, ae *Etrurija*, pokrajina
v severni Italiji

Transumēnus 3 *trazimenski*

circa (z akuz.) okoli

dis-pōno K, posui, positum
razpostavim

Flaminius, ii *Flaminij*

ut kakor, ko

ubi ko, brž ko

con-spicio (conspīcis) M, spexi,
spectum zagledam

simulatque = simulac brž ko

Iosēphus, i *Jožef*

Iacōbus, i *Jakob*

emo K, ēmi, emptum kupim

pater familias (= familiae)
družinski oče

careo E, ui (re) sem brez

prae-cipio (praecipis) M, cēpi,
ceptum naročim, zapovem

re-cūso A *branim se*

Beniamin m (*se ne sklanja*)

Benjamin

natu (abl.) m *po rojstou*; natu

minimus najmlajši

Trebia, ae *Trebija*, reka v se-
verni Italiji

male slabo, nesrečno

claudio K, clausi, clausum za-
prem, obkolim

de-curro K, (cu)curri, cursum
(s)tečem doli

ac-cipio (accipis) M, cēpi, cep-
tum (s)prejmem) a. cladem
doživim poraz, poražen sem

itaque in tako, zato

per-fēro, ferre, tūli, lātum pre-
nesem, prinesem

feles, is f mačka

contrarius 3 nasproten

gigno K, genui, genitum rodim

42

a

ne da ne

neve in da ne

b

suadeo E, suāsi, suāsum sve-
tujem

fugio pericūlum izogibljem se
nevarnosti

c

im-pedio (impēdis) I, īvi, itum
oviram

quomīnus da ne

ag-nosco K, agnōvi, agnītum
spoznam

Chanaan (*se ne sklanja*) *Ka-
naan*
explorātor, ōris m *ogleduh*
affirmo A *zatrjujem*

Themistōcles, is *Temistoklej*
Xerxes, is *Kserks*
Thermopylae, ārum *Termopile*,
soteska v srednji Greciji
classiarii, ōrum *pomorščaki*

ef-ficio (efficis) M, fēci, fec-
tum *naredim, povzročim*
sub-sum, esse *sem pod, tičim*
za čim

adeo *tako zelo*

con-fliġo K, flixi, flictum
udarim (se), spoprinem se
ex-plīco A, plicāvi (plicui), pli-
cātum (plicitum) *razvijem*
ut *da*

ut non *da ne*

evēnit, ire, evēnit *zgodí se*

Aristīdes, is *Aristid*
abstinentia, ae *vzdržnost, ne-
sebičnost*

cognōmen, īnis n *priimek*
sociētās, ātis f *zveza*
ap-plīco A *pridružim*
quadringēni, ae, a *po štiri sto*
sexagēni, ae, a *po šestdeset*

a
postūlo A *zahtevam*
patior quidquam mali *zgodí se*
mi kaj hudega

43

a
Salāmis, īnis f *Salamina (otok)*
nuntio A *naznanim*
con-ficio (conficis) M, fēci,
fectum *skončam*

b

op-prīmo K, pressi, pressum
(po)tlačim, oboladam,
užugam

consilium, ii *načrt, iznajdlji-
vost*

Hellespontus, i m *morska oži-
na Helespont*

dis-solvo K, solvi, solūtum
razderem

metus, ūs m *strah*

af-ficio (afficis) M, fēci, fec-
tum *navdam z (s)*

Asia, ae *Azija*

44

talentum, i *talent, grški denar*
v vrednosti kakih 60.000 din
aerarium, ii *državna blagajna*
ad-ministro A *upravljam*
paupertas, ātis f *uboštvo*
de-cēdo K, cessi, cessum *odi-
dem, umrem*
unde *odkoder, s čimer*

ef-fěro, ferre, extŭli, elatum
ven nesem, pokopljem
 dos, dotis f *dota*

— ne? *ali?*
 nonne? *ali ne?*
 sane *gotovo, da*
 suprěmus 3 *poslednji, najvišji*

Carthāgo, ĩnis f *Kartagina*
 Numantia, ae *Numancija, me-*
sto v Hispaniji
 uter? *utra? utrum? kateri (iz-*
med dveh)?

Punīcus 3 *punski*
 an? *ali?*
 utrum — an? *ali — ali?*
 prosper, ěra, ěrum *ugoden*

narratiuncŭla, ae *pripovedka,*
anekdota

apud (z *akuz.*) *pri*
 pugna apud Thermopŷlas *com-*
missa bitka pri Termopilah
 Demarātus, i *Demarat, pre-*
gnan lacedemonski kralj
 Lacedaemonius, ii *Lacedemonec*

ex-pōno K, posui, posĭtum *iz-*
postavim, razložim

col-lōco A *omožim*
 exemplum, i *zglied*

45

a

num? *ali? mar?*
 pessum-do A, dēdi, dātum
uničim

b

varius 3 *različen, spremenljivo*
 virtus, ūtis f *hrabrost*
 disciplina, ae *vzgoja, strogo-*
rednost, disciplina

annon? *ali ne?*
 solum, i *tla*
 aequo A *izenačim; solo aequo*
do tal porušim

46

gemīni (ōrum) *fratres (um)*
dvojčka
 ineptus 3 *neprimeren, bedast*

47

I a

pello K, pepŭli, pulsum *pre-*
ženem
 scire velim *rad bi vedel*
 num (v *zavisnih vprašalnih*
stavkih) ali

I b

con-temno K, tempŭsi, temptum
zaničujem

dubīto A, *doomim*
non dubīto (z *infin.*) *ne po-*
mišljam se

Leonīdas, ae *Leonida*, *špartan-*
ski kralj
ad-dūco K, duxi, ductum *pri-*
peljem

pro-do K, dīdi, dītum *izdam*
quotiens *kolikorkrat*
manus, ūs f *roka*, *peščica*
proelium, ii *bitka*
re-cordor A *spominjam se*

rogo A *vprašam*
bello A *vojskujem se*
per-sevĕro A *oztrajam*

Fabricius, ii *Fabricij*, *rim.*
konzul

Pyrrhus, i *Pir*, *epirski kralj*
perfūga, ae m *prebežnik*, *be-*
gunec

furtim *kradoma*, *skrivaj*
per-fugio (perfūgis) M, fūgi,
fugitūrus *pribežim*, *preidem*
k sovražniku

cruciātus, ūs m *muka*, *trpin-*
čenje

quod *ker*; *češ da*

scriptor, ōris m *pisatelj*

duco K, duxi, ductum *sma-*
tram, *imam (za)*

non dubīto, quin *ne doomim*,
da

II a

gero K, gessi, gestum *nesem*;
gero me *vedem se*

II b

tandem *naposled*
Ephialtes, is *Efialt*, *izdajalec*
Grkov pri Termopilah
ad unum omnes *vsil do zad-*
njega

III

utrum ... necne (*v zavisnih*
vpraš. stavkih) *ali ... ali ne*
dubius 3 *doomen*
neque = et non *in ne*

48

pro-pōno K, posui, posītum
predložim

quoniam *ker (že)*
convivium, ii *gostija*, *pojedina*
ministro A *strežem*; m. *pocūla*
in convivio strežem s pijačo
pri pojedini

quia *ker*
scelus, ěris n *zločin*
prius *prej*

cursus, ūs m *tek*, *pot*

a-vertō K, verti, versum (a re)
odvrnem, *izneverim*

gratias litteris ago K, ěgi, ac-
tum *pismeno se zahovalim*

cedo K, cessi, cessum *stopam, umaknem se; c. probitāte zaostanem v poštenosti*
red-do K, dīdi, dītum (*po*-vrnem

viātor, ōris m (*po*)*potnik*
paulūlum malo, malce
fessus 3 *truden*
ad-nuo K, nui *prikimam*
pro-cumbo K, cubui, cubitūrus
(*u*)*ležem (se)*
truncus, i *deblo*
ramus, i *veja*
frons, frondis f *list*

inter-ficio (interfīcis) M, fēci, fectum *ubijem, umorim*
Aventīnus, i *Aventin, eden izmed rimskih gričev*
oc-cūpo A, zasedem, grem *na*
auspīcor A, opazujem *ptičji let*
Palatīnus, i *Palatin, eden izmed rimskih gričev*
etiānsi = etsi *čeprav*
prior, ōris *prejšnji, prvi*
augurium, ii *ptičegledje, opazovanje in razlaganje ptičjega leta*
irātus 3 *razsrjen*

pascō K, pavi, pastum *pasem*
saepta, ōrum *ograja, ograda*

facies, ēi f *obličje*
miserīcors, rdis *usmiljen*
misericordia, ae *usmiljenje*
con-sēquor K, secūtus *dosežem*

49

glans, glandis f *želod*
grandis, e *velik*
palma, ae *palma*
e-lōquor (eloquēris, *inf.* elōqui)
K, elocūtus *spregovorim*
of-fendo K, fendi, fensum *zadenem ob, ranim*
nasus, i *nos*
mano A *kapljam*

50

ludibrium, ii *zasmeh; ludibrio (dat.) v zasmeh*
tran-silio (transilis) I, transilui *preskočim*
cum (*s konj.*) *ko, dasi*
transfigo K, fixi, fixum *prebodem*
in-crēpo A, crepui, crepītum *rožljam, karam, psujem*
ut (*s konj.*) *čeprav, najsi*
qui-cumque *kateri koli*
quamvis (*s konj.*) *čeprav, če še*
fertīlis, e *rodoviten* [tako
cultūra, ae *obdelovanje*
fructuōsus 3 *plodovit*

51

fistūla, ae *cev(ka), trstna piščal; fistulā cano piskam*

velut si = quasi *kakor da (bi)*
 propius *bliže*
 ac-cēdo K, cessi, cessum *pricaro, carnis f meso [stopim]*
 vescor K (z *abl.*) *hranim se, uživam*
 idem ... ac isti ... *kakor*
 male-dīco K, dixi, dictum *psujem, zmerjam*
 nihil ... nisi *nič (drugega) ... razen = samó*

terminālis, e *mejni; lapis t. mejnik*
 Martinus, i *Martin*

tenēbrae, ārum *tema*
 nempe *seveda*
 nefastus 5 *grešen, nesrečen*
 trans-fēro, ferre, transtūli, translātum *prenesem*
 re-venio (revēnis) I, vēni, ventum *nazaj pridem, nazaj hodim*
 uro K, ussi, ustum *žgem*
 premo K, pressi, pressum *tiščim*
 umērus, i *rama*

Vergilius, ii *Vergil, rimski pesnik*
 Andes, ium f *Ande, vas pri Kremoni*
 Cremōna, ae *Kremona, mesto v severni Italiji*

herba, ae *zelišče, trava unā skupaj*
 aliud ... ac *drugo ... kakor*
 sentio I, sensi, sensum *čutim, mislim*
 statim *takoj*
 nullus ... nisi *noben ... razen, = samó*
 voluptas, ātis f *naslada, uživanje*

52

a

mercātus, ūs m *semenj*
 quispiam *kdo*
 ne ... quidem *niči*

b

graviter *težko*
 spirītum duco *diham*
 per-eo, ire, ii, itum *poginem*
 Vitus, i *Vid*
 compos, ōtis *zmožen; mentis c. pri zavesti*
 postridie *drugi dan*
 mane *zjutraj; primo m. o prvem soitu*
 heri *včera*
 detrimentum, i *škoda*
 detrimentum capio *škodo trpim*

53

Mediolānum, i *Milan, mesto v severni Italiji*
 studeo E, ui (z *dat.*) *prizadevam si, študiram*
 praeclārus 5 *preslaven, odličen, krasen*

com-pōno K, posui, positum
zložim, zlagam
imperātor, ōris m *cesar*
Augustus, i *August*, rim. *cesar*
Brundisium, ii *Brundizij*, pri-
stanišče na koncu južne Ita-
lije

rus, ruris n *dežela*; ruri na *de-
želi*, na *kmetih*
s. d. = salūtem dicit *pozdravlja*
mediōcris, e *srednji*; non m.
precejšen, *velik*
capiro non mediōcrem voluptā-
tem *zelo se razveselim*
littērae, ārum *pismo*
quaero K, quaesīvi, quaesitum
iščem, *vprašujem*
ex quo *odkar*

Lucius (ii) Sergius (ii) Catilina
(ae) *Lucij Sergij Katilina*,
zloglasni rim. zarotnik proti
republiki
nequam (*indeclin.*), nequior, ne-
quissimus *vrl*, *pošten*
res, rei f *stvar*, *reč*; res familiā-
ris *premoženje*
dis-sīpo A *razpršim*, *uničim*,
poženem
turba, ae *množica*, *tolpa*
perditus 3 *izgubljen*, *propal*
opis (*gen.*), opem, ope f *pomoč*
opes, opum f *premoženje*, *zak-
kladi*

Puteōli, ōrum *mesto v Kampa-
niji*
fero, ferre, tuli, latum *nesem*,
držim, *peljem*
sepelio (sepēlis) I, sepelivi,
sepultum *pokopljem*
Aenēis, īdis f *Eneida*

54

ago K, ēgi, actum *ženem*; vitam
ago *živim (življenje)*
otium, ii *brezdelje*
mens, ntis f *um*
elēgans, ntis *eleganten*, *fin*
elegantius (*namreč: vivis*)
fineje
terrā marīque *na suhem in na*
morju
Kalendae, ārum *Kalende, 1. dan*
meseča
Kalendae Iuliae *1. julij*

55

a

cupiditas, ātis f *hrepenenje, po-
želenje, pohlep*
frugi (*indeclin.*), frugalior, fru-
galissimus *vrl*, *pošten*
abs-tineo (abstīnes) E, tinui,
tentum (re, a re) *ozdržim se*
(*česa*), *zadržim*; abstineo ma-
nūs *pri miru pustim*, *priza-
nesem*
nobilis, e *imeniten*, *plemenit*
incendio deleo *požgem*, *upepe-
lim*
Iuppiter, Iovis *Jupiter*, naj-
višji *rimski bog*

taeter, taetra, taetrum *grd*,
gnusen
 com-mitto K, mīsi, missum *skup*
denem
 committo scelus *zagrešim, sto-*
rim zločin
 consulātus, ūs m *konzulat*

(supērus 3), *kompar. superior,*
ius gorenji; superlat. suprē-
mus 3 in summus 3 najvišji,
poslednji, zadnji
 (infērus 3), *inferior, ius dolenji,*
dolnji; infimus 3 in imus 3
najbolj spodnji, najnižji
 trans-gredior (*inf. transgrēdi*)
 M, gressus *prestopim, preko-*
račim
 con-sido K, sēdi, sessum *use-*
dem se, naselim se
 inde *od tod, zato, odtlej*
 (citra), *citerior, ius tostranski*
 trans (z *akuz. onkraj, čez,*
preko
 (ultra), *ulterior, ius onstranski;*
ultimus 3 najbolj oddaljen,
zadnji, najskrajnejši
 radix, icis f *korenina; pl. radi-*
ces (montis) vznožje (gore)

solacium, ii *tolažba, uteha*
 postēr(us) 3 (*nomin. sing. masc.*
neraben) naslednji, prihodnji;
 posterior, ius *poznejši; po-*
strēmus 3 zadnji

b

peto K, īvi (ii), itum (alīquem)
napadem (koga)
 consulātum peto *potegujem se*
za konzulat
 Pistorium, ii n *Pistorij (danes*
Pistoia pri Florenci)
 vigilantia, ae *čuječnost, skrb-*
nost

56

(intra), *interior, ius notranji;*
intimus 3, najbolj notranji,
najiskrenejši, najzaupnejši
 Appenīnus (mons) m *Apenin,*
italijansko gorovje
 Padus, i m *Pad, reka v severni*
Italiji
 per-tineo (pertīnes) E, tinui
raztezam se
 in-fluo K, fluxi *tečem v, izli-*
vam se
 (extērus 3), *exterior, ius (bolj)*
zunanji; extrēmus 3 najbolj
oddaljen, najskrajnejši, po-
slednji
 por-rigo K, rexi, rectum *razte-*
zam, razprostem
 prior, ius *prejšnji*
 Graecia, ae *Grecija, Grška*
 Graecia Magna *Velika Grecija*
 = *južna Italija*

57

prope (z *akuz. blizu*
 servo A *ohranim, rešim*
 adversus (z *akuz. proti*
 propior, ius *bližnji*
 proximus 3 *najbližji, bližnji*

58

Aesōpus, i *Ezop*, pisatelj basni
profūgus 3 *bežeč*; ki je zbežal
vicinia, ae *soseščina*
confūsus 3 *zmeden*, zbeگان
asper, ěra, ěrum *raskav*, *surov*,
grob

fodio M, fōdi, fossum (*pre*)-
kopljem

ac-curātus 3 *skrben*, *vesten*
fungor officio (*abl.*) *spolnju-*
jem svojo dolžnost
canus 3 *siv*, *star*

e-mereo E, ui, itum *zaslužim*
saepe (saepius, saepissime) *če-*
sto, *pogosto*
ex-crucio A *mučim*, *trapim*
vehementer (vehementius, ve-
hementissime) *silno*, *hudo*
immerito *nezasluženo*, *po ne-*
dolžnem
secreto *skrivaj*
saevitia, ae *besnost*, *krutost*
saevus 3 *besen*, *krut*
de-stino A *sklenem*

59

quantus 3 *kolikšen?* *kolikršen*
umquam *kdaž*; nemo u. *nikdar*
nikdo

nusquam *nikjer*
quondam *nekoč*
strangulo A *zadavim*

60

Apelles, is *Apel*, grški slikar
pictor, ōris m *slikar*
pingo K, pinxi, pictum *nasli-*
kam

ad-hinnio I *zarezetam (proti)*
komu

61

quis-quam, quid-quam (*quic-*
quam) (*samo v nikalnih stav-*
kih) *nikdo*, *nič*

quis, quid (*nedol. zaim.*) *nekdo*,
nekaj (za si, nisi, ne num,
vpraš. in ozir. zaimki)

Dionysius (ii) Maior (ōris) *Dio-*
nizij starejši

tyrannus, i *samodržec*, *tiran*

Syracūsae ārum *Sirakuze*, *me-*
sto na Siciliji

ius (iuris) iurandum, i *prisega*

ob-servo A *opazujem*, *spolnju-*
jem

prae-sto A, stiti *opravim*, *izpol-*
nim

propterea *zato*

satis-facio M, fēci, factum *za-*
dostim; s. de iniuriis *popra-*
vim krivice

ignōro A *ne vem*; non ignōro
dobro vem

perpetuo *neprestano*, *vedno*

tonsor, ōris m *brivec*

ad-mitto K, mīsi, missum (ad)
 (pri)pustim (k, pred)
 barba, ae brada
 capillus, i las, lasje
 tondeo E, totondi, tonsum stri-
 zem

quis-que, quae-que, quid-que
 (prid. quod-que) vsak, vsa-
 ka, vse
 faber, bri kovač
 traho K, traxi, tractum vlečem

neuter, neutra, neutrum nobe-
 den (od dveh)
 uterque, utraque, utrumque
 vsak (od dveh)
 viātor, ōris popotnik
 ursus, i medved
 desertus 3 samoten
 sarcīna, ae pratež, brema

qui-vis, quae-vis, quod-vis (sa-
 most. quid-vis) kdor koli, kar
 koli, kateri koli, kakršen koli
 qui-libet, quae-libet, quod-libet
 (samost. quid-libet) kdor
 koli, kateri koli hoče
 quis-quis, quid-quid kdor koli,
 kar koli
 qui-cumque, quae-cumque,
 quod-cumque kdor koli, kar
 koli, vsakdo, kateri koli
 verus 3 resničen, pravi

nego A zanikam; pravim, da ne
 miror A čudim se, občudujem
 anxius 3 tesnoben, mučen
 Damocles, is Damoklej
 ad-sentātor, ōris m prilizovalec
 crebro često, pogosto

62

quō ... eō čim ... tem
 rarus 3 redek
 Olympia, ōrum olimpijske igre
 celēbro A slovesno obhajam
 unus-quisque sleherni, vsak

63

onustus 3 otovorjen, oprtan
 impavidus 3 neustrašen
 simūlo A hlinim, delam se
 odōror A voham
 nasus, i nos
 proverbium, ii pregovor
 cerno K, crēvi, crētum spoznam

64

pollicitum, i obljuba
 solum, i tla
 pulvis, ēris m prah
 avaritia, ae lakomnost, skopost
 maleficium, ii zlo dejanje, zlo-
 fessus 3 utrujen, truden [čin
 turpis, e sramoten
 creo A ustvarim
 im-pello K, pūli, pulsum pri-
 ganjam, zapeljem
 Maius 3 majev; Kalendae Ma-
 iae 1. maj

65

multiplīco A množim, pomno-
žim
iungo K, iunxi, iunctum zve-
žem, prištejem
de-trāho (de-trāhis) K, traxi,
tractum odštejem
pro-creo A rodim; numerus
procreātur število nastane,
dobiš število
nota, ae številka

a dextra z desne
in-dīco A naznanim, značim
re-linguo K, līqui, lictum za-
pustim; numerus relinquūtur
število ostane
quotus 3 kolikateri? quota hora
est? koliko je ura?
Cannae, ārum Kane, mesto v
Apuliji

68

moenia, ium n obzidje
arma, ōrum n orožje; a. capio
primem (= zgrabim) za
orožje
vis, vim, vi; pl. vires, virium
moč, sila
pro-pulso A odbijam
auxilia, ōrum pomožne čete
aequus 3 enak
quando kadar
anīmus, i duh, pogum
copia, ae obilica; copiae, ārum
čete
spolia, ōrum n bojna oprava,
vzeta sovražniku; plen
aedes, is f soba, svetišče
minae, ārum grožnje
insidiae, ārum zaseda
indutiae, ārum premirje

condicio, ōnis f pogoj
inīquus 3 neenak, neugoden
opes, um f moč
con-tēro K, trīvi, tritum starem
impedimentum, i ovira
supēri, ōrum višnji bogovi;
apud supēros na zgornjem
svetu, v življenju
infēri, ōrum podzemniki; apud
infēros v spodnjem svetu, po
smrti
cura, ae skrb; curae (dat.) est
mihi v skrb mi je, skrbim
ef-fēro laudibus povelīčujem
parvi est malo velja, malo je
vreden
consilium, ii svet, posvetovanje,
preudarnost

Abecedni slovar

Latinsko slovenski del

Števniki so izpuščeni.

A

a, ab (z abl.) od

a. = ante (z akuz.) pred

ab-do *K, dīdi, dītum* oddam, skrijem

ab-eo, ire, ii, itum odidem

ab-horreo *E, ui (a re)* zgražam se, groza me je

ab-rōgo *A* odrečem, odvezamem

abs-tineo (abs-tīnes) *E, tinui, tentum (re, a re)* vzdržim se česa; *a. manus* pri miru pustim

abstinentia, ae f vzdržnost, nesebičnost

ac in, pa, ter

ac-cēdo *K, cessi, cessum* pristopim, (pri)-bližam se

ac-cīdit *K, accīdit* zgodi se

ac-cipio (accīpis) *M, cēpi, cēptum* dobim, sprejem; *a. iuiriām* trpim krivico; *a. aliquid de aliqno* izvem kaj o kom

accurātus 3 skrben, vesten

ac-curro *K, (cu)curri, cursum* pritečem, prihitim

acer, acris, e oster, hud, krvav

acerbus 3 trpek, bridek, krut

acies, ēi f. ost(rina), bojni red

ad (z akuz.) *k, proti, do pri, ob*

ad-do *K, dīdi, dītum* dodam; *a. scelus scelēri* kopičim zločin na zločin

ad-dūco *K, duxi, ductum* pripeljem

adeo (adv.) tako zelo

ad-eo, ire, ii, itum grem *k, pridem do, obiščem*

ad-hinnio *I., itoi* zarezgetam (proti) komu

ad-hortor *A* bodrim, hrabrim, vzpodbujam

adhuc doslej, še

ad-ipiscor *K, adeptus* dosežem

adītus, ūs m dostop

ad-ministro *A* upravljam

ad-mīror *A* čudim se, občudujem

ad-mitto *K, mīsi, missum (ad)* pripustim (*k, pred*)

ad-moneo (admōnes) *E, monui, monītum* opomnim, (po)svarim, vzpodbudim

ad-moveo (admōves) *E, mōvi, mōtum* primaknem, približam

ad-nuo *K, nuī* prikimam

ad-olesco *K, olēvi, ultum* dorastem

ad-orior *I, ortus* napadem

ad-sentātor (assentātor), ōris m prilizovalec

ad-sum, ad-esse, affui navzoč sem; prihajam; *a. aliqūi* pomagam (komu)

adversarius, ii, m nasprotnik

adversus 3 nasprotni, neugoden; *res adversae* nesreča

adversus (prepoz. z akuz.) proti do

ad-vesperascit *K, vesperāvīt* zmrači se

ad-vōco *A* priklíčem, pozovem

aedes, is f svetišče

aedifico *A* zidam (z)gradim

aedificium, ii n poslopje

aeger, aegra, aegrum bolan; *aegre* težko, nevoljno, nerad

Britannus, i m Britanec
Brundisium, ii n Brundizij, pristanišče
 v južni Italiji

C

C. = Gaius, i m Gaj
cado K, cecidi, casum padem
caedes, is f uboj, umor
caedo K, cecidi, caesum (po)sekam, (u)-
 bijem, pobijem, udarim
caelum, i n nebo
Caesar, āris m Cezar
calamitas, ātis f nezgoda, nesreča
calceus, i m čevlji
calidus 3 topel, vroč
caligo, inis f tema, dim
Calpurnius, ii m Kalpurnij
Campania, ae f Kampanija, ital. pokraj.
campus, i m polje, ravan; igrišče
candeo E, ut svetim se, blestim
canis, is c pes
Cannae, ārum f Kane, mesto v Apuliji
cano K, cecini, canfatum pojem, (za)-
 trobim; *fistula cano* piskam
canus 3 siv, star
canto A pojem
capillus, i m las(je)
capio M, cēpi, captum (za)vzamem,
 osvojim; ujamem; *c. cibum (cibos)*
 jem; *c. arma* primem (zgrabim) za
 orožje; *c. consilium* sklenem; *c. volup-*
tātem (raz)veseli me
captivitas, ātis f ujetništvo
captivus, i m ujetnik
caput, itis n glava, glavno mesto, pre-
 stolnica
careo E, carui (re) pogrešam, sem brez
carmen, inis n pesem
caro, carnis f meso
carus 3 drag
Carthaginiensis, is m Kartazan
Carthāgo, inis m Kartagina
Cassandra, ae f Kasandra, Priamova hči
castra, ōrum n tabor
Catilina, ae: Lucius (ii) Sergius (ii) C.
 Lucij Sergij Katilina, rim. zarotnik
 proti domovini

cauda, ae f rep
causa, ae f vzrok; *ea de c. zato*
causā (z gen., se zapostavlja) zaradi, za-
 voljo, da
caveo E, caui, cautum varujem se
cavus, i m luknja
cedo K, cessi, cessum stopam, umaknem
 se, zaostanem
celēbro A slovesno obhajam
celer, ēris, e hiter
celeritas, ātis f hitrost
cena, ae f obed
centuria, ae f centurija, stotnija
centurio, ōnis m centurijon, stotnik
Cerbērus, i m Cerber, troglavi pes ču-
 var v podzemlju
certo A prepiram se, borim se, boju-
 jem se
Chanaan (se ne sklanja) Kanaan
Chr. = Christus, i (ali akuz. *Christum*)
 Kristus
cibus, i m jed
Cicero, ōnis m Cicero, rim. oblastnik
 in najslavnejši govornik
cinis, ēris m pepel
circa (z akuz.) okoli
circūlus, i m krog
circum (z akuz.) okoli
circum-eo, ire, ii, itum obkolim
circum-sisto K, stēti obstopim
circum-sto A, stēti stojim okoli, obkolim
circum-venio (circumpēnis) I, vēni, ven-
tum obkolim, obdam
citerior, ius tostranski
cito hitro
civis, is m državlján
civilis, e državljanski
clades, is f poraz; *cladem accipio* do-
 živim poraz, poražen sem
clamo A kričim, vpijem
clamor, ōris m krik, vpitje
clarus 3 jasen, slaven
classarii, ōrum m pomorščaki
classis, is f brodovje
claudio K, clausi, clausum zaprem, ob-
 kolim
clava, ae f kij

clementia, *ae f* prizanesljivost, dobrohotnost
copi (pf.), *coepisse* začel sem
cogĭto *A* premišljam
cognōmen *inīs n* priimek
cog-nosco *K nōvi, nĭtum* spoznam
cogo *K, co-ēgi, co-actum* seženem, (pri)silim
cohors, cohortis f kohorta, 10. del rim. legije
co-hortor *A* bodrim, (o)hrabrim, vzpodbudim
col-lābor *K, lapsus* zgrudim se, padem
col-lĭgo *A* zvežem, povežem
col-lĭgo *K, lēgi, lectum* zberem
collis, is m grič, hrib
col-lōco *A* nastanim, omožim
collum, i n vrat
colo *K, colui, cultum* gojim, obdelujem, častim, spoštujem
colūbra, ae f kača
com-ēdo, edere (= esse), ēdi, ēsum pojem
comĭtor *A* spremljam
com-meo *A* shajam se, prihajam
com-mitto *K, mĭsi, mĭssum* skupaj denem, izročim; zakrivim; *proelium* (*pugnam*) *c.* začnem bitko; *c. scelus, ēris* zagrešim zločin
commōde udobno, zložno, lahko
com-mūnio *I, ūvi, ĩtum* utrdim
commūnis, e skupen, splošen
com-pāro *A* vkup spravljam, pripravljam, primerjam
com-perio (*compēris*) *I, pēri, pertum* izvem
com-pōno *K, posui, posĭtum* sestavljam
compos, ōtis zmožen; *c. mentis* pri zvesti
con-cĭdo *K, cĭdi* zgrudim se, padem
conclāve, is n soba
con-clūdo *K, clūsi, clūsum* zaključim, končam
concordia, ae f sloga
concors, concordis složen
con-cupisco *K, cupĭvi, ĩtum (rem)* zahrepenim po, poželim
con-curro *K, (cu)curri, cursum* skup pritečem, privrem, spoprime se

con-demno *A* obsodim
condicio, ōnis f pogoj
condiscipūlus, i m součenec, sošolec
condĭtor, ōris m ustanovitelj
con-do *K, dĭdi, dĭtum* ustanovim
confectus 3 (*senectūte, aetāte*) onemogel zdelan od starosti
con-fĕro, ferre, contūli, collātum znesem, skupaj spravim, primerjam; *con-fĕro me* krenem
confertus 3 stlačen, gost
confestim takoj, pri tej priči
con-ficio (*conficis*) *M, fĕci, fectum* napravim, izdelujem, (do)končam, oslabim
con-fido *K, fisus sum (alĭcui)* zaupam, zanašam se na
con-fiteor *E, fessus* priznam, izpovem
con-flĭgo *K, flĭxi, flictum* udarim (se)
con-fugio (*confūgĭs*) *M, fūgi, fugitūrus* zbežim, pribežim; *c. ad dolum* zatečem se k zvijači
confusus 3 zmeden, zbegan
con-gĕro *K, gessi, gestum* znesem
con-grĕgo *A* zberem
con-gruo *K, congrui* skladam se, ujemam se
con-icio (*conĭcis*) *M, iĕci, iectum* skupaj vržem, zaženem
coniuratio, ōnis f. zarota
coniurātus, i m zarotnik
conor *A* poskušam, nameravam
con-scendo *K, scendi, scensum (rem)* stopim, popnem se na; *navem c.* vkrcam se
conscientia, ae f vest
con-senesco *K, senui* (po)staram se
con-sĕquor *K, secūtus* dosežem
con-sĭdo *K, sĕdi, sessum* usedem se; naselim se
consĭlium, ūi n. (na)svet, sklep, namen, izprevidnost
con-sōlor *A* (po)tolazim
conspĕctus, ūs m pogled; *e conspĕctu* izpred oči
con-spicio (*conspĭcis*), *spexi, spectum* zagledam
con-spĭcor *A* zagledam, opazim

constantia, *ae f* stanovitnost, vztrajnost
con-stat A dognano je
con-stituo K, *stitui*, *stitutum* uvedem;
 ustanovim; sklenem; *dies constituta*
 določeni dan
con-suesco K, *suēvi*, *suētum* navadim
 se; *con-suēvi* imam navado, navajen
 sem
consuetudo, *inis f* navada
consul, *is m* konzul
consulātus, *ūs m* konzulat
con-sūlo K, *sului*, *sultum (aliquem)*
 vprašam za svet; *c. in aliquem* rav-
 nam z, postopam z
con-sulto A posvetujem se
con-sūmo K, *sumpsi*, *sumptum (in z*
abl.) porabim (za kaj)
con-temno K, *tempſi*, *temptum* zaniču-
 jem, preziram
con-templor A (rem) gledam v, ogle-
 dujem, opazujem
con-tendo K (ad) hitim (kam)
contentus 3 zadovoljen
con-tineo (confines) E, *tinui*, *tentum*
 spajam; *non se vallo continet* ga ne
 zdrži za nasipom
con-tingit K, *configit* posreči se
con-tingo K figi, *tactum (rem)* dotikam
 se, dosežem
con-tĕro K, *trivi*, *tritum* starem
contra (z akuz.) proti
contrarius 3 nasproten
controversia, *ae f* spor, prepir
contumelia, *ae f* zasramovanje
con-venio (convēnis) I, *vēni*, *ventum*
 snidem se, zberem se
con-vertō K, *verti*, *versum* obrnem
convivium, *ii n* obed, pojedina, gostija
copiae, *arum f* čete
cor, *cordis n* srce
Cornelius, *ii m* Kornelij
cornu, *ūs n* rog; krilo
corpus, *ōris n* telo
cor-ripio (corrĭpis) M, *ripui*, *reptum*
 zgrabim
cor-rumpo K, *rūpi*, *ruptum* pokvarim,
 pohujšam, pohujšujem
cor-ruo K, *corrui* zgrudim se

cotidie vsak dan
crassus 3 debel, gost
creber, *crebra*, *crebrum* pogosten
crebro često, pogosto
credo K, *credidi*, *creditum* verjamem,
 verujem
Cremōna, *ae f* Kremona, mesto v zgor-
 nji Italiji
creo A ustvarim, izvolim
crepĭda, *ae m* čevelj
creſco K, *crēvi*, *crētum* rastem
crimen, *inis n* zločin, krivda
cruciātus, *ūs m* muka, trpinčenje
crudēlis, *e* krut, grozovit
cubile, *is n* ležišče
cubo A, *cubui*, *cubitum* ležim, spim
cucurbĭta, *ae f* buča
cultūra, *ae f* obdelovanje
cum (z *abl.*) s, z
cum (veznik) ko, kadar; dasi; ker; kar;
cum primum brž ko, kakor hitro
cunctor A obotavljam se
cupiditas, *ātis f* poželenje, hrepenenje,
 pohlep
cupĭdus 3 željān, strasten
cupio M, *cupiōi (ii)*, *cupitum* želim
 cur? zakaj?
cura, *ae f* skrb
curia, *ae f* zbornica (senata), kurija
curo A skrbim, brigam se; *c. navem*
aptandam dam pripraviti ladjo
curro K, *cucurri*, *cursum* tečem, tekam
cursus, *ūs m* tek, pot
custos, *ōdis c* čuvar(ka), straža

D

Damōcles, *is m* Damoklej (prilizovalec)
Danaī, *ōrum m* Danajci = Grki
de (z *abl.*) o, od, iz(med), s, z
debeo E, *debuī*, *debitum* moram; *non*
d. ne smem
de-cēdo K, *cessi*, *cessum* odidem, umak-
 nem se; *de vita d.* umrem
de-cerno K *crēvi*, *crētum* odločim, odlo-
 čujem, sklenem
decet E, *decuīt (aliquem)* spodobi se
 (komu)

de-cipio (decipis) M, cēpi, ceptum varam, ukanim
de-curro K, de(cu)curri, cursum doli (s)tečem
de-cutio (decūtis) M, cussi, cussum otreseam
dedēcus, ōris n sramota
deditiō, ōnis f predaja; *de deditiōne* zaradi predaje
de-do K, dedīdi, deditum predam, izročim; *d. me* predam se; *d. me littēris* bavim se z znanostmi
de-fatigo A utrudim, upeham
de-fendo K, fendī, fensum branim
defessus 3 utrujen, oslabel
de-ficio (deficis) M, fēci, sectum odpadem; *d. animo* pogum mi upade
de-icio (deicis) M, iēcī, iectum (doli) vržem
deinde potem, nato
deleo E, delēvi, delētum razdenem, razrušim; *incendio d.* požgem
de-libēro A premišljam, preudarjam
de-ligo K, lēgi, lectum izberem
Delphī, ōrum m Delfi, mesto z Apolonovim preročiščem v Fokidi
Demarātus, i m Demarat, lakedemonški kralj
demens, dementis nespameten
de-mitto K, mīsi, missum spustim, povesim, vržem
demum šele, naposled
denique naposled
densus 3 gost
de-plōro A objokujem
de-pōno K, posui, positum odložim
de-scendo K, scendi, scensum grem doli, stopim s (z), doli pridem, spuščam se
desertus 3 samotnen
de-silio (desilis) I, silui skočim s (z)
de-sino K, sii, situm preneham
de-spēro A (de) obupa(va)m nad
de-spicio (despicis) M, spexi, spectum preziram
de-stīno A sklenem
destringo K, strinxī, strictum (gladium) izderem (meč)
de-sum, deesse, defui manjkam
de-terreo E, terrui, territum ostrašim, odvrnem

de-trāho K, traxi, tractum snamem, slečem, odštejem; *pellem d. (alicui)* odrem kožo
detrimentum, i n škoda; *d. capio* trpim škodo
deus, i m (Deus) bog (Bog)
de-vinco K, vici, victum popolnoma premagam
de-vōro A požrem
dexter, ēra, ērum (dextra, dextrum) desni; *dext(ē)ra, ae f* desnica
diciōnis (gen.), i, em f oblast
dico K, dixi, dictum (iz)rečem, govorim, pravim; imenujem; *d. salutem) alicui* pozdravljam (koga)
dicor K pravijo, da jaz; baje (jaz)
dictātor, ōris m diktator
dictātūra, ae f diktatura
dictum, i n beseda
dies, ēi m (f) dan; *in dies* dan za dnev
diff-fero, ferre, distūli, dilātum odložim, odlašam
difficilis, e težak, težaven
difficultas, ātis f težava, težkoča
diff-ido K, fisis sum (alicui) ne zaupam, ne zanesem se (na koga)
dignus 3 (re) vreden
di-iudico A razsodim
di-lābor K, lapsus razpadem, propadem
di-lacēro A raztrgam
diligens, entis priden, marljiv
di-ligo K, lexi, lectum ljubim, spoštujem
di-lucesco K, luxi zasijem
dimidium, ii n polovica
Dionysius, ii m Dionizij; *D. Maior D.* starejši, samodržec iz Sirakuz
di-ripio (diripis) M, ripui, reptum izropam, oplenin
di-ruo K, rui, rūtum razrušim, porušim
dis-cēdo K, cessi, cessum odidem, razidem se
disciplīna, ae f strogorednost, disciplina
discipulus, i m učenec
disco K, didici učim se
discordia, ae f nesloga
discors, discordis nesložen
dis-pōno K, posui, positum razpostavim
dissensio, ōnis f razprtija

dis-sīpo *A* razpršim, uničim, poženem
dissolūte razuzdano, lahkomišelno
dis-solvo *K*, *solvi*, *solūtum* razderem
 podrem
diu dolgo; *diutius* dalje, dlje
dives, *ītis* bogat; *m* bogataš
divido *K*, *visi*, *vīsum* razdelim, ločim
divitiāe, *ārum* *f* bogastvo
do *A*, *dedi*, *datum* dam; *opĕram* do tru-
 dim se; *d. me fugae* zbežim, pobeg-
 nem
doceo *E*, *ui* učim, poučujem
dolor, *ōris* *m* bolečina
dolus, *i* *m* zvijača, prevara; *dolo capio*
 prevarim; *dolo usus* zvijačno
domīnus, *i* *m* gospod(ar)
domus, *ūs* *f* (*domo!* *domos!*) hiša; *domi*
 doma; *domum* domov; *domo* z doma
donec dokler (ne)
donum, *i* *n* dar(ilo)
dormio *I*, *īvi*, *ītum* spim
dorsum, *i* *n* hrbet
dos, *dotis* *f* dota
draco, *ōnis* *m* zmaj
dubīto *A* dvomim; *non dubīto* (z infin.)
 ne pomišljam si
dubius *3* dvomen
duco *K*, *duxi*, *ductum* peljem, vodim,
 smatram; *d. vitam* živim
dulcis, *e* sladek, prijeten
dum medtem ko, dokler (ne); samo da
Dumnōrix, *īgis* *m* Dumnoriks, heduvski
 knez
dux, *ducis* *m* voditelj, vojskovodja, po-
 veljnik

E

e = *ex*
eburneus *3* slonokoščen
edo *K*, *ēdi*, *esum* jem
e-dūco *A* vzgojim, imam v reji
e-dūco *K*, *duxi*, *ductum* peljem iz, od-
 peljem
ef-fĕro, *ferre*, *extūli*, *elātum* ven nesem,
 odnesem, povzdigujem, pokopljem; *e.*
laudibus poveljujem
ef-ficio (*efficis*) *M*, *fĕci*, *fectum* naredim,
 povzročim

ef-flo *A* izdihnem
ef-fugio (*effūgis*) *M*, *fūgi*, *fugitūrus* (*alī-*
quem) ubežim; *e. ex* pobegnem iz
ego jaz
e-gredior (*egredĕris*, inf. *egrĕdi*), *gressus*
 ven grem, odhajam
eheu! joj!
eia! hej!
elĕgans, *ntis* eleganten, fin
e-līgo *K*, *lĕgi*, *lectum* izberem
eloquentia, *ae* *f* zgovornost, govorniška
 sposobnost, govorniški dar
e-lōquor *K*; *locūtus* spregovorim
e-merĕo *E*, *ui*, *ītum* zaslužim
e-mitto *K*, *misi*, *missum* odpošljem, iz-
 pustim, zaženem
emo *K*, *ēmi*, *emptum* kupim
en! evo! na(te)!
enim (nikdar prva beseda v stavku)
 namreč, zakaj, kajti
eō tja(kaj), (vanj); *eō* (s kompar.) tem
eo, *ire*, *ii*, *ītum* grem
Ephialtes, *is* *m* Efialt, izdajalec Grkov
 pri Termopilah
epistūla, *ae* *f* pismo
eques, *ītis* *m* konjenik
equitātus, *ūs* *m* konjenica
equus, *i* *m* konj
erga (z akuz.) proti, do
erro *A* (z)motim se
error, *ōris* *m* blodnja, zmotā
e-rubescō *K*, *rubui* zardim
e-rumpo *K*, *rūpi*, *ruptum* uderem iz,
 uberem jo, grem ven
eruptio, *ōnis* *f* izpad, izbruh
e-scendō *K*, *scendī*, *scensum* stopim na
esurio (*esūris*), *I*, *esurīvi* lačen sem,
 gladujem
et in, tudi
etiam tudi, še, celō
etiāmsi čeprav
etsi čeprav, dasi
Etruria, *ae* *f* Etrurija, pokrajina v
 srednji Italiji
Eurystheus, *i* *m* Evristej, mikenski
 kralj
e-vādo *K*, *vāsi*, *vāsum* (*ex*) izidem,
 uidem, unesem jo

e-vanesco *K*, *vanui* izginem
evēnit *I*, *evēnit* zgodi se
ex (*z* abl.) = *e* iz, izza, izmed, s, z, za-
 radi, po, od
ex-anīmo *A* ubijem
ex-ardesco *K*, *arsi* vnamem se; *bellum*
exardescit vojna nastane (se vname)
ex-cēdo *K*, *cessi*, *cessum* odidem iz,
 umrem
ex-cello *K* (*re*) odlikujem se (po)
ex-cipio (*excipis*) *M*, *cēpi*, *ceptum*
 sprejemem
ex-cito *A* vzpodbujam, vzpodbudim
ex-clāmo *A* vzkliknem
ex-crucio *A* mučim, trapim
ex-curro *K*, *curri*, *cursum* hitim iz, na-
 pravim izlet
ex-cutio (*excūtis*) *M*, *cussi*, *cussum* iz-
 tresem, vržem ven
exemplum, *i* *n* zgled
ex-eo, *ire*, *ii*, *itum* ven grem, odidem,
 izselim se
exercitus, *ūs* *m* vojska, armada; *exerci-
 tium* *paro* nabereim vojsko
exiguus *3* neznamen, majčken
exilium, *ii* *n* pregnanstvo
ex-istimo *A* imam za, smatram
ex-orior, *orēris*, *oriri*, *ortus* izbruhnem,
 nastanem
ex-pello *K*, *expūli*, *expulsum* izženem;
e. regno preženem s prestola
ex-perior *I*, *pertus* poskusim, pretrpim
ex-pleo *E*, *plēvi*, *plētum* izpolnim, za-
 dovolim, utešim
ex-plico *A*, *plicāvi* (*plicui*), *plicātum*
 = (*plicitum*) razvijem; razložim
explorātor, *ōris* *m* oglednik, ogleduh
ex-pōno *K*, *posui*, *positum* razložim, iz-
 postavim
ex-pugno *A* izvojujem, osvojim
ex quo odkar
ex-sisto *K*, *exsistī* nastanem
ex-specto *A* pričakujem, čakam
ex-spīro *A* izdihnem
ex-struo *K*, *struxi*, *structum* zgradim
exterior, *ius* bolj zunanji
externus *3* zunanji
extraneus *3* tuj; *m* tujec

extrēmus *3* najbolj oddaljen, najskraj-
 nejši
ex-uo *K*, *ui*, *ūtum* slečem, zneblim se

F

faber, *bri* *m* kovač
Fabricius, *ii* *m* Fabricij, rim. konzul
fabūla, *ae* *f* basen
facies, *ēi* *f* obraz, obličje, zunanost
facilis, *e* lahek; *facile* (prisl.) lahko
facinus, *ōris* *n* dejanje, hudodelstvo,
 zločin
facio *M*, *fēci*, *factum* delam, naredim,
f. impētum in aliquem napadem
factum, *i* *n* čin, dogodek
facundus *3* zgovoren
fallo *K*, *fefēlli*, *deceptum* prevarim,
 ukanim
fama, *ae* *f* govornica
fames, *is* *f* glad, lakota, pohlep; *fame*
labōro *A* trpim lakoto, lačen sem
familia, *ae* *f* družina; *pater familias*
 družinski oče
familiāris, *e* družinski; *res* *f.* zasebno
 premoženje
fascis, *is* *m* sveženj, butara
fauces, *ium* *f* žrelo, ožina
Faustūlus, *i* *m* F., Amulijev višji pastir
fax, *facis* *f* bakla
feles, *is* *f* mačka
felicitas, *ātis* *f* sreča
felix, *icis* srečen
femīna, *ae* *f* žena
fera, *ae* *f* zver
fere skoraj, približno
feriae, *arum* *f* počitnice, prazniki
fero, *ferre*, *tuli*, *latum* nosim, prinašam,
 (pre)nesem, sporočam; *via fert* pot
 drži
ferox, *ōcis* divji, neugnan, hraber, boja-
 željen
fertilis, *e* rodovitn
ferus *3* divji
fessus *3* utrujen, truden
festino *A* hitim
fictus *3* izmišljen, potvorjen, hinavski

fidēlis, *e* zvest
fides, *ei f* vera, zvestoba, poštenost
fidus 3 zvest
filia, *ae f* hči
filius, *ii m* sin
finġo *K*, *finxi*, *fictum* obrazim, hlinim,
 (iz)mislím si, predstavljám si
finis, *is m* konec, meja; *fines*, *ium*
 ozemlje, pokrajina
fio, *fiēri*, *factus* zgodim se, postanem
firmus 3 močan, trden, trajen
fistūla, *ae f* piščal; *fistulā cano* piskam
Flaminius, *ii m* Flaminij
flamma, *ae f* plamen
flecto *K*, *flexi*, *flexum* upognem; *f.*
mentes omehčám srca
fleo *E*, *flevi*, *fletum* jokam
floreo *E*, *florui*, *floritūrus* cvetem
flos, *floris m* cvetlica
fluīto *A* plavam (o ladjah, lesu)
flumen, *inis n* reka
fluvius, *ii m* reka
fodio *M*, *fōdi*, *fossum* (pre)kopljem
foedus 3 gnusen, grd
foris zunaj, v tujini
forte slučajno
fortis, *e* hraber, junaški
fortūna, *ae f* sreča, usoda
forum, *i n* trg
fossa, *ae f* jarek
frater, *tris m* brat
fraus, *dis, f* (*fraudium!*) prevara, golju-
 fija
frenum, *i n* (pl. *freni*, *ōrum*) brzda
frigidus 3 mrzel, hladen
frons, *dis f* listje
frons, *tis f* čelo
fructus, *ūs m* sad
fructuōsus 3 ploden, plodovit
frugi (se ne sklanja) vrl, pošten
frumentum, *i n* žito
fruor *K*, *usus (re)* uživam
frustra zaman
frustum, *i n* kos, košček
frux, *frugis* (navadno pl.) *f* poljski sad
fuga, *ae f* beg; *fugae me do* *A* zbežim,
 pobegnem

fugio *M*, *fūgi*, *fugitūrus* (z akuz.) bežim
 pred, izogibljem se; *fugit me* neznano
 mi je
fugo *A* zapodim v beg
fulgeo *E*, *fulsi* svetim (se)
fulgurat *A* bliska se
fulminat *A* bliska se
fungor *K*, *functus (re)* opravljam,
 vršim; *f. officio* spolnujem svojo
 dolžnost
furtim kradoma, skrivaj

G

Gallia, *ae f* Galija
Gallus, *i m* Galec
garrġo *I* klepečem
garrūlus, *i* čvekač
gaudeo *E*, *gavisus sum (re)* veselim se,
 radujem se (česa)
gaudium, *ii n* veselje, radost
gemīni, *ōrum m* dvojčka
gens, *gentis f* rod, pleme
genus, *ēris n* rod, vrsta
Germānus, *i m* German
gero *K*, *gessi*, *gestum* nesem, nosim,
 vršim; *g. me* vedem se; *g. bellum* voj-
 skujem se
gigno *K*, *genui*, *genitum* rodim
gladius, *ii m* meč
glans, *glandis f* želod
gleba, *ae f* kepa
gloria, *ae f* slava
glorior *A* baham se, ponašám se
gloriōsus 3 slaven, bahav
Graecia, *ae f* Grecija; *G. Magna* Velika
 Grecija (Južna Italija)
Graecus 3 grški; *Graecus i m* Grk
grandinat *A* toča gre
grandis, *e* velik
gratia, *ae f* (za)hvala, hvaležnost, na-
 klonjenost; *gratias ago alicui (pro re)*
 zahvalim se
gratiā (z gen., se zapostavlja) zaradi,
 zavoljo
gratūlor *A* čestitam
gratus 3 hvaležen, drag, priljubljen

gravis, e težek, hud; *somno* g. trdno speč
graviter težko
grex, gregis f čreda

H

habeo E, *ui*, *itum* imam, smatram; *h.*
curam (*alicuius*) brigam se (za)
habito A stanujem
Hadriaticus 3 jadranski
Haeduus, i m Heduvec (galsko pleme)
haereo E, *haesi, haesum* (ob)visim, ob-
 tičim
Hannibal, is m Hanibal
Hasdrubal, is m Hasdrubal, brat Hani-
 balov
haud ne
Hellespontus, i m Helespont
Helvetius, ii m Helvečan (galsko pleme)
herba, ae f zelišče, trava
Hercules, is m Herkules, grški junak in
 polbog
heres, edis m in f dedič, dedična
heri včera; *heri vespere* = sinoči
hesternus 3 včerajšnji
heu! joj!
heus! hej!
hic, haec, hoc ta, to
hic (prislov) tukaj
hiems, hiemis f zima
Hispania, ae f Hispanija
hodie danes
homo, inis m človek
honestas, atis f čast, poštenost
hora, ae f ura
Horatius, ii m Horac, rimski pesnik
horreo E, *ui* groza me je; *animus memi-*
nisse horret groza me je ob spominu
horribilis, e grozen, strašen
hortor A vzpodbujam, pozivam
hospes, itis m gost
hospitaliter gostoljubno
hostis, is m sovražnik
humānus 3 človeški
humi na tleh
humilis, e nizek, ponižen

I

iaceo E, *ui* ležim
iacio M, *iēci, iactum* vržem, namečem;
aggērem ia. nasip zgradim
Iacōbus, i m Jakob
iam že
ibi tam
ictus, ūs m zadetek, udar
idem, eādem, idem isti; *idem... ac*
 isti... kakor
idoneus 3 pripraven
Idus, Iduum (pl.) *f* ide (13. ozir. 15. dan
 meseca); *Idus Martiae* 15. marec
igītur torej
ignis, is m ogenj
ignōro A ne vem, ne poznam; *non*
ignōro A vem, poznam
ignosco K, *nōvi, nōtum* odpustim
ignōtus 3 neznan
ille, illa, illud on(i), ona, ono
il-lucescit K, *illuxit* (z)dani se, dan se
 dela
il-lūdo K, *lūsi, lūsum* aliqem zasme-
 hujem
imāgo, inis f podoba, slika
imitor A posnemam
immānis, e strašen, grozen
immerīto nezasluženo, po nedolžnem
im-mitto K, *mīsi, missum* pošljem v;
pilum i. zaženem kopje
immo vero da celó
immortālis, e nesmrten, neumrljiv
impavidus 3 neustrašen
impedimentum, i n ovira; *impedimenta,*
orum n pratež, prtljaga
im-pedio (*impēdis*) I, *ioi, itum* oviram
im-pello K, *impūli, impulsum* priga-
 njam, zapeljem
imperātor, ōris m vrhovni vojskovodja
 (poveljnik), cesar
imperitus 3 nevešč, neizkušen
imperium, ii m oblast, vlada, država,
 imperij
impēro A zapovedujem, ukažem
im-petro A dosežem, izprosim
impētus, ūs m napad, naskok; *impētum*
facio (*in aliqem*) napadem (koga)

im-plico *A*, *plicui*, *plicitum* zamotam; *morbo implicor* zbolim
im-pōno *K*, *posui*, *positum* naložim, položim (na kaj)
im-porto *A* uvažam
imus 3 najbolj spodnji, najnižji
in (kam? z akuz.; kje? z abl.) *v*, na, zoper, do, proti, pri, po
incendium, *ii n* požar; *incendio deleo* požgem, upepelim
in-cendo *K*, *cendi*, *censum* zažgem
incertus 3 negotov
in-cīdo *K*, *cīdi* padem, padam (*v*, na)
in-cipio (*incīpis*) *M*, *cēpi*, *ceptum* začnem
incōla, *ae m* prebivalec
incolūmis, *e* neranjen, nepoškodovan
incommōdum, *i n* neprijetnost
incredibilis, *e* neverjeten
in-crēpo *A*, *crepui*, *crepitum* karam. psujem
inde nato, potem, zato, odtlej
in-dīco *A* naznanim, značim
in-duo *K*, *dui*, *dūtum* oblečem
indutiāe, *ārum f* premirje
ineptus 3 neprimeren, neokusen, bedast
infans, *antis m* majhen otrok, otročiček
infectus 3 nestorjen; *rebus infectis* ne da bi kaj opravil(i)
infēri, *ōrum (dii) m* podzemeljski bogovi, podzemlje
inferior, *ius* dolnji, dolnji
in-fēro, *ferre*, *intūli*, *illātum* vnesem; *iniuriam infēro* storim krivico; *bellum i. alicui* začnem vojno *z*, napadem; *spes mihi infertur* dobim nado
infimus 3 najnižji
infirmus 3 najbolj spodnji, najnižji
in-fluo *K*, *fluxi*, *fluctum* tečem *v*, izlívam se *v*
ingens, *entis* velikanski, silen
in-gredior (*ingredēris*, *inf. ingrēdi*), *ingressus* grem, stopam, nastopim
in-icio (*inīcis*) *M*, *iēci*, *iectum* vržem *v*; *metum i. alicui* prestrašim, navdam s strahom
inimicus, *i n* neprijatelj, sovražnik
iniquus 3 neenak, neugoden, nevoljen, krivičen

inītiūm, *ii n* začetek
iniuria, *ae f* krivica
iniustus 3 krivičen
innōcens, *entis* nedolžen
innocentia, *ae f* nedolžnost
inopia, *ae f* revščina, pomanjkanje
inquam rečem, pravim; *inquit* reče, pravi, dejal je
insānus 3 nezdrav, neumen
in-scribo *K*, *scripsi*, *scriptum* napišem
in-sēquor *K*, *secūtus* zasledujem
insidiae, *ārum f* zaseda, zalezovanje
in-sidior *A* (*alicui*) zalezujem, strežem po življenju
in-stituo *K*, *stitui*, *stitūtum* postavim za
in-sto *A*, *instīti*, *instatūrus* grozim
in-struo *K*, *struxi*, *structum* uredim, urejujem
insūla, *ae f* otok
in-sum, *esse*, *fui* sem *v*
intel-lēgo *K*, *lexi*, *lectum* zazuam, opazim, spoznam
intentus 3 napet, pozoren
inter (*z akuz.*) med
inter-eo (*intēris*), *ire*, *ii*, *ītum* poginem, uničen sem
intēr-est važno je, na tem je
inter-ficio (*interfīcis*) *M*, *fēci*, *fectum* umorim, ubijem, pobijem
interior, *ius* notranji
inter-rōgo *A* vprašam
inter-sum, *esse*, *fui* (*dat.*) vmes sem, udeležim se (*česa*); *nihil intērest* nič ne de
intestinus 3 notranji
intīmus 3 najbolj notranji, najiskrenejši
intra *v*, *v* notranjost
intro *A* vstopim
intrō-eo (*intrōis*), *ire*, *ii*, *ītum* (*v*)stopim
intro-mitto *K*, *mīsi*, *missum* spustim *v*
in-tueor *E*, *tuitus* (*rem*) (*po*)gledam (*kaj*)
in-vādo *K*, *vāsi*, *vāsum* (*aliquem*, *in aliquem*) napadem, navalim (*na koga*)
in-venio (*invēnis*) *I*, *vēni*, *ventum* najdem
in-veterasco *K*, *veterāvi* ostarim, vkoreninim se
invidia, *ae f* nevoščljivost, zavist
in-vīto *A* povabim
invītus 3 nerad, proti volji

inuius 3 nehoden, nedostopen
in-vōco *A* (po)kličem na pomoč
iocor *A* šalim se
Iosēphus, *i m* Jožef
ipse, ipsa, ipsum sam
ira, ae f jeza; *ira incensus* jezen, ogorčen
irascor *K* (*allicui*) jezim se
irātus 3 jezen, razsrjen
ir-rumpo *K*, *rūpi*, *ruptum* vderem
ir-ruo *K*, *rui*, *rūtum* vderem, planem
 v (na)
is, ea, id ta, oni, on
iste, ista, istud ta (tvoj)
ita tako
Italia, ae f Italija
itāque in tako, zato
iter, itinēris *n* pot, potovanje; *iter factio*
 potujem; *in itinēre* na pohodu
iubeo *E*, *iussi, iussum* zapovem, ukažem
iudex, iudicis *m* sodnik
iudicium, ti *n* sodišče, sodba
iudīco *A* (raz)sodim
Iugurthīnus 3 jugurtinski
iugum, i *n* jarem; vrh, greben
Iulius, i *m* Julij
iungo *K*, *iunxi, iunctum* zvežem, prište-
 jem, pridružim
Iuppīter, Iovis *m* Jupiter
ius, iuris *n* pravo; *ius iurandum* prisega
iussum, i *n* ukaz, povelje; *iussu* na po-
 velje, na ukaz
iustitia, ae f pravičnost
iustus 3 pravičen
iuvat *A*, *iūvit* (*me*) veseli me
iuvēnis, is *m* mladenič
iuventus, ūtis *f* mladina

K

Kalendae, ārum *f* Kalende, prvi dan
 meseca

L

L. = *Lucius, ii* *m* Lucij
labe-facio (*labefácis* *M*, *fēci, factum*
 omajem
labor, ōris *m* trud, napor, delo
lābor *K*, *lapsus* zdrknem, padam

labōro delam, trudim se, prizadevam si,
 trpim, v stiski sem; *l. ex pede* noga
 me boli

Lacedaemonius, ii *m* Lacedemonec
lacero *A* trgam, raztrgam
lacus, ūs *m* jezero
laetor *A* veselim se
laetus 3 vesel
lambo *K*, *lambi* ližem
lamentor *A* tarnam, jadikujem
lapis, ūdis *m* kamen
Larentia, ae f Larencija, Favstulova
 žena
largior *I*, *itūs* (obilno) darujem
lassus 3 utrujen, izmučen
lateo *E*, *ui* skrit sem, tičim
latro *A*, *lajam*; *stomāchus latrat* želodec
 kruli
latus 3 širok
laudo *A* hvalim
laus, laudis *f* hvala
lectus, i *m* postelj, blazinjak
legātus, i *m* poslanec, podpoveljnik
legio, ōnis *f* legija
lego *A* zapustim (v oporoki)
lego *K*, *lēgi, lectum* berem, nabiram
lenio *I*, *ivi, itum* (u)tešim
lente počasi
leo, ōnis *m* lev
Leonīdas, ae *m* Leonida
lepus, ōris *c* zajec
lex, legis *f* postava, zakon
libenter rad
liber, ēra, ērum svoboden, prost, razu-
 zdan
liber, libri *m* knjiga
Liberātor, ōris *m* Osvoboditelj
libēri, ōrum *m* otroci
libero *A* (*aliquem aliquā re*) osvobodim;
 rešim (koga česa)
libertas, ātis *f* svoboda, prostost
libet *E*, *libuit* (*libitum est*) ljubi se
licet *E*, *licuit* (*licitum est*) dovoljeno je
lignus 3 lesen
Ligūres, um Ligurci, narod v severni
 Italiji
limen, ūnis *n* prag

lingua, *ae f* jezik
littēra, *ae f* črka; *littērae*, *ārum f* črke,
 pismo, znanost(i), vede; *littēris me do*
 posvetim se znanosti
locus, *i m* kraj (službeno mesto); *loci*,
ōrum mesta (v knjigi); *loci*, *ōrum n*
 kraji (v naravi)
loquor K, *locūtus* govorim
Lucius, *ii m* Lucij
ludibrium, *ii n* zasmeh
luctor A borim se
ludo K, *lusi*, *lusum* igram se, kratko-
 časim se
ludus, *i m* igra, zabava, šola
lugūbris, *e* žaloben; *lugubria*, *ium n*
 žalna obleka
luo K, *luī*, *lutum* (o)čistim, plačam; *l.*
poenam rei = *l. poenā rem* trpim ka-
 zen za kaj
lupa, *ae f* volkulja
lupus, *i m* volk
lux, *lucis f* luč; *prima luce* ob prvem
 svitu
luxuria, *ae f* razkošje
luxuriōsus 3 razkošen, potraten

M

M. = *Marius*, *ii m* Marij
maestus 3 žalosten
magis bolj
magister, *tri m* učitelj, mojster; *m. regii*
pecōris kraljevi višji pastir
magnificus 3 veličasten, krasen
magnitūdo, *ītis f* velikost
magnopēre zelo
magnus 3 velik
maiōres, *ōrum m* predniki
Maius 3 majev
male slabo, nesrečno
male-dico K, *dixi*, *dictum alicui* psujem,
 obrekujem
maleficium, *ii n* zlo dejanje, zločin
maleficus 3 hudoben, zloben
malo, *malle*, *malui* rajši hočem
malus 3 slab, zloben; *malum*, *i n* zlo
 nesreča, nadloga
mamma, *ae f* sesek

mandātum, *i n* naročilo, povelje
mane zjutraj; *primo mane* ob prvem
 svitu
manco E, *mansi*, *mansum* ostanem
manipūlus, *i m* manipel
mano A kapljam
manus, *ūs f* roka, četa; *manūs consēro*
 spoprime se, udarim se; *per manūs*
trado podajam iz rok v roke
Marcus, *i m* Marko
mare, *is n* morje
Maria, *ae f* Marija
Marius, *ii n* Marij
Martinus, *i m* Martin
mater, *tris f* mati
maxīme najbolj, največ
medeor E (*alicui*), *sanāvi*, *sanātum*
 (o)zdravim (koga)
medīcus, *i m* zdravnik
mediōcris, *e* srednji, neznamen
Mediolānum, *i n* Milan
medītor A premišljam
medius 3 srednji; *in medios hostes* v
 sredo sovražnikov
membrum, *i n* ud
memīni, *memīnisse* (*noctis*) spomnim se,
 spominjam se
memoria, *ae f* spomin
mendacium, *ii n* laž
Menenius, *i n* Menenij
mens, *mentis f* pamet, duh, srce; *in men-*
tem venī na misel (mi) pride; *iniquae*
mentis nevoljen
mensis, *is m* mesec
mentior I, *mentitus* (z)lažem (se)
mercātor, *ōris m* trgovec
mercātus, *ūs m* semenj
mereor E, *merītus* zaslužim; (*bene*, *me-*
lius, *optīme*) *mereor de aliquo* pri-
 dobim si (veliko, več, največ) zaslug
 za koga
meridies, *ēi m* poldan
merīto po zasluženju, po pravici
merītum, *i n* zasluga
messis, *is f* žetev
metior I, *mensus* merim
metuo K, *ui* bojim se, v strahu sem
metus, *ūs m* strah

meus 3 moj
miles, *itis* *m* vojak
mille (indecl.) *n* tisoč; pl. *milia*, *ium* *n*
minae, *arum* *f* grožnje
Minerva, *ae* *f* Minerva, boginja modrosti
minime najmanj
ministro *A* strežem; *m.* *pocūla* strežem
 s pijačo
minor *A* grozim
minuo *K*, *ui*, *ūtum* zmanjšam
minus manj
mirabilis, *e* čuden, čudovit
miracūlum, *i* *n* čudež, čudo
miror *A* čudim se, občudujem
mirus 3 čudovit
Misēnus, *i* *m* Mizen, mesto blizu Neapola
miser, *era*, *erum* beden, nesrečen, žalosten
misere bedno, zaman
miseret *E*, *miseritum est* (*me alicuius*)
 smili se mi
miseria, *ae* *f* beda
miserīcors, *rdīs* usmiljen
missa, *ae* *f* maša
Mithridātes, *is* *m* Mitridat, pontski kralj
mitto, *misi*, *missum* pošljem
modestus 3 skromen
modus, *i* *m* način
modice zmerno
moenia, *ium* *n* obzidje
molestus 3 nadležen
molior *I*, *itus* premikam (s trudom),
 snujem, nameravam, prizadevam si
mollio *I*, *ioi*, *itum* mehčam, pomehku-
 žim
moneo *E*, *ui*, *itum* opominjam, svarim
mons, *montis* *m* gora
monstro *A* pokažem
monstrum, *i* *n* pošast, čudo
montānus, *i* *m* gorjanec
Moravia, *ae* *f* Moravska
morbis, *i* *m* bolezen
morior (*morēris*) *M*, *mortuus* (*moritūrus*)
 umrjem
moror *A* mudim se, bivam
mors, *mortis* *f* smrt
mortuus 3 mrtev

mos, *moris* *m* običaj, navada, nprav; pl.
 tudi: značaj
moveo *E*, *movi*, *motum* premikam ganem
mox kmalu
mulgeo *E*, *mulsi* molzem
multiplicatio, *ōnis* *f* množenje
multiplīco *A* množim
multitūdo, *inis* *f* množica
multo *A* kaznujem
multus 3 mnog
mundus, *i* *m* svet
munio *I*, *ioi*, *itum* utrdim
munitio, *ōnis* *f* utrdba
munus, *eris* *n* posel, služba
murus, *i* *m* zid; *muri*, *orum* obzidje
mus, *muris* *c* miš
multo *A* spremenim
Mycēnae, *arum* *f* Mikene, mesto na Pello-
 ponezu

N

n. = *natus* (*natum*) rojen
nam (vedno na začetku stavka) kajti,
 zakaj, namreč
nanciscor *K*, *na(n)ctus* dobim (slučajno),
 prejmem, dosežem
narratiuncūla, *ae* *f* pripovedka, anek-
 dota
narro *A* pripovedujem, pravim
nascor *K*, *natus* rodim se
Nasīca, *ae* *m* Nazika (priimek)
nasus, *i* *m* nos
natio, *ōnis* *f* narod
natu *minīmus* najmlajši
natūra, *ae* *f* narava, čud
natus 3 rojen
navīgo *A* (od)plovem, (od)jadram
navis, *is* *f* ladja
ne (final.) da ne; (pred imper.) ne
ne ... *quidem* niti
Neapōlis, *is* *f* Neapol
necessarius 3 potreben
neesse esse potrebno biti, morati
neco *A* usmrtil, umorim
nefarius 3 brezbožen, zločinski
nefastus 3 grešen, nesrečen
nego *A* zanikam, pravim, da ne; (za)-
 tajim, prepovem

Nemĕa, *ae f* Nemeja, mestece in dolina v Argolidi
Nemeaeus 3 nemejski
nemo (nullius, *nemĭni*) nihče
nepe seveda, i
nepos, *ōtis m* nečak
nequam (se ne sklanja) zanikarn, malo-priden
neque = *nec* = *et non* in ne, pa ne
neque...neque niti...niti
ne-queo, *ire*, *īvi (ii)*, *ītum* ne morem
Nerviī, *ōrum m* Nervijci (belgijsko pleme)
nescio I ne vem
neuter, *tra*, *trum* nobeden od dveh
neve = *et ne* in (da) ne
niger, *nigra*, *nigrum* črn
nihil (nullius *rei*) nič
nihilum, i n nič; *nihilō minus* kljub temu, vendar(le)
nil = *nihil*
nimis preveč
ninguit K, *ninxit* sneži
nisi če ne, razen
nitor K, *nisus (nixus)* opiram se, upiram se, trudim se, stremim
nobilis, *e* imeniten
noctu ponoči
nolo, *nolle*, *nolui* nočem
nomen, *īnis n* ime
non ne; *non solum* — *sed etiam* ne samo — ampak tudi
nondum še ne
nonne? ali ne?
nonnulli ae, a nekateri
nonnumquam včasih
nos mi
nosco K, *novi*, *notum* spoznavam; *novi* spoznal sem = poznam, vem
noster, *tra*, *trum* naš
nota, *ae f* znak, številka
notus 3 znan
Noviodūnum, i n N., mesto v Galiji
novus 3 nov
nox, *noctis f* noč; *nocte* ponoči; *diu noctūque* podnevi in ponoči; *prima nocte* ko se je znočilo
nubes, *is f* oblak

nubilus 3 oblačen
nudus 3 gol; *nudo corpore pugnare* bojevati se z golim mečem (= brez štita)
nullus 3 noben, niti en
num (vprašalna členica) ali, li, ali mar
Numantia, *ae f* N., mesto v Hispaniji
numĕro A štejem, računam
numĕrus, i m število
Numĭtor, *ōris m* N., sin Prokov, kralj Albe Longe
numquam nikoli, nikdar
nunc zdaj, sedaj
nuntio A naznanim
nuntius, *ii m* poročilo, vest
nusquam nikjer
nuto A nagibljem se, zibljem se
nux, *nucis f* oreh

O

ob-stupesco K, *stupui* ostrmim
ob-dormisco K, *dormiōi*, *dormitum* zaspi
ob-dūro A trd sem, vztrajam
ob-eo, *ire*, *ii*, *ītum* obidem; *diem supremum o.* umrem
ob-liviscor K, *litus (alicuius, rem)* pozabim (koga, kaj)
ob-oedio I, *īvi*, *ītum* ubogam, poslušam
ob-ruo K, *rui*, *rūtum* zasujem
ob-servo A opazujem, spolnujem, držim
obses, *īdis m* talec, porok
ob-sideo (obsides) E, *sēdi*, *sessum* oblegam
ob-struo K, *struxi*, *structum* zadelam, zamašim
ob-tĕro K, *trivi*, *tritum* poteptam, pohodim
ob-testor A rotim
ob-tineo (obfines) E, *ui* (v rokah) imam, zavzemam
obviam (z dat.) naproti
oc-caeco A oslepim
occasio, *ōnis f* prilika, priložnost
oc-cido K, *cidi*, *cisum* umorim, ubijem
oc-cūpo A zavzamem, zasedem, grem na

oc-curro K, *curri, cursum* (alícui) srečam (koga)
ocūlus, i m oko
odi, odisse sovražim
odōror A voham
of-fendo K, *fendi, fensum* zadenem
of-fēro, ferre, obtūli, oblātum prinesem (naproti)
officium, ii n dolžnost; *officio fungor* spolnujem svojo dolžnost
Olympius 3 olimpijski; *Olympia, ōrum* olimpijske igre
Olympicus 3 olimpski
omnino sploh
omnis, e ves, vsak
onēro A otovorim, obkladam
onus, ēris n brene
onustus 3 otovorjen
opēra, ae f napor, prizadevanje, pomoč; *opēram* do trudim se, zanimam se
opinio, ōnis f mnenje
oportet E, *uit* treba je
oppidānus, i m meščan
oppidum, i n mesto
op-pleo E, *plēvi, plētum* napolnim
op-prīmo K, *pressi, pressum* (po)tlačim, stiskam, zadavim, premagam, obvladam
oppugnatio, ōnis f obleganje, naskakovanje
op-pugno A oblegam
(ops neraben), *ops, opem, ope* f (po)moč; *opes, opum* f premoženje, zakladi
opto A želim
opus, ēris n delo
ora, ae f obala
orātor, ōris m govornik
orbis, is m krog; *o. terrarum* zemljekrog
ordo, īnis m red, častniško mesto (čin)
orior (orēris), oriri, ortus vzidem, izbruhnem, izviram, dvigam se; (*seditio*) nastanem
orno A krasim
oro A prosim, molim
os, oris n usta, vhod
os, ossis n kost

ostium, ii n vhod, vrata
otium, ii n brezdelje, mir, pokoj
ovile, is n ovčja staja
ovis, is f ovca

P

P. = Publius, ii m Publij
Padus, i m Pad, reka v sev. Italiji
paene skoraj
paenitet E, *uit (me rei)* kesam se (česa)
Palatinus, i m Palatin, eden izmed rimskih gričev
pallium, ii n plašč
palma, ae f palma
panarium, ii n košar(ic)a (za kruh)
pando K, *pandi, passum* razprostem, razpnem
pango K, *pepīgi, pactum* zabijem, dogovorim se; *p. pacem* sklenem mir
panis, is m kruh
par, is enak
parco K, *peperci, temperātum* prizanesem
parentes, um m starši
pario M, *pepēri, partum* rodim, pridobim
paro A pripravim, pridobim si; *p. exercitum* naberem vojsko
pars, partis f del, stranka
partior I, *partitus* (raz)delim
parvitas, ātis f majhnost
parvulus 3 majčken, mali
parvus 3 majhen
pasco K, *pavi, pastum* pasem
pastor, ōris m pastir
pate-facio (patefācis), fēci, factum odprem, odkrijem, razodenem
pater, patris m oče; *patres, um* patriciji
patienter potrpečljivo
patior (patēris) M, *passus* trpim, prenašam, (do)pustim, pripeti se mi
patria, ae f domovina
pauci, ae, a malo(številni), nekaj (jih)
paucis diēbus post nekaj dni nato
paulātim polagoma
Paullus, i m Pavel
paulo ante malo prej
paululum malo

pauper, is ubog, reven
paupertas, ātis f ubožstvo, revščina
pavor, ōris m strah
pax, pacis f mir
pecco A grešim, pregrešim se
pecus, ōris n drobnica, živina, čreda
pedes, itis m pešec
peditātus, ūs m pehota
pellis, is f koža; *detrāho K pellem*
 oderem
pello K, pepūli, pulsum sunem, preže-
 nem, zapodim
pendo K, pependi, pensum tehtam, pla-
 čam
penītus (prislov) globoko (v), daleč (v)
per (z akuz.) skozi, po, s (z)
pera, ae f torba
per-curro K, (cu)curri, cursum pretečem,
 vlečem se
per-cutio (percūtis) M, cussi, cussum
 udarim, prebodem, (u)bijem
perditus 3 izgubljen, propal
per-do K, didi, dītum izgubim
per-eo, ire, ii, itum poginem, preidem
per-fēro, ferre, tūli, lātum prinesem,
 pretrpim, prenašam
per-ficio (perficis) M, feci, factum do-
 vršim, izvršim
perfūga, ae m prebežnik, begunec
per-fugio (perfūgis) M, fūgi, fugitūrus
 pribežim, preidem k sovražniku
pergo K, perrexi, perrectum grem (da-
 lje), nadaljujem
Pericles, is m Periklej
periculōsus 3 nevaren
periculūm, i n nevarnost
peritus 3 izkušen; *peritus pingendi sum*
 razumem slikarstvo
periuendus 3 zelo prijeten
per-maneo (permānes) E, mansi, man-
sum ostanem (do konca), vztrajam
per-mitto K, misi, missum dovolim
per-moveo (permōoes) E, mōoi, mōtum
 ganem, vznemirim
permultus 3 premnog
perpetuo neprestano, vedno
perpetuus 3 prenestan, večn, dosmrten
Persa, ae m Peržan

per-sēquor (persequēris, inf. persēqui),
persecūtus zasledujem, kaznujem
per-sevōro A vztrajam
per-sōno A, ui, itum razlegam se
per-terreo E, terrui, territum prestra-
 šim, preplašim
per-tineo (perflines) E, tinui ad spadam
 k, tičem se, raztezam se
per-venio (pervēnis) I, vēni, ventum
 dospem
pes, pedis m noga
pessum-do, pessumdāre, dēdi, dātum
 pogubim, uničim
pestis, is f kuga
peto K, tui (ii), itum skušam doseči, po-
 tegujem se, zahtevam; *p. aliquid ab*
aliquo prosim koga česa; *p. consulā-*
tum potegujem se za konzulat
phalanx, phalangis f bojna vrsta, štiri-
 kotna bojna truma
pharētra, ae f tulec
philosōphus, i m filozof
pictor, ōris m slikar
pietas, ātis f pobožnost, spoštovanje do
 staršev
piget E, piguit (me rei) mrzi mi, kesam
 se
pila, ae f žoga
pilum, i n kopje; *pila mitto* zaženem
 kopja
pingo K, pinxi, pictum (na)slikam
Pistorium, ii n Pistorij (danes Pistoja pri
 Florenci)
pius 3 pobožen; *anima pia* zlata duša
pix, picis f smola
placeo E, placui ugajam, všeč sem
planities, ei f ravan, planjava
plebs, plebis f nižje ljudstvo
plenus 3 poln
plerumque večidel, navadno
Plinius (ii) Maior (ōris) Plinij starejši
Plinius (ii) Minor (ōris) Plinij mlajši
pluit K, pluit dežuje
pocūlum, i n čaša
poena, ae f kazen
poēta, ae m pesnik
polliceor E, pollicītus obljubim

pollicitum, *i n* obljava
Polyphēmus, *i m* Polifem
Pompēius, *i m* Pompej, rim. velikaš
pono K, *posui*, *positum* položim, denem
pons, *pontis m* most
popūlor A pustošim
popūlus, *i m* narod
por-rīgo K, *rexi*, *rectum* iztegujem, raz-
 prostiram; *p. dext(ē)ram* dam desnico
porro dalje
porta, *ae f* vrata
porto A nesem, nosim
posco K, *poposci* zahtevam
possum, *posse*, *potui* morem
post (z akuz.) po, čez; prisl. potem;
paucis diēbus post nekaj dni nato
postea potem, kasneje, posihmal
postēquam potem ko
posterior, *ius* poznejši
posterus 3 naslednji, prihodnji; *postēri*,
ōrum potomci
postquam potem ko
postrēmus 3 zadnji; *postrēmo* nazadnje
postridie naslednji dan, drugi dan
postūlo A zahtevam
potentia, *ae f* mogočnost, moč
potestas, *ātis f* oblast, možnost
potior I, *potitus (re)* polastim se
praebeo E, *ui*, *ītum* (po)nudim
prae-cipio (praecīpis) M, *cēpi*, *ceptum*
 naročim, ukažem
praecīlārus 3 krasen, prelep
praeda, *ae f* plen
praemium, *ii n* nagrada, plačilo
prae-opto A rajši hočem, rajši izberem
prae-scribo K, *scripsi*, *scriptum* pred-
 pišem, ukažem
praesidium, *ii n* varstvo, bramba
praestat A bolje je
prae-sto A, *sifti* opravi, spolnim
prae-sum, *esse*, *fui (alicui)* načelujem,
 vodim
praeter (z akuz.) razen
praeterea razen tega
praeter-eo (praetēris), *ire*, *ii*, *ītum* mimo
 grem, minem
praeteritus 3 preteklo, minul
praetor, *ōris m* pretor

pratunum, *i n* travnik
precor A molim, prosim
premo K, *pressi*, *pressum* tiščim
Priāmus, *i m* Prijam, trojanski kralj
pride prejšnji dan
primo od kraja, najprej
primum najprej
primus 3 prvi, spredaj
prior, *ius* prejšnji
prius (prislov) prej
priusquam preden
pro (z abl.) za, namesto
probitas, *ātis f* poštenost
probus 3 pošten
Proca, *ae m* Proka, kralj Albe Longe
proconsul, *is m* prokonzul
pro-creo A rodim; *numērus procreatur*
 število nastane (= dobiš)
procul daleč
pro-cumbo K, *cubui*, *cubitum* (u)ležem
 (se)
pro-curro K (cu)curri, *cursum* naprej
 stečem
prodo K, *dīdi*, *dītum* izdam
proelium, *ii n* bitka, boj; *p. committo*
 začnem bitko
pro-fēro, *ferre*, *tūli*, *lātum* na dan spra-
 vim, razglasim, izmislim
pro-ficiscor K, *fectus* odrinem, odpo-
 tujem
pro-fiteor E, *fessus* (očitno) priznam;
p. me izda(ja)m se za
profūgus 3 bežeč, ki je pobegnil
pro-hibeo (prohibes) E, *hibui*, *hibitum*
 oviram
pro-icio (proīcis) M, *iēcī*, *iectum* predse-
 vržem, mečem
proinde zato
pro-mo K, *prompsi*, *promptum* vza-
 mem iz
prope (prislov) blizu
prope (predl. z akuz.) blizu
propēro A hitim
propior, *ius* bližji
propius (prislov) bliže
pro-pōno K, *posui*, *positum* predložim
propositum, *i n* namera, načrt
propter (z akuz.) zaradi

propterea zato
propugnātor, *ōris m* branilec
pro-pulso A, odbijam, odvracam
pro-ruo K, *ruī, rūtum* planem naprej,
 navalim
prosper, *ēra, ērum* ugoden, dober
pro-sterno K, *strāvōi, strātum* razgrnem,
 pobijem, porazim
pro-tēgo K, *texi, tectum* ščitim, varujem
proverbium, *ii n* pregovor
provincia, *ae f* provincija
proximus 3 najbližji, bližnji; *proxīme*
 najbliže
prudenter pametno
pudet E, *puduit (me rei)* sram me je,
 sramujem se
pudor, *ōris m* sramežljivost
puer, *ēri m* deček
puerilis, *e* otroški
pugna, *ae f* bitka, boj
pugno A bojujem se; *p. pugnam* boju-
 jem, bijem boj
pulcher, *chra, chrum* lep
Pullo, *ōnis m* Pulo, centurijon
pulso A tolčem, trkam; *p. ostium* trkam
 na vrata
pulvis, *ēris m* prah, pepel
Punicus 3 punski
purpureus 3 škrlaten
purus 3 čist
Puteōli, *ōrum m* Puteoli, kraj pri
 Neapolu
puto A mislim, menim, smatram
Pyrenaeus, *i m* Pireneji
Pyrrhus, *i m* epirski kralj

Q

quaero K, *quaesivī, quaesitum* skušam,
 želim, zahtevam
quaeso prošim
quaestor, *ōris m* kvestor
qualis, *e* kakšen? kakršen
quam kako; kot, kakor, nego; (pred
 superl.) kar
quamquam dasi
quamvis dasi, čeprav, če še tako
quando kdaj? kadar
quantopere kako zelo

quantus 3 kolik(šen)? kolikršen
quare zato
quasi kakor da, tako rekoč
-que (se pritika) in, pa
quemadmodum kakor
queo, quire, quivō (ii), quitum morem
quercus, *ūs f* hrast
queror K, *questus (rem, de re)* tožim,
 pritožujem se
qui, quae, quod kateri, -a, -o; ki
quia ker
qui-cumque, quae-cumque, quod-cumque,
 kdor koli, kateri koli
quidam, quaedam, quoddam (quid-
dam) neki, -a, o (nekaj)
quidem (stoji za besedo) res, vprav, si-
 cer; *ne ... quidem* niti
quiesco K, *quiescō, quiescētum*, počivam,
 mirujem
quiescētus 3 miren, v miru
quilibet, quaelibet, quodlibet kateri koli
 (hoče); *quidlibet* kar koli, vse mogoče
quin da (ne)
quis? quid? kdo? kaj?; (nedol.) kdo, kaj
quis-nam, quid-nam kdo li, kaj li; *qui-*
nam kateri neki
quis-que, quae-que, quod-que (samost.
quidque) vsak
quis-quis, quid-quid (abl. *quo-quo*) kdor
 koli, kar koli; kateri koli
qui-vis quae-vis, quod-vis (samost. *quid-*
vis) kdor koli, kar koli, kateri koli.
 kakršen koli
quo kam? kjer, kamor
quo ... eo čim ... tem
quoad dokler (ne)
quod (veznik) ker, da; češ da
quominus da ne
quomodo kako? kakor
quondam nekoč
quoniam ker (že)
quoque (se zapostavlja) tudi
quot (se ne sklanja) koliko? kolikor
 (jih)
quotannis vsako leto
quotiens kolikorkrat
quotus 3 kolikateri; *quota hora est?* ko-
 liko je ura?

R

radix, icis f korenina; *radices (montis)* vzhnožje
ramus, i m veja
rapio M, rapui, raptum (u) grabim, (od)-vlečem, pobere (o smrti)
rarus 3 redek
ratio, ōnis f račun, razum, način
ratus 3 misleč; gl. *reor*
Rea Silbia, ae f Reja Silvija, Numitorjeva hči
re-cipio (recĭpis) M, cĕpi, ceptum nazaj vzamem, zopet dobim, sprejemem;
r. me umaknem se; zopet se zavem
re-cordor A spomnim se, spominjam se
re-cūso A odrečem, odbijem, upiram se, branim se
red-do K, dĭdi, ditum (po) vrnem
red-eo, ire, ii, itum vrnem se
red-ĭgo K, ĕgi, actum nazaj ženem, pripeljem; *r. sub dicionem* spravim pod oblast; *redĭgor ad inopiam* zaidem v revščino
redĭtus, ūs m vrnitev
red-intĕgro A obnovim
re-fĕro, ferre, rettŭli, relātum sporočim, poročam
regia, ae f kraljeva palača
regio, ōnis f pokrajina
regius 3 kraljev, kraljevski
regno A kraljujem
regnum, i n kraljestvo, vlada
re-icio (reĭcis) M, iĕci, iectum nazaj vržem
re-linguesco K, langui (o) slabim
re-linguo K, liqui, licum (za) pustim;
relinquitur ostane, preostaja
reliquiae, ārum f ostanki
reliquis 3 (pre) ostal, drug
re-lūceo E, luxi odsevam
Remi, ōrum m Remi, galsko pleme
re-miniscor K spomnim se, spominjam se
re-moveo (remōves) E, mōvi, mōtum odstranim, odpeljem
reor E, ratus mislim
repente iznenada, hipoma, kar

re-perio (repĕris) I, reppĕri, repertum najdem
re-prehendo K, prehendi, prehensum karam, grajam
re-quietesco K, quiĕvi, quiĕtum počivam, počijem
res, rei f stvar, reč, predmet, zadeva;
res publica država; *res familiāris* zasebno premoženje; *res (rerum) adversae (adversārum)* nesreča
re-salŭto A odzdravim
reses, ĭdis ostal
re-sisto K, resĭtĭ upiram se, odbijam
re-spicio (respĭcis) M, spexi, spectrum (rem) oziram se, gledam na
re-spondeo E, spondi, sponsum odgovorim
responsum, i m odgovor
reus, i m obtoženec
re-venio (revĕnis) I, vĕni, ventum nazaj hodim, vračam se
re-vertor K, pf. reverti, partic. pf. reversus 3 vrnem se, vračam se
rex, regis m kralj
Rhenus, i m Ren (reka)
Rhodānus, i m Rodan (reka v Galiji)
rideo E, risi, risum smejem se
ripa, ae f breg
rogo A vprašam
Roma, ae f Rim
Romānus 3 rimski; *Romānus, i m* Rimljan
rumor, ōris m govorica, glas (dober, slab)
ruo K, rui, rutum drvim
rursus zopet
rus n dežela (nasproti mesto): *rus* (akuz.) na kmete, na deželo; *ruri* na deželi; *rure* z dežele
rusticus 3 kmetski, poljski

S

sacer, sacra, sacrum svet, posvečen; *via Sacra* Sveta cesta (v Rimu)
saccus, i m vreča, nahrbtnik
saepe često pogosto; kompar. *saepius*; superl. *saepissime*

saepum, i n, pl. saepa, ōrum ograda, ograja
saevio I, saevii, saevitum divjam, razsajam
saevitia, ae f besnost, divjost, krutost; *s. hiemis* huda zima
saevus 3 besen, krut
sagitta, ae f puščica
Saguntinus, i m Saguntinec, prebivalec mesta Sagunta v Hispaniji
saltus, ūs m soteska, gozd, gozdnato gorovje
salus, ūtis f blaginja, rešitev
salūto A pozdravim
salvē(te)! na zdravje! zdrav(i) bodi(te)!
salvus 3 zdrav
sane da, gotovo
sanguis, īnis m kri
sapiens, entis moder, pameten
sapio M, ii moder sem, pameten sem
sarcina, ae f tovor
sat(is) zadosti
satis-facio (satisfácis) M, fēci, factum zadostim; *s. de iniuriis* popravim krivice
saxum, i n skala
scelus, ěris n zločin; *sc. committo* storim (= zagrešim) zločin
schola, ae f šola
scio I, scioi, scitum vem, znam; *scire* vedim rad bi vedel
Scipio, ōnis m Scipio
scorpio, ōnis m metalni stroj za velike puščice, velika puščica
scribo K, scripsi, scriptum pišem
scriptor, ōris m pisec, pisatelj
scutum, i n ščit
s. d. = salūtem dico pozdravljam
se-cēdo K, cessi, cessum odidem, izselim se
se-cerno K, crēvi, crētum (iz)ločim
secessio, ōnis f od-, iz-selitev, odhod
secreto skrivaj
secundus 3 drugi, ugoden
secūris, is (secūrim, secūri) f sekira
sed a, toda, ampak; *non solum... sed etiam* ne samo... ampak tudi
sedeo E, sēdi, sessum sedim
sedes, is f sedež, bivališče

seditio, ōnis f upor, vstaja
semel enkrat
semianimis, e pol mrtev, komaj živ
semper vedno, vselej
senātus, ūs m senat
senectus, ūtis f starost
senex, is m starček
sententia, ae f misel, mnenje, rek, stavek
sentio I, sensi, sensum čutim, mislim
se-pelio (sepēlis) I, sepelitoi, sepultum pokopljem
sepulcrum, i n grob
Sequānus, i m Sekvanec (galsko pleme)
sequor (sequēris) K, secūtus sledim
serēnus 3 jasen, svetel
sero pozno
servio I, iōi (ii), itum robujem, služim
servitus, ūtis f sužnost, robstvo
Serōius (ii) Tullius (ii) Servij Tulij, rim. kralj
servo A ohranim, rešim
servus, i m suženj, sluga
si če, ako, ko
sic tako
siccus 3 suh; *in sicco* na suhem
Sicilia, ae f Sicilija
signum, i n znamenje, znak
silva, ae f gozd
similis, e podoben
similiter podobno
simulac = simulatque brž ko
simālo A hlinim (se), delam se
sine (z abl.) brez
singūli, ae, a posamezni
sinister, tra, trum levi; *sinistra, ae f* levica
sino K, sivoi, situm pustim
Sinon, ōnis m Sinon, lokav Grk pred Trojo
sinus, ūs m guba, zaliv
sittio I, sītivoi žejen sem
situs 3 ležeč; *s. sum* ležim
societas, ātis f zveza
socius, ii m tovariš, drug; zaveznik
sol, is m sonce
solacium, ii n tolažba, uteha
soleo E, solitus sum navajen sem, imam navado, (navadno)

solitudo, *inis* f samota, pustinja
solum, *i* n tla
solum samo; *non solum ... sed etiam* ne samo ... ampak tudi
solus 3 sam
somnus, *i* m spanje
sonitus, *ūs* m zvok, glas
sortior I, *sortitus* žrebam, dobim z žrebom
species, *ei* f videz
specto A gledam
spelunca, *ae* f brlog, jama
spero A upam
spes, *ei* f up(an)je, nada; *s. fugae* upanje na beg
spiritus, *ūs* m dih(an)je; *spiritum duco* diham; *spiritus mihi obstruitur* sapa se mi zapre, zadušim se
spiro A diham
spolium, *ii* n oprema, vzeta premaganemu sovražniku; plen
statim takoj
statuo K, *ui*, *ūtum* postavim, sklenem
stipendium, *ii* n davek, ki ga plačuje premagani narod; vojaška mezda
stipendiarius 3 davku podvržen; *stipendiarium facio* podvržem
sto A, *stefi*, *statūrus* stojim
stomachus, *i* m želodec
strangulo A zadavim
strepo K, *ui*, *ītum* šumim, ropotam, hreščim, (za)škripljem
studeo E, *ui* (z dat.) prizadevam si, učim se, študiram
studiōsus 3 vnet, skrben
suadeo E, *suāsi*, *suāsūm* svetujem
sub (z abl.) pod
sub-dūco K, *duxi*, *ductum* odpeljem
sub-žo, *ire*, *ii*, *ītum* grem pod, pretrpim; *s. pericūlum* izpostavim se nevarnosti
sub-īgo K, *ēgi*, *actum* podjarmim, podvržem
subīto iznenada, kar
sub-sēquor (*subsequēris*, inf. *subsēqui*) K, *secūtus* sledim (takoj za kom)
subsidiūm, *ii* n pomoč
sub-sisto K, *sītī* ustavim se, postojim
sub-sum, *esse* tičim, skrivam se v čem

sub-venio (*subvēnis*) I, *vēni*, *ventum* na pomoč pridem
suc-cēdo K, *cessi*, *cessum* sledim za petami, naslednik sem; (pri)bližam se
suc-curro K, *curri*, *cursum* pritečem na pomoč
Suessiōnes, *um* m Suesijoni, galsko pleme
Sulla, *ae* n Sula, diktator
sum, *esse*, *fui*, *futūrus* sem
sumo K, *sumpsi*, *sumptum* vzamem
summus 3 najvišji, poslednji, zadnji; *summa imperii* vrhovno poveljstvo
super (z akuz.) nad
supēri, *ōrum* m (*dii*) (nadzemeljski) bogovi, gornji svet, (ljudje) na zemlji
superior, *ius* gorenji
supēro A prekosim, premagam, prekoračim
super-sum, *esse*, *fui* (pre)ostajam, v obilju sem
supra (z akuz.) nad, preko; prisl. zgoraj
suprēmus 3 najvišji, poslednji, zadnji
surgo K, *surrexi*, *surrectum* vstanem
suspīcor A slutim
sus-tineo (*sustīnes*) E, *tinui* vzdržim, zadržujem
sutor, *ōris* m čevljar
suus 3 svoj; *ad suos* k svojim
Sviatopolca, *i* m Svetopolk
Syracūsa, *arum* f Sirakuze, mesto na Siciliji

T

taceo E, *tacui*, *tacitūrus* molčim
taeter, *taetra*, *taetrum* grd, gnusen
talentum, *i* n talent, grški denar (okrog 60.000 din)
talis, *e* tak(šen)
tam tako
tamen vendar
tandem naposled
tango K, *tetīgi*, *tactum* dotaknem se
tantus 3 tolik(šen); *tantum* (se) zapostavlja) samó, le
tarantāra (zvok trobente)
Tarquinius (*ii*) *Priscus* (*i*) Tarkvinij Prisk, rim. kralj

tectum, *i n* streha; hiša
telum, *i n* kopje
tempestas, *ātis f* nevihta, vreme
templum, *i n* svetišče
tempto A (po)skušam
tempus, *ōris n* čas
tenēbrae, *ārum f* tema
Tenēdus, *i f* Tened, otok nasproti Troje
teneo E, *tenui*, *tentum* držim; *memoriā*
t. spominjam se
tener, *ēra*, *ērum* nežen
fergum, *i n* hrbet
terminālis, *e* mejen; *lapis terminālis*
 mejnik
terra, *ae f* zemlja, dežela
terribīlis, *e* strašen
Themistōcles, *is m* Temistoklej, atenski
 državnik
Thermopylae, *ārum f* Termopile, soteska
 v srednji Greciji
Tibēris, *is m* Tibera
Ticinus, *i m* Ticin, reka v severni Italiji
timeo E, *ui* (*aliquem*, *rem*) bojim se
 (koga, česa); *t. alicui* bojim se za koga
tollo K, *sustūli*, *sublātum* vzdignem, od-
 zвам; *t. clamōrem* zaženem krik,
 zakričim
tonat A, *tonuit* grmi
Tonans, *ntis* Gromovnik
tondeo E, *tofondi*, *tonsum* strižem
tonsor, *ōris m* brivec
tot toliko (jih)
totie(n)s tolikokrat
totus 3 cel, ves
tracto A vlačim, ravnam z; *benigne se*
tractant privoščita si
tra-do K, *dīdi*, *dītum* izročim; poročam,
 pripovedujem; *traditur* (*traduntur*) po-
 roča se, baje
traho K, *traxi*, *tractum* vlečem (za seboj)
tra-icio (*traīcis*), *iēci*, *iectum* prebodem
tranquillitas, *ātis f* mirnost
trans (z akuz.) čez, prek(o), onkraj
trans-eo, *ire*, *ii*, *ītum* prekoračim, pre-
 idem, minem
trans-fēro, *ferre*, *transtūli*, *translātum*
 prenesem
trans-figo K, *fixi*, *fixum* prebodem

trans-gredior (*transgredēris*, inf. *trans-*
grēdi) *M*, *gressus* stopim čez, presto-
 pim, prekoračim, hodim čez
tran-silio (*transīlis*) *I*, *ui*, preskočim
Trasumēnus 3 trazimenski
Trebia, *ae f* Trebija, reka v severni
 Italiji
tremo K, *ui* trepetam, tresem se
tremor, *ōris m* potres
trepīdo A trepetam
tribunicius 3 tribunski
triumpho A slavim triumf
Troia, *ae f* Troja
Troiānus 3 trojanski; *Troiānus*, *i m*
 Trojanec
truncus, *i m* deblo
tu ti
tuba, *ae f* trobenta
Tulingi, *ōrum m* Tulingi, germansko
 pleme, zavezniki Helvečanov
Tullius, *ii m* Tulij
tum tedaj
tunc tedaj
turba, *ae f* množica, tolpa
turbo A kalim, razderem
turpis, *is* sramoten, grd
turris, *is f* stolp
tuto varno, brez skrbi
tutus 3 (*ab*) varen (pred)
tuus 3 tvoj
tyrannus, *i m* samodržec, tiran

U

ubi (prislov) kje? kjer
ubi (veznik) ko, brž ko, kakor hitro
Ulixes, *is m* Uliks, grški junak, znan po
 svoji zvitosti
ulciscor (*ulciscēris*) *K*, *ultus* (z akuz.)
 maščujem se (nad, zaradi)
ullus 3 kateri, kak
ulterior, *ius* onstranski
ultimus 3 najbolj oddaljen, zadnji, naj-
 skrajnejši
umbra, *ae f* senca
unērus, *i m* rama, pleče
unquam kdaj
unā skupaj, obenem

unde odkod? odkoder, s čimer
undique od vseh strani
ungula, ae f kopito
universus 3 vesoljni, vsi skupaj
unus 3 e(de)n
unus-quisque, *una-quaecumque*, *unum-quod-*
que sleherni, vsak
urbānus 3 mesten
urbs, *urbis* f mesto
uro K, *ussi*, *ustum* žgem
ursus, i m medved
usque ad tja do, prav do
usus, *ūs* m raba; *quae usui sunt ad* kar
 se rabi za
ut (prislov) kako(r), kot
ut (veznik) četudi, najsi; ko, brž ko,
 kakor hitro
uter, *utra*, *utrum* kateri od dveh?
uterque, *utrūque*, *utrumque* vsakteri od
 dveh
utilitas, *ātis* f korist(nost)
utor K, *usus* (re) rabim, izkoristim
utrum... an ali... ali
utrum... *annon*? ali... ali ne?
utrum... *necne* ali... ali ne
uxor, *ōris* f soproga, žena

V

vacuus 3 (re) prazen, prost
vado K, *vasi* grem
vagio I, *ii* cvilim, vekam
vagitus, *ūs* m vek(anje), jok
valde zelo
valeo E, *ui* veljam, močan sem
valē(te)! zdravstvuj(te)! zbogom!
valēre iubeo pozdravim
valetūdo, *īnis* f počutje, zdravje
validus 3 močan
vallum, i n okop, nasip
varius 3 različen, spremenljiv
vastus 3 širen, velik, pust
vectigal, *ālis* n davek, dohodek
vehemens, *ntis* silen, hud
vehementer silno, hudo
vel ali, celó
velut si kakor da (bi)
venātor, *ōris* m lovec
vendo K, *dīdi*, *dītum* prodam

venēnum, i n strup
venio I, *vēni*, *ventum* pridem
venor A lovim, grem na lov
ver, *veris* n pomlad
verbum, i beseda, izraz; glagol
vereor E, *verītus* (z akuz.) spoštujem,
 častim, bojim se
Vergilius, *ii* m Vergil, rim. pesnik
vere zares
vero pa, pač, toda
versor A gibljem se, nahajam se, sem
verus 3 resničen; *verum*, i n resnica
vescor K (z abl.) uživam, hranim se
vesper, *ēri* m večer; *vespēre* zvečer
vester, *vestra*, *vestrum* vaš
vestis, *is* f obleka, pregrinjalo
Vesuvius, *ii* n Vezuv
veterānus 3 star, doslužen; *v. miles* do-
 služeni vojak, veteran
veto A, *vetui*, *vetitum* (z akuz.) pre-
 povem
vetus, *ēris* (*vetēre!* *vetēra!* *vetērum!*)
 star
vexo A mučim, trapim
via, ae f pot
viātor, *ōris* m popotnik
vicinia, ae f sosesčina
vicinus, i m sosed
victor, *ōris* m zmagovalec
victoria, ae f zmaga
vicus, i m vas
video E, *vidi*, *visum* vidim
videor E, *visus* zdim se; zdi se, da jaz
vigilantia, ae f čuječnost, skrbnost
villa, ae f pristava
vincio I, *vinxi*, *vincitum* zvežem, uklenem
vinco K, *vīci*, *vicitum* zmagam, pre-
 magam
vindicta, ae f maščevanje
vinea, ae f vinograd; oblegovalna koliba
vinum, i n vino
violentia, ae f nasilnost, nasilje
viōlo A poškodujem, storim kaj žalega
vir, *virī* m mož
virtus, *ūtis* f vrlina, krepost, hrabrost
vis, *vīm*, *vi* f moč, sila; pl. *vires*, *virium*
vīta, ae f življenje
vītium *ii* n napaka, greh

vitupĕro *A* grajam
Vitus, *i m* Vid
vivo *K*, *vixi*, *victum* živim
vivus 3 živ
vix komaj
voco *A* (po)kličem, zovem
volo, *velle*, *volui* hočem
voluptas, *ātis* *f* slast, nagnjenje, zabava,
 veselje; *capio voluptātem* razveselim se

Vorĕnus, *i m* V., neki centurijon
vos vi, vas
vox, *vocis* *f* glas
vulnus, *ĕris* *n* rana
vultur, *ŭris* *m* jastreb
vultus, *ŭs* *m* obraz

X

Xerxes, *is* *m* Kserks, peržanski kralj

Slovensko-latinski del

A

a *sed*

Afrika *Afrīca, ae f*

Afrikanec *Africānus, i m*

ako *si*; ako ne *nisi*

Aleksander Veliki *Alexander (dri)*

Magnus (i) m

ali *-ne* (se zapostavlja) *num*

ali... ali *utrum ... an*; *-ne ... an*

ali ne *nonne*; ali ... ali ne *utrum ...*

annon (necne)

ampak *sed*

Anton *Antonius, ii m*

Apolon *Apollo, inis m*

Ariovist *Ariovistus, i m*

Atene *Athēnae, ārum f*

Atenec *Atheniensis, is m*

Azija *Asia, ae f*

B

babica *avīa, ae f*

baham se *glorior* **4**

baje *dicītur (dicuntur)*

barbar *barbārus, i m*

beden *miser, ēra, ērum*

berem *lego K, lēgi, lectum*

beseda *verbum, i n*; *vox, vocis f*

bežim *fugio M, fūgi, fugitūrus*

bežim pred *fugio (z akuz.)*

bitka *pugna, ae f*; *proelium, ii n*

bivam *moror A*

blagor *salus, ūtis f*

blažen *beātus 3*

bližam se *ap-propinquo A*

bodrim *hortor A*

bog (Bog) *deus, i m*; *Deus, i m*

bogastvo *divitiāe, ārum f*

bogat *dives, itis*

boj *pugna, ae f*

bojim se *timeo E, ui*; *metuo K, ui*; *ve-reor E, veritus*

bojujem se *pugno A*

bolan *aeger, aegra, aegrum*; *aegrōtus 3*

bolečina, *dolor, ōris m*

boli me *labōro ex*

bolj *magis*; bolj spodaj *inferior, ius*;

bolj zgoraj *superior, ius*

božji *Dei (gen.)*

branim *de-fendo K, fendī, fensum*; branim se (kaj storiti) *recūso A*

brat *frater, fratris m*

Brundizij *Brundisium, ii n*

brž ko *simulatque = simulac*

C

Cenzorin *Censorinus, i m*

Cerber *Cerbērus, i m*

cesar *imperātor, ōris m*

Cezar *Caesar, is m*

Cicero *Cicēro, ōnis m*

Ciklop *Cyclops, ōpis m*

cvetlica *flos, floris m*

Č

čas *tempus, ōris n*

časť *honus, ōris m*

če *si*; če ne *nisi*

čeprav *quamquam, etsi, etiāmsi*

čestitam *gratūlor A*

često *saepe*

češ da *quod (s konj.)*

češnja *cerāsus, i f*

čete *copiae, ārum f*

čim *quo*; čim ... tem *quo* ... *eo*
 čitam *lego K, lēgi, lectum*
 človek *homo, inis m*
 čuvam se *caveo E, cāvi, cautum*

D

da *quod; ut* (final.); *ut* (konsek.); da ne
ut non, quin, ne
 daj! *age!*

dam *do A, dedi, datum*
 dan *dies, ēi m (f);* vsak d. *cotidie*
 Darej *Darēus, ēi m*
 darilo *donum, i n*
 dasi *quamquam, etsi, etiamsi* (z indk.);
quomōis, cum (s konj.)
 deček *puer, ēri m*
 dejanje *facinus, ōris n*
 deklica *puella, ae f*
 Del *Delus, i f*
 delam *ago K, ēgi, actum; labōro A;*
facio M, fēci, factum

Delfi *Delphi, ōrum m*
 delim *tribuo K, ui, ūtum*
 delo *opus, ēris n*
 denar *pecunia, ae f*
 dežela *terra, ae f;* z dežele *rure;* na de-
 želi *ruri*
 dežuje *pluit K, pluit*
 Diana *Diāna, ae f*
 diham *spiro A*

Dionizij starejši *Dionysius (ii) Maior*
(ōris) m

doba *aetas, ātis f*
 dober *bonus 3*

dobim *ac-cipio (accīpis) M, cēpi, ceptum*
 dobro *bene*

dobrohoden *benignus 3, beneōlus 3*
 dobrota *beneficium, ii n*

dobroten = dobrohoten
 dognano je *constat*

dokler *dum, donec, quoad, quamdiu*

dokler ne *dum, donec, quoad*

dolenji *inferior, ius*
 dolg *longus 3*

dolgo *diu*
 dolžnost *officium, ii n;* spolnujem svo-
 jo dolžnost *fungor K officio*

doma *domi*
 domov *domum;* z doma *domo*
 domovina *patria, ae f*
 dorastem *ad-olesco K, olēvi, ultum*
 dosežem *as-sēquor K, secūtus; adipiscor*
K, adeptus

dovolim *per-mitto K, mīsi, missum*
 dovršim *per-ficio M, fēci, factum*
 drag *carus 3*

dragocen *pretiōsus 3*
 drevo *arbor, ōris f*

drug *alius, alia, aliud;* drugi (od dveh)
alter, ěra, ěrum

drznem se *audeo E, ausus sum*
 drugače ... kakor *aliter ... ac*

država *res publica f, rei publicae*
 državljani *civis, is m*

držim *teneo E tenui, tentum*
 duša *anīma, ae f; anīmus, i m*

dva *duo, duae, duo*
 dvakrat *bis*

dvomim *dubīto A*

E

eden (od dveh) *alter, ěra, ěrum*
 Efez *Ephēsus, i f*

Emona *Emōna, ae f*
 Epaminonda *Epaminondas, ae m*

Evristej *Eurystheus, i m*

F

Fabricij *Fabricius, ii*
 Feničan *Phoenix, icis m*

G

Galec *Gallus, i m*
 Galija *Gallia, ae f*

glas (dober) *fama, ae f*
 gledam *specto A, contemplor A*

godim se *fio, fiēri, factus*
 gojim *colo K, colui, cultum*

golob *columba, ae f*
 gospod(ar) *dominus, i m*

gost *hospes, itis m (f)*
 govor *oratio, ōnis f*

govorim *loquor K, locūtus; dico K,*
dixi, dictum

grajam *vitupĕro A*
 Grecija *Graecia, ae f*
 grem *eo, is, ire, ii, itum; ab-eo*
 greh *peccātum, i n; greh je nefas est*
 grešnik *peccātor, ōris m*
 Grk *Graecus, i m*
 grmi *tonat A, tonuit*
 grozim *minor A*

H

Hanibal *Hannibal, is m*
 Hazdrubal *Hasdrūbal, is m*
 hĕrka *filia, ae f*
 Helvečan *Helvetius, ii m*
 Herakles *Heracles, is m*
 Herkul *Hercūles, is m*
 Hispanija *Hispania, ae f*
 hiša *domus, ūs f (akuz. pl. domos)*
 hitim *propĕro A; con-tendo K, tendi, tentum*
 hlapec *seruus, i m*
 hočem *volo, velle, volui*
 Homer *Homĕrus, i m*
 hraber *fortis, e*
 hrabrost *fortitūdo, inis f; virtus, ūtis f*
 hrib *collis, is; mons, ntis m*
 hruška *pirus, i f*
 hudoben *malus 3*
 hudobnež *malus, i m*
 hvalim *laudo A*

I

i ... i et ... et
 igra *ludus, i m*
 igram (se) *ludo K, lusi, lusum*
 imam *habeo E, ui, itum; nimam kaj*
 jesti *non habeo, quod edam*
 ime *nomen, inis n*
 imeniten *nobilis, e*
 in *et; in ne neque; neve (s konj.)*
 Indija *India, ae f*
 iskra *scintilla, ae f*
 isti *idem, eadem, idem*
 iščem *quaero K, quaesivi, quaesitum*
 Italija *Italia, ae f*
 iz *e, ex (z abl.)*

izberem *e-ligo K, lĕgi, lectum*
 izbruhnem (*ex*) *orior, orĕris, oriri, ortus*
 izogibljem se *vito A (z akuz.)*
 izpolnim *ex-pleo E, plĕvi plĕtum*
 izpostavim se (nevarnosti) *sub-eo, ire, ii, itum (pericŭlum)*
 izpovem *pro-fiteor E, fessus*
 izrek *proverbium, ii; oni i. illud p.*
 izropam *di-ripio M, ripui, reptum*
 izvolim *creo A*
 izvršim *per-ficio M, fĕci, fectum*

J

jabolko *malum, i n*
 jagnje *agnus, i m*
 jasno je *apertum est*
 jaz *ego*
 jed *cibus, i m*
 jem *edo, edĕre in esse, edi, esum*
 jesen *autumnus, i m*
 jezen *irātus 3*
 jezim se *irascor K*
 jokam *fleo E, fleui, fletum*
 Jožef *Josĕphus, i m*
 Jupiter *Iuppiter, Iovis m*
 jutri *cras*

K

k ad (z akuz.)
 kadar *quando*
 Kadem *Cadmus, i m*
 kaj? *quid?*
 kaj (nedol.) *quid*
 kajti *nam, enim*
 kakor *quam, ut, ac*
 kakor da *velut si*
 kakor hitro *ubi primum, cum primum*
 kam? *quo?*
 kamor *quo*
 Kane *Cannae, ārum f*
 kar *quod; (pred superl.) quam*
 kar koli *quidquid*
 Kartagina *Carthāgo, inis f*
 Kartazan *Carthaginiensis, is m*
 kateri (= ki) *qui; kateri (od dveh)?*
 uter, utra, utrum?

kateri koli *quicumque* (*quaecumque*, *quodcumque*); *quivis*, (*quaevis*, *quodvis*)

Katilina *Catilina*, *ae m*

Kato *Cato*, *ōnis m*

kazen *poena*, *ae f*

kaznujem *punio I, ivi, itum*

kdaj? *quando?*

kdo? *quis?*

kdo (nedol.) *quis*

kdor koli *quicumque, quisquis*

ker *quia, quod; cum* (s konj.)

ker že *quoniam*

kesam se (česa) *paenitet E, uit (me alicuius rei)*

ki *qui, quae, quod*

kip *statua, ae f*

kje? *ubi?*

kmalu *mox, brevi*

kmet *agricola, ae m*; na kmete *rus*; na kmetih *ruri*; s kmetov *rure*

knjiga *liber, bri m*

ko *cum*; *si*; ko ne nisi

Koder *Codrus, i m*

koliko? *quot?*

kolikor *quot*

končam *finio I, ivi, itum*

konec *finis, is m*

konj *equus, i m*

konjenik *eques, itis m*

konzul *consul, is m*

konzulovanje: za k. *consule (consulibus)*

Koriolan *Coriolanus, i m*

koristim *pro-sum, prod-esse, pro-fui*

kozliček *haedus, i m*

kraj *locus, i m*

kralj *rex, regis m*

kraljestvo *regnum, i n*

kraljica *regina, ae f*

krasim *orno A*

kratek *brevis, e*

Krez *Croesus, i m*

kriv *falsus* 3; po krivem *falso*

krivica *iniuria, ae f*; po krivici *immerito*

krivičen *iniustus* 3

kruh *panis, is m*

krut *crudelis, e*

Kserks *Xerxes, is m*

kupim *emo K, ēmi, emptum*

L

L. = Lucij *L(ucius) ii m*

Lacedemonec *Lacedaemonius, ii m*

lačen sem *esurio (esuris) I, ivi (ii)*

ladja *navis, is f*

lahek *facilis, e*

lahko (adv.) *facile*

lahko umljiv *facilis intellectu*

lakota *fames, is f*

laž *mendacium, ii n*

lažem *mentior I, itus*

lažnivec *mendax, ācis m*

legija *legio, ōnis f*

len *piger, pigra, pigrum*

lep *pulcher, pulchra, pulchrum*

leto *annus, i m*; = poletje *aestas, ātis f*
poleti *aestate*

lev *leo, ōnis m*

ležim *situs* 3 *sum*

lisica *vulpes, is f*

ljubim *amo A; diligo K, lexi, lectum*

ljudje *homīnes, inum m*

lovec *venātor, ōris m*

M

M. (= Marko) *M(arcus) m*

majhen *parvus* 3

malo (jih) *pauci, ae, a*

Maratonski *Marathonius* 3

maščujem se *ulciscor K, ultus*

mati *mater, matris f*

Mazinisa *Masinissa, ae m*

meč *ensis, is m*

medved *ursus, i m*

mesten *urbānus* 3

mesto *oppidum, i n; urbs, urbis f*

meščan *oppidānus, i m*

mi *nos*; izmed nas *nostrum*

Miltiad *Miltiades, is m*

minem *praeter-eo (praetēris), ire, ii, itum*

mir *pax, pacis f*

mislim *ex-istimo* *A*
 mislim si *puto* *A*
 miš *mus*, *muris* *c*
 mladina *iuventus*, *ūtis* *f*
 mladost *iuventus*, *ūtis* *f*
 mnenje *opinio*, *ōnis* *f*
 mnog *multus* *3*
 množica *multitudo* *inis* *f*
 moč *vis*, *vim*, *vi* *f*
 moder *sapiens*, *entis*
 moj *meus* *3*
 molčim *taceo* *E*, *ui*
 molim *precor* *A*
 moram *debeo* *E*, *ui*
 morem *possum*, *posse*, *potui*; ne morem
 si kaj, da ne bi (*facere*) *non possum*,
quin
 morje *mare*, *is* *n*
 most *pons*, *pontis* *m*
 mož *vir*, *i* *m*
 mrtev *mortuus* *3*
 mrtvec *mortuus*, *i* *m*
 mudim se *moror* *A*

N

na *in* (kam? z akuz.; kje? z abl.)
 najdem *in-uenio* (*inuenis*) *I*, *uēni*, *uen-*
tum; *re-perio* (*repēris*) *I*, *reppēri*, *re-*
pertum
 najbolj *maxime*
 najmanj *minime*
 najnižji *imus* *3*, *infimus* *3*
 najvišji *summus* *3*
 namera *propositum*, *i* *n*
 napadem *ad-orior*, *adoriris*, *adoriri* *I*, *ad-*
ortus; *ag-gredior*, *aggredēris*, *aggredi*
M, *aggressus*; *in-vādo* *K*, *vāsi*, *vāsum*
 napravim izlet *ex-curro* *K*, *curri*, *cur-*
sum
 naproti *obviam* (z dat.) *z*
 naredim *facio* *M*, *fēci*, *factum*
 naročim *prae-cipio* (*praecipis*) *M*, *cēpi*,
ceptum
 narod *populus*, *i* *m*
 naslednji dan *postridie*
 nasprotnik *adversarius*, *ii* *m*

nastanem (*ex*)*orior*, *exorēris*, *exoriri* *I*,
 (*ex*)*ortus* (*seditio*!)
 naš *noster*, *nostra*, *nostrum*
 nato *deinde*
 naučim se *disco* *K*, *didici*; naučim se
 na pamet *e-disco* *K*, *edidici*
 navadno *soleo* *E*, *solitus* *sum*
 navajen sem *consuēvi* (pf!)
 naznanim *nuntio* *A*
 ne *non*, *ne*
 Neapol *Neapolis*, *is* *f*
 nebo *caelum*, *i* *n*
 nedolžen *innocens*, *entis*
 nenadno *subito*
 nesmrtnost *immortalitas*, *ātis* *f*
 nesreča *malum*, *i* *n*
 nesrečen *infelix*, *icis*
 nevarnost *periculum*, *i* *n*
 ne vem *nescio* *I*, *non scio* *I*, *ignōro* *A*
 nevihta *procella*, *ae* *f*; *tempestatas*, *ātis* *f*
 nevreden *indignus* *3*
 nezgoda *calamitas*, *ātis* *f*
 nič *nihil*
 nihče *nemo*, *nullius*
 nikar(te) ne! *noli(te)*!
 nikdar *numquam*
 nikdo *nemo*; *quisquam* (v negativnih
 stavkih!)
 nikjer *nusquam*
 niti ne *ne ... quidem*
 njegov *eius* (*is!*), *suus* *3*
 niti ... niti *neque ... neque*
 njiva *ager*, *agri* *m*
 noben *nullus* *3*
 nobe(de)n (od dveh) *neuter*, *neutra*,
neutrum
 noč *nox*, *noctis* *f*
 nočem *nolo*, *nolle*, *nolui*
 novica *nuntius*, *ii* *m*

O

o! o!
 oba *ambo*, *ae*, *o*
 občudujem *ad-miror* *A*
 občujem *versor* *A*
 obdelujem *colo* *K*, *colui*, *cultum*
 objadram *circum-vēhor* (*vehēris*) *K*,
vectus

oblast *magistrātus*, ūs *m*; *potestas*, ātis *f*
 oblegam *op-pugno* *A*; *ob-sideo* (*obsīdes*)
E, *sēdi*, *sessum*
 obleka *vestis*, is *f*
 obljubim *polliceor* *E*, *pollicitus*; *pro-*
mitto *K*, *misi*, *missum*
 obotavljam se *cunctor* *A*
 obrnem se *verto* *K*, *verti*, *versum* *me*
 obsodim *damno* *A*; o. na smrt *capitis*
damno
 obupam *de-spēro* *A*
 obzidje *moenia*, *ium* *n*
 oče *pater*, *patris* *m*
 očividem *apertus* *3*, *perspicuus* *3*
 od *a*, *ab* (*z* *abl.*)
 o da! *ufinam!*
 oderem (koga) *de-trāho* *K*, *traxi*
tractum *pellem* (*alīcui*)
 odgovorim *re-spondeo* *E*, *spondi*, *spon-*
sum
 odidem *ab-eo*, *abis*, *abire*, *abii*, *abitum*
 odkrhnem (*s*, *z*) *a-vello* *K*, *velli* (*vulli*),
vulsum (*de*)
 odkrijem *pate-facio* (*patefācis*) *M*, *pate-*
fēci, *patefactum*
 odkupim *red-īmo* *K*, *ēmi*, *emptum*
 odlašam *dis-fēro*, *ferre*, *distūli*, *dilātum*
 odnesem *au-fēro*, *ferre*, *abstūli*, *ablātum*
 odpeljem *ab-dūco* *K*, *duxi*, *ductum*
 odpotujem *proficiscor* *K*, *profectus*
 odpravim se *con-fēro* *me*, *ferre*, *contūli*,
collātum
 odpušcam *di-mitto* *K*, *misi*, *missum*
 odrinem *proficiscor* *K*, *profectus*
 odštejem *de-trāho* *K*, *traxi*, *tractum*
 odvržem *ab-icio* (*abīcis*) *M*, *iēci*, *iectum*
 ogenj *ignis*, is *m*
 ohranim *con-seruo* *A*
 oni *ille*, *illa*, *illud*; *is*, *ea*, *id*
 okrasim *decōro* *A*
 on, ona, ono *is*, *ea*, *id*
 omajam *labe-facio* (*labefācis*) *M*, *labē-*
fēci, *labefactum*
 onostranski *ulterior*, *ius*
 opasan *cinctus* *3*
 opašem *cingo* *K*, *cinxi*, *cinctum*
 opustošim *popūlor* *A*

Orgetoriks *Orgetōrix*, *igis* *m*
 orjem *aro* *A*
 orožje *arma*, *ōrum* *n*
 ostanem *maneo* *E*, *mansi*, *mansum*
 ostanki *reliquiae*, *ārum* *f*
 osvojim *ex-pugno* *A*
 otroci *libēri*, *ōrum* *m*
 ovca *ovis*, is *f*
 oviram *im-pedio* (*impēdis*) *I*, *ioi*, *itum*
 ozdravim *medeor* (*alīcui*) *E*, *sanāvi*,
sanātum
 ozemlje *finēs*, *ium* *m*
 oziram se *re-spicio* (*respīcis*) *M*, *spexi*,
spectum (*z* *akuz.*)

P

padem *cado* *K*, *cecīdi*, *casum*
 pameten sem *sapio* *M*, *sapii*
 pametno *prudenter*
 pasem *pasco* *K*, *pavi*, *pastum*
 Pavel *Paullus*, *i* *m*
 peljem *duco* *K*, *duxi*, *ductum*; *ago* *K*,
ēgi, *actum*
 Perikles *Pericles*, is *m*
 Peržan *Persa*, *ae* *m*
 pesem *carmen*, *inīs* *n*
 pesnik *poēta*, *ae* *m*
 Peter *Petrus*, *i* *m*
 pijem *bibo* *K*, *bibi*, *potum*
 Pireneji *Pyrenaeus*, *i* *m*
 pismo *littērae*, *ārum* *f*
 pišem *scribo* *K*, *scripsi*, *scriptum*
 plačam *solvo* *K*, *soloi*, *solūtum*
 plamen *flamma*, *ae* *f*
 Plato *Plato*, *ōnis* *m*
 plen *praeda*, *ae* *f*
 po *post* (*z* *akuz.*); po *Kr. r. post*
Chr(istum) *n(atum)*; *in* (*z* *abl.*)
 pobegnem iz *ef-fugio* (*effūgis*) *M*, *fūgi*,
fugitūrus
 poberem (o smrti) *au-fēro*, *ferre*, *abstūli*,
ablātum
 poberi se! *apāge!*
 pobijem *inter-ficio* (*interfīcis*) *M*, *fēci*,
fectum; *neco* *A*
 počivam *quiesco* *K*, *quīēvi*, *quīētum*
 počnem *ago* *K*, *ēgi*, *actum*

podarim *dono A; dono do A; tribuo K, ui, ūtum; largior I, ūtus*
 podelim *tribuo K, ui, ūtum*
 poderem most *pontem re-scindo K, rescidi, rescissum*
 podvržen *obnoxius 3*
 poginem *per-eo, ire, perii, peritum*
 pogledam *intueor E, intuitus*
 pogosto *saepe*
 pogum mi upade *anīmo de-ficio (deficis) M, fēci*
 pohujšujem *cor-rumpo K, rūpi, ruptum*
 pojdi(mo!) gl. grem
 pokopljem *sepelio (sepēlis) I, īvi (ii), sepultum*
 pokoren sem *ob-oedio I, īvi, ūtum*
 pokrajina *regio, ōnis f*
 pokvarim *cor-rumpo K, rūpi, ruptum*
 polastim se *potior I, ūtus; strah se me polasti metus me invādit*
 poleti *aestāte*
 polje *ager, agri m; campus, i m*
 poljski *agrestis, e*
 pomagam *ād-iūvo A, iūvi, iūtum (ali-quem); ad-sum, adesse, affui (alicui)*
 pomlad *ver, veris n*
 pomnim *teneo E, tenui, tentum memoriā*
 pomnožim *augeo E, auxi, auctum*
 pomoc̃ *opis (brez nom.), opem, ope f; opēra, ae f; auxilium, ii n; na p. pri-dem subsidio venio I, vēni, ventum*
 pomožne čete *auxilia, ōrum n*
 Pompej *Pompēius, ēi*
 ponudim *of-fēro, ferre, obtūli, oblātum*
 popotnik *viātor, ōris m*
 porabim (za) *con-sūmo K sumpsi, sumptum (in z akuz.)*
 porušim *deleo E*
 poskusim *conor A; ex-perior I, exper-tus*
 poslanec *legātus, i m*
 poslednji *extrēmus 3*
 poslušam *audio I, īvi (ii), ūtum; = pokoren sem ob-tempēro A; pareo E, parui, paritūrus; ob-oedio I, īvi, ūtum (alicui)*
 posnemam *imītor A*

posreči se *con-tingit K, configit*
 posvetujem se *de-libēro A*
 pošljem *mitto K, misi, missum*
 pošten *probus 3, honestus 3*
 poštenost *probitas, ātis f*
 pot *iter, itinēris n; via, ae f*
 potem ko *postquam, posteāquam*
 potnik *viātor, ōris m*
 potok *rivus, i m*
 potolažim *con-solor A*
 potreben *necessarius 3*
 potrpežljivo *patienter*
 povabim *in-vito A*
 povelje: na p. *iussu (z gen.)*
 poveljnik *dux, ducis m; imperātor, ōris m*
 pravica *ius, iuris n; po p. iure, merito, recte*
 pravim *aio*
 prebivalec *incōla, ae m*
 pred *ante (z akuz.); pred Kr. r. ante Chr(istum) n(atum)*
 preden *priusquam, antēquam*
 predniki *maiōres, ōrum m*
 predpisujem *prae-scribo K, scripsi, scriptum*
 prejmem *ac-cipio (accipis) M, cēpi, ceptum*
 prekorpavam *fodio M, fōdi, fossum*
 prekoračim *trans-eo, ire, ii, ūtum; trans-gredior (transgredēris, transgrēdi) M, transgressus*
 premagam *vinco K, vici, victum*
 premaganec *victus, i m*
 premirje *indutiae, ārum f*
 premotim *de-cipio (decipis) M, cēpi, ceptum*
 prenašam *fero, ferre, tuli, latum*
 prenesem *fero*
 prepeljem *tra-dūco K, duxi, ductum*
 prepovem *velo A, vetui, vefitum*

prepričam *per-suādeo E, suāsi, suāsum*;
pr. koga, (da) *persuadeo alicui* (z akuz.
c. inf.)

preselim se *migro A*

prestanem *per-fĕro, ferre, pertŭli, per-lātum*

prestrašen *perterrĭtus 3*

preštejem *numĕro A*

pretekkel *praeterĭtus 3*

pretrpim *per-petior (perpetĕris, inf. per-pĕti) M, perpeſsus*

prevarim *fallo K, fefelli, deceptum*

preziram *de-spĭcio (despĭcis) M, spexi, spectum*

prezrem *con-temno K, tempſi, temptum; neg-lĕgo K, lexi, lectum*

pri *apud* (z akuz.)

pribežim *con-fugio (confŭgis) M, fŭgi, fugitŭrus*

približam se *ap-propinquo A*

pridem *venio I, vĕni, ventum; ad-venio (advĕnis) I, vĕni, ventum*

pridem na pomoč *subsidio venio*

priden *sedŭlus 3; diligens, entis*

pridobim *pārio M, pepĕri, partum*

pridobim si (veliko, več, največ) zaslug
za koga *mereor E (bene, melius, opti-me) de aliq̄uo*

prihod *adventus, ūs m*

prijatelj *amicus, i m*

prijeten *iucundus 3*

priletim *ad-vŏlo A*

prilika *occasio, ōnis f*

prilizujem se *blandior I*

primem za orožje *arma capio M, cĕpi, captum*

primerjam *con-fĕro, ferre, contŭli, col-lātum*

prinesem *af-fĕro, ferre, attŭli, allātum*

pripeljem *ad-dŭco K, duxi, ductum*

pripovedujem *narro A*

pripravim *paro A*

pripravljen *parātus 3 (ad)*

pritečem *ac-curro K, accurri, accursum*
pritožujem se *queror (querĕris) K, ques-tris*

pritrdim *as-sentior I, sensus; con-sentio I, sensi, sensum*

privedem *ad-dŭco K, duxi, ductum*
prizanensem *parco K, peperci, temperā-tum*

prokonzul *proconsul, is m*

proročišče *oracŭlum, i n*

prosim *oro A; rogo A; quaeso; quaero K, quaesĭvi, quaesĭtum; prosim koga česa peto K, ŭvi (ii), ĭtum (aliq̄uid ab aliq̄uo)*

proti *contra* (z akuz.)

provincija *provincia, ae f*

ptica *avis, is f*

pustim *sino K, siŭi, situm*

puščica *sagitta, ae f*

R

rad *libenter*

rajši (hočem) *malo, mavis, malle, malui rana vulnus, ĕris n*

rastem *cresco K, crevi, cretum*

ravnam (s kom) *con-sŭlo K, sului, sul-tum (in aliq̄uem)*

ravnodušno *aequo animo, aequa mente*

razdelim *di-vido K, viſi, visum*

razdenem *deleo E, delĕvi, delĕtum*

različen *varius 3*

razpravljam *dis-pŭto A*

razprostrem *pando K, pandi, passum*

reč *res, rei f*

rečem *dico K, dixi, dictum; inquam*

redke *rarus 3*

Regij *Rhegium, ii n*

Regul *Regŭlus, i m*

reka *flumen, inis n; fluvius, ii m*

resnica *verum, i n*

resničen *verus 3*

Rim *Roma, ae f*

Rimljan *Romānus, i m*

rimski *Romānus 3*

rodim se *nascor K, natus*

roka *manus, ūs f*

S

s (= z) *cum* (z abl.)

sam *ipse, ipsa, ipsum; solus 3*

samó modo, *tantum, solum*

Scipio *Scipio, ōnis m*

sem *sum, esse, fui, futurum*
 senat *senātus, ūs m*
 Sicilija *Sicilia, ae f*
 silim *cogo K, co-ēgi, co-actum*
 sin *filius, ii m*
 Sirakuze *Syracūsae, ārum f*
 siromak *pauper, ēris m*
 sklenem (prijateljstvo) *iungo K, iunxi, iunctum (amicitiam)*
 skoro *fere*
 skozi *per (z akuz.)*
 skrb *cura, ae f*
 skrbim *curo A*
 skromen *modestus 3*
 skušam *conor A*
 slab *malus 3; nequam (se ne sklanja)*
 slava *gloria, ae f*
 slaven *clarus 3; gloriōsus 3; celēber, celēbris, celēbre*
 slavim *celēbro A*
 sledim *sequor K, secūtus*
 sleherni *unusquisque*
 slišim *audio I, audiui, auditum*
 slon *elephantus, i m*
 smili se mi kdo *misēret me alicuius*
 smrt *mors, mortis f*
 sneži *ning(u)it K, ninxit*
 soba *conclāve, is n*
 sodržavljan *civis, is m*
 Sokrat *Socrātes, is m*
 sonce *sol, is m*
 soteska *angustiae, ārum f*
 sovražim *odi, odisse*
 sovražnik *hostis, is m*
 spim *dormio I, iui, itum; somnum capio; cubo A, cubui, cubitum*
 spodobi se *decet E, decuit; ne spodobi se dedecet*
 spolnim *prae-sto A, stiti*
 spolnujem svojo dolžnost *fungor K, functus officio*
 spomin *memoria, ae f*
 spominjam se *menīni, meminisse; reminiscor K*
 sporočadi *vere*
 sporočam *re-fēro, ferre, rettūli, relātum*
 spoznam *nosco K, nōvi, nōtum; cognosco K, cognōvi, cognitum*

sprejemem *ac-cipio (accipis) M, accēpi, acceptum*
 spremenim *muto A*
 spremljam *comitor A*
 sramujem se (česa) *pudet E, puduit me (alicuius rei)*
 srečen *felix, icis*
 stanujem *habito A*
 star *antiquus 3; vetus, ēris*
 starček *senex, senis m*
 starodaven *antiquus 3*
 starši *parentes, um m*
 stojim *sto A, steti, stāturus*
 storim *facio M, fēci, factum*
 strahopetnost *ignavia, ae f*
 strežem po življenju *in-sidior A (alicui)*
 stric *avuncūlus, i m*
 strog *sevērus 3*
 stvar *res, rei f*
 suh *aridus 3; na suhem in na morju terrā marique*
 suženj *servus, i m*
 svarim *moneo E, monui, monitum*
 svet *sanctus 3*
 svetišče *templum, i n*
 svetloba *lux, lucis f*
 svetujem *suadeo E, suāsi suāsum*
 svit: o prvem svitu *primo mane*
 svoj *suus 3*

Š

šala *locus, i m*
 ščit *scutum, i n*
 ščitim (pred) *tueor E, tutātus (a)*
 še zdaj *adhuc*
 škodujem *ob-sum, obesse, offui; noceo E, nocui, nocitum*
 šola *schola, ae f*
 štejem *numēro A*
 število *numērus, i m*

T

ta *hic, haec, hoc; iste, ista, istud*
 tabor *castra, ōrum n*
 Tacit *Tacitus, i m*
 tajim *nego A*
 tak(šen) *talis, e*

tako *ita, tam, sic*
 tam *ibi*
 Tarkvinij Superb *Tarquinius (ii) Super-*
bus (i) m
 Tebe *Thebae, ārum f*
 tečem *curro K, cucurri, cursum*; na
 pomoč tečem *succurro K, succurri, suc-*
cursum
 telo *corpus, ōris n*
 tema *tenēbrae, ārum f*
 težak *difficilis, e*
 težaven *difficilis, e*
 ti *tu*
 tiran *tyrannus, i m*
 tisti *is, ea, id*
 Tit *Titus, i m*
 tla: na tleh *humi*
 toča gre *grandinat A, āvit*
 tolažim *con-solor A*
 tolik(šen) *tantus 3*
 toliko *tot*
 tostranski *citerior, ius*
 tožim *queror K, questus*
 trdim *af-firmo A*
 treba je *oportet E, ut*
 trg *forum, i n*
 triumvir *triumvir, triumviri m*
 Troja *Troia, ae f*
 trpim *patior M, passus*; trpim kazen (za)
luo K, lui, luiturus poenam (alicuius
rei)

tudi *etiam*
 tulec *pharētra, ae f*
 tvoji *tuis 3*

U

ubijem *neco A; caedo K, cecidi, caesum*;
occido K, cidi, cisum
 ubog *pauper, ēris*
 učenc *discipulus, i m*
 učim *doceo E, docui, doctum*
 učim se *disco K, didici*
 učitelj *magister, tri m*
 udam se *dedo K, dedidi, deditum (me)*
 udarim *caedo K, cecidi, caesum; percutio*
(percūtis) M, cussi, cussum
 ugajam *placeo E, ui, itum*

ugledam *con-spicio (conspicis) M, spexi,*
spectum
 ugovarjam *contra-dico K, dixi, dictum*
 uidem *ef-fugio (effūgis) M, fūgi, fugi-*
turus (z akuz.)
 ujamem *capio M, cēpi, captum*
 ujetnik *captivus, i m*
 ukažem *iubeo E, iussi, iussum*
 ukrotim *domo A, domui, domitum*
 Uliks *Ulixes, is m*
 umaknem se *cedo K, cessi, cessum*;
 umaknem se s poti *de viā de-cēdo*
 umetnost *ars, artis f*
 umljiv: lahko u. *facilis intellectu*
 umorim *inter-ficio (interficis) M, fēci,*
fectum; neco A; oc-cido K, cidi, cisum
 umrem *morior (morēris) M, mortuus*
 upadem: pogum mi upade *animo de-fi-*
cio (deficis) M, fēci
 upam *spero A*
 upam se *audeo E, ausus sum*
 upor *seditio, ōnis f*
 ura *hora, ae f*
 usmilim se (koga) *misereor E, miseritus*
sum (alicuius)
 ustanovim *con-do K, didi, ditum*
 ustavljam se *re-sisto K, restiti*
 utrdim *munio I, iui, itum*
 utrgam *carpo K, carpsi, carptum; de-*
cerpo K, cerpsi, cerptum
 utrujen (*de*)*fatigātus 3, fessus 3*

V

v *in* (kam? z akuz.; kje? z abl.)
 varno *tuto*
 Varo *Varro, ōnis m*
 varuh *custos, ōdis m*
 varujem se *caueo E, caui, cautum*
 vaš *vester, vestra, vestrum*
 važen *gravis, e*
 včasih *interdum*
 večidel *plerumque*
 večina časa *plurimum tempus*
 večinoma *plerumque*
 večkrat = češče *saepius*
 vedno *semper*
 veja *ramus, i m*

veličasten *magnificus* 3
 velik *magnus* 3
 veliko = mnogo
 vem *scio* I, *scivi* (scii), *scitum*; ne vem
nescio
 vendar *tamen*
 ven grem *ex-eo, ire, ii, itum*
 Vergil *Vergilius, ii m*
 verjamem *credo* K, *credidi, creditum*
 verujem = verjamem
 ves *omnis, e*
 vesel *laetus* 3
 veselim se *gaudeo* E, *gavisus sum*
 vesten *accuratus* 3
 vidim *video* E, *vidi, visum*
 vino *vinum, i n*
 visok *altus* 3
 vladam *regno* A
 voda *aqua, ae f*
 vojak *miles, itis m*
 vojska (= armada) *exercitus, ūs m*
 vojskujem se *bellum gero* K, *gessi, gestum*
 volja *voluntas, ātis f*; proti volji *in-
 oītus* 3
 volk *lupus, i m*
 vprašam *inter-rōgo* A; *quaero* K, *quae-
 sivi, quaesitum*
 vprašujem za svet *consūlo* K, *consului,
 consultum*
 vračam se *revertor* K, pf. *reverti*; *red-
 eo, redis, redire, redii, reditum*
 vrata *porta, ae f*
 vreden *dignus* 3 (*re*)
 vrl *frugi* (se ne sklanja)
 vrnem *red-do* K, *reddidi, redditum*
 vrnem se = vračam se
 vrt *hortus, i m*
 vsak *omnis, e; quisque; unusquisque*;
 vsak dan *cotidie*
 vsak (od dveh) *uterque, utraque,
 utrumque*
 vstaja *seditio, ōnis f*
 vstajam *surgo* K, *surrexi, surrectum*
 vzamem *sumo* K, *sumpsi, sumptum*
 vzamem iz *promo* K, *prompsi, promp-
 tum*

vzbudim *ex-cito* A
 vzhajam *orior, orēris, oriri, ortus*

Z

z, s *cum* (z abl.)
 za *ad* (z akuz.), *pro* (z abl.)
 začel sem *coepi, coepisse*
 začnem *ordior* I, *orsus*; *in-cipio* (*incī-
 pis*) M, *cēpi, ceptum*; z. bitko *proeli-
 um committo* K, *misi, missum*
 zadnji *ultimus* 3, *postrēmus* 3
 zadosti *satis*
 zagledam *con-spicio* (*conspicis*) M,
spexi, spectrum; *anim-ad-vertō* K,
verti, versum
 zahtevam *postūlo* A; *posco* K, *poposci*
 zahvalim se *gratis* ago K, *ēgi actum*
 zajamem *haurio* I, *hausi, haustum*
 zakaj? *cur? quare?*
 zakon *lex, legis f*
 zalezujem *in-sidiar* A (*alicui*)
 zamudim priliko *occasiōnem a-mitto* K,
misi, missum
 zanašam se *con-fido* K, *fisus sum*
 (z dat. ali abl.)
 zanemarjam *neg-lēgo* K, *lexi, lectum*
 zaničujem *de-spicio* (*despicis*) M, *spexi,
 spectrum*; *con-temno* K, *tempsi, temp-
 tum*
 zapojem *cano* K, *cecini, cantatum*
 zaprem *claudio* K, *clausi, clausum*
 zapustim *re-linquo* K, *liqui, lictum*
 zarota *coniuratio, ōnis f*
 zaseda *insidiae, ārum f*
 zaslužen (za) *bene meritus* (*de*)
 zaslužim *mereor* E, *meritus*
 zastonj *frustra*
 zatožim *ac-cūso* A
 zatrjujem *af-firmo* A
 zaupam *con-fido* K, *fisus sum*; ne za-
 upam *dif-fido* K, *fisus sum*
 zaveznik *socius, ii m*
 zavzamem *capio* M, *cēpi, captum*
 zbogom! *valē* (*te*)!
 zbornica *curia, ae f*
 zdaj *nunc*
 zdim se *videor* E, *visus*

zdrav sem *valeo E, valui*
 zdravnik *medicus, i m*
 zdravstvuj(te)! *salvō(te)!*
 zdrknem *labor K, lapsus*
 zemlja *terra, ae f*
 zginem *e-vanesco K, vanui*
 zgled *exemplum, i n*
 zgodi se *accidit, accidit; e-vēnit I,*
evēnit; fit, fiēri, factum est
 zgodim se *fio, fiēri, factus*
 zgrabim za orožje *arma capio M, cēpi,*
captum
 zgradim *ex-struo K, struxi, structum*
 zgrudim se *con-cido K, cidi; cor-ruo K,*
corruī
 zgubim *a-mitto K, misi, missum; zgub.*
 pogum *animo de-ficio (deficis) M,*
fēci
 zidovje *moenia, ium n; muri, ōrum m*
 zima *hiems, hiēmis f; pozimi hiēme*
 zimovnik *hiberna, ōrum n*
 zločinec *homo (tnis) scelestus (i)*
 zmagam *vincō K, vici, victum*
 zmotim se *erro A*
 zmrači se *ad-vesperascit K, vesperavit*

znam *didici (pf.)*
 znan *notus 3*
 znano mi je *non me fugit (fallit, prae-*
tērit)
 znanost(i) *littērae, ārum f*
 znašam *com-porto A*
 znesem *con-fēro, ferre, contūli, collatum*
 zvem *cog-nosco K, cognōvi, cognitum*
 zvezdat *siderēs 3*
 zvit *callidus 3*

Ž

žaba *rana, ae f*
 žalujem *maereo E, maerui*
 že *iam*
 žeja *sitis, is f*
 želim *cupio M, cupivi (cupii), cupitum*
 žena *femina, ae f*
 ženem *ago K, ēgi, actum*
 žito *frumentum, i n*
 živ *vivus 3*
 živim *vivo K, vixi, victum*
 življenje *vita, ae f*
 žoga *pila, ae f*